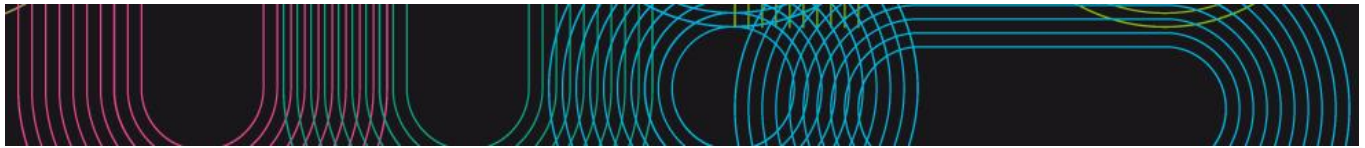

TABLA DE ERROS

Lugar do erro	Descrición
Materia P05G170V01403, apartado 'Contidos da materia'	O apartado contén algún elemento maior que o tamaño vertical de folia (por exemplo unha táboa) polo que tivo que ser redimensionado.

E.U. de Fisioterapia

Presentación

Teño o pracer de presentar a Guía Docente do Grao. Nela atoparedes información sobre o Centro e sobre a docencia como é o calendario académico, calendario de exames, horarios, guías docentes das materias e outra información relevante.

Esperamos que a información que presentamos sirvavos de orientación para a vosa formación.

Quero agradecer a tódalas persoas que co seu esforzo e traballo fixeron posible a edición desta Guía

Pontevedra, 28 de xullo de 2010

O Director

Manuel Gutiérrez Nieto

Localización

Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra.

Campus da Xunqueira s/n, 36005 Pontevedra

Teléfono: 986 80 17 50

Fax: 986 80 17 80

Correo: sdfisio@uvigo.es

Equipo Directivo do Centro e dos Departamentos

EQUIPO DIRECTIVO DO CENTRO:

Director: Manuel Gutiérrez Nieto

Teléfono: 986 80 17 50 ou 986 80 1752

Correo: direccionfisioterapia@uvigo.es

Subdirectora: Eva María Lantarón Caeiro

Teléfono: 986 80 17 50 ou 986 80 1754

Correo: subdireccionfisioterapia@uvigo.es

Secretaria: Alicia González Represas

Teléfono: 986 80 17 50 ou 986 80 1753

Correo: secretariafisioterapia@uvigo.es

DEPARTAMENTOS:

DEPARTAMENTO DE BIOLOXÍA FUNCIONAL E CIENCIAS DA SAÚDE

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: José Luis Soengas Fernández

Secretario: José Manuel García Estévez

Sede: Facultade de Ciencias, Campus das Lagoas, Marcosende, Vigo

Correo: depc01@uvigo.es

Teléfono: 986 812646

Fax: 986 812646

DEPARTAMENTO DE ANÁLISE E INTERVENCIÓN PSICOSOCIOEDUCATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Dolores Dapía Conde

Secretario: Antonio López Castedo

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Pavillón 1. Campus Universitario das Lagoas s/n. 32004 Ourense

Correo: depx01@uvigo.es

Teléfono: 988 387108

Fax: 988 387040

DEPARTAMENTO DE DIDÁCTICAS ESPECIAIS

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Vicente Romo Pérez

Secretario: Javier Blanco Sierra

Sede: Facultade de Ciencias da Educación. Pavillón 1. Campus Universitario das Lagoas s/n. 32004 Ourense

Correo: depx05@uvigo.es

Teléfono: 988 387145

Fax: 988 387145

DEPARTAMENTO ESTATÍSTICA E INVESTIGACIÓN OPERATIVA

EQUIPO DIRECTIVO:

Director: Gustavo Bergantiños Cid

Secretaria: Leticia Lorenzo Picado

Sede: Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Campus Universitario de Vigo

Correo: depc05@uvigo.es

Teléfono: 986 812440

Fax: 986 812401

DEPARTAMENTO DE FILOLOXÍA INGLESA, FRANCESA E ALEMÁ

EQUIPO DIRECTIVO:

Directora: Mª Celia Vázquez García

Secretaria: Veljka Ruzicka Kenfel

Sede: Facultade de Filoloxía e Traducción. Campus Universitario de Vigo

Correo: deph04@uvigo.es

Teléfono: 986 813799

Fax: 986 813799

Servicios e infraestructuras do Centro

Persoal de Administración e Servizos

P.A.S.	Posto	Teléfono	Correo
Clara Pérez Quiñones	Xefa de Negociado	986-801775	secfisio@uvigo.es
M ^a Purificación Sánchez Arias	Secretaría de Dirección	986-801752	sdfisio@uvigo.es
M ^a Begoña López Pérez	Asuntos Económicos	986-802025	repaecsf@uvigo.es
Estrella Durán Pérez	Auxiliar Técnico de Servizos Xerais	986-801750	confisio@uvigo.es
Francisco Javier Suárez Varela	Auxiliar Técnico de Servizos Xerais	986-801750	confisio@uvigo.es

 Instalación e Servizos do Centro

Normativa e Lexislación

 Regulamento de Incidencias, Reclamacións e Suxestións

 Normativa Solicitude de Espazos e Material

Calendario Académico

 Calendario académico

Horarios

 Horario 1º curso

 Horario 2º curso

 Horario 3º curso

 Horario 4º curso

Calendario de exames

 Calendario exames

Horario de titorías

 Horario de Titorías

Grao en Fisioterapia

Materias

Curso 1º

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01101	Anatomía Humana	1C	9
P05G170V01102	Bioquímica e Biofísica	1C	6
P05G170V01103	Fisioloxía Humana	1C	9
P05G170V01104	Fundamentos de Fisioterapia	1C	6
P05G170V01201	Afeccións Medicocirúrxicas	2C	9

P05G170V01202	Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia	2C	9
P05G170V01203	Psicoloxía: Aplicacións en Ciencias da Saúde	2C	6
P05G170V01204	Valoración en Fisioterapia	2C	6

Curso 2º

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01301	Afeccións Cirúrxicas	1C	6
P05G170V01302	Afeccións Médicas	1C	6
P05G170V01303	Cinesiterapia	1C	9
P05G170V01304	Fisioterapia Xeral	1C	9
P05G170V01401	Electroterapia e Ultrasonoterapia	2C	6
P05G170V01402	Fisioterapia Manipulativa Articular	2C	9
P05G170V01403	Radioloxía	2C	6
P05G170V01404	Saúde Pública e Fisioterapia Comunitaria	2C	9

Curso 3º

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01501	Fisioterapia Neurolóxica e Especial	1C	9
P05G170V01502	Fisioterapia Respiratoria e Masoterapia Especial	1C	9

Curso 4º

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01701	Metodoloxía da Investigación en Ciencias da Saúde	1C	9
P05G170V01801	Estancias Clínicas	-	42
P05G170V01802	Estancias Clínicas	-	12
P05G170V01803	Estancias Clínicas	-	9
P05G170V01804	Estancias Clínicas	-	21
P05G170V01805	Estancias Clínicas	-	30
P05G170V01806	Estancias Clínicas	-	33

Curso 3º

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01901	Fisioloxía do exercicio e esforzo	1C	6
P05G170V01902	Fisioterapia Ergonómica	1C	6
P05G170V01903	Fisioterapia na Discapacidade e Dependencia	1C	6
P05G170V01904	Inglés para Ciencias da Saúde	1C	6
P05G170V01905	Rehabilitación Cardíaca	1C	6
P05G170V01906	Fisioterapia en Especialidades Clínicas I	2C	9
P05G170V01907	Fisioterapia en Especialidades Clínicas II	2C	9
P05G170V01908	Farmacoloxía	2C	6
P05G170V01909	Fisioterapia en Xinecoloxía e Obstetricia	2C	6
P05G170V01910	Fisioterapia en deporte e en actividade física	2C	6
P05G170V01911	Fisioterapia no Linfedema	2C	6
P05G170V01912	Pilates aplicado en fisioterapia	2C	6

Curso 4º

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P05G170V01991	Trabalho Fin de Grao	2C	9

DATOS IDENTIFICATIVOS**Anatomía Humana**

Materia	Anatomía Humana			
Código	P05G170V01101			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1º	1C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Diz Gomez, Jose Carlos			
Profesorado	Diz Gomez, Jose Carlos Padin Iruegas, Maria Elena			
Correo-e	jcdiz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B9	Compromiso ético
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
1D Coñecer e comprender a anatomía e fisioloxía humanas, destacando as relacións dinámicas entre a estrutura e a función, especialmente do aparato locomotor e os sistemas nervioso e cardiorrespiratorio.	saber	A1

3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
4D Coñecemento e comprensión da estrutura e función do corpo humano a nivel molecular, celular, de órganos e sistemas; dos mecanismos de regulación e control das diferentes funcións.	saber	A1
20D Adquisición de vocabulario no eido da Fisioterapia.	saber	A19
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o entorno en situacións de tensión.	saber facer Saber estar / ser	A4
20P Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparatos básicos para o estudo experimental.	saber facer	A1
21P Interpretar os resultados dun experimento básico en Ciencias biolóxicas e físicas.	saber facer	A1
22P Habilidade para realizar disección básica.	saber facer	A1
23P Capacidade para identificar os diferentes tecidos nunha disección.	saber facer	A1
1A Traballar con responsabilidade.	saber facer	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer Saber estar / ser	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer Saber estar / ser	B17

Contidos

Tema	
Temario teórico	Temario teórico. Xeneralidades: citoloxía, histoloxía e embrioloxía humana. Aparato locomotor: cabeza, colo, tronco e extremidades. Corazón e grandes vasos. aparato dixestivo, aparato respiratorio, aparato xenitourinario, estesioloxía, sistema nervioso periférico cranial. Sistema nervioso da vida autónoma. Sistema nervioso central.
Temario práctico	Temario práctico. Prácticas de citoloxía e histoloxía. Prácticas de disección e estudo dos distintos tecidos. Identificación de estruturas en modelos anatómicos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	42	68	110
Prácticas de laboratorio	30	50	80
Probas de tipo test	0	35	35

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.
Prácticas de laboratorio	Aplicación a nivel práctico da teoría dun ámbito de coñecemento nun contexto determinado. Exercicios prácticos a través dos diversos laboratorios.

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Orientación ao alumno sobre os contidos da práctica. Resolución de dúbidas.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Exame teórico: terá un valor de 50%. Exame práctico: terá un valor de 50%. Preguntas de cinco opcións, sen puntuar negativos.	70% de respostas correctas.
Outros	Control de asistencia a clases prácticas.	(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Manteranse os mesmos criterios en sucesivas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

FAWCETT DW., "Tratado de Histología.", Intramericana McGraw Hill, 11ª ed., 1989.,
 FERNER H. SRAUBESAN J, "Sobotta atlas de Anatomía Humana.", Ed. Médica Panamericana, 18ª ed., 1983. 3 tomos.,
 LIPPERT H., "Anatomía. Texto y atlas.", 4ª ed. Marban SL. Madrid 1999.,
 MOORE KL., "Anatomía con orientación Clínica.", Ed. Panamericana, 3ª ed., Madrid, 1993.,
 NETTER FH., "Atlas de Anatomía Humana", Masson S.A, Barcelona, 1996.,
 OLSON TR., "A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana.", Masson-Williams & Wilkins, Barcelona, 1997.,
 WILLIAMS PL. WARWICK R., "Gray Anatomía.", Churchill Livingstone, Edimburgo, 1992. 2 tomos.,
 (*)

FAWCETT DW. "Tratado de Histología." Intramericana McGraw Hill, 11ª ed., 1989.

FERNER H. SRAUBESAN J. "Sobotta atlas de Anatomía Humana." Ed. Médica Panamericana, 18ª ed., 1983. 3 tomos.

LIPPERT H. "Anatomía. Texto y atlas." 4ª ed. Marban SL. Madrid 1999.

MOORE KL. "Anatomía con orientación Clínica." Ed. Panamericana, 3ª ed., Madrid, 1993.

NETTER FH. "Atlas de Anatomía Humana" Masson S.A, Barcelona, 1996.

OLSON TR. "A.D.A.M. Atlas de Anatomía Humana." Masson-Williams & Wilkins, Barcelona, 1997.

WILLIAMS PL. WARWICK R. "Gray Anatomía." Churchill Livingstone, Edimburgo, 1992. 2 tomos.

Recomendacións

Outros comentarios

(*)Ninguno.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Bioquímica e Biofísica				
Materia	Bioquímica e Biofísica			
Código	P05G170V01102			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1º	1C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Duran Barbosa, Rafael			
Profesorado	Duran Barbosa, Rafael Ferreira Faro, Lilian Rosana Gonzalez Matias, Lucas Carmelo			
Correo-e	rduran@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/neuroquimica			
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado

B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
4D Coñecemento e comprensión da estrutura e función do corpo humano a nivel molecular, celular, de órganos e sistemas; dos mecanismos de regulación e control das diferentes funcións.	saber	A1
5D Coñecer e comprender o funcionamento dos diferentes sistemas biofísicos e bioquímicos.	saber	A1
6D Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesiología e a ergonómia, aplicables á fisioterapia.	saber	A2
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
8D Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na biomecánica na electrofisiología.	saber	A2
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o entorno en situacións de tensión.	saber facer	A4
20P Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparatos básicos para o estudo experimental.	saber facer	A1
21P Interpretar os resultados dun experimento básico en ciencias biolóxicas e físicas.	saber facer	A1
20D Adquisición de vocabulario no campo da Fisioterapia.	saber	A19
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o entorno en situacións de tensión.	saber facer	A4
20P Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparatos básicos para o estudo experimental.	saber facer	A1
21P Interpretar los resultados dun experimento básico en ciencias biolóxicas e físicas.	saber facer	A1
1A Traballar con responsabilidade.	saber facer Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	saber facer Saber estar / ser	A17 B24
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudio.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18

5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer	B20
	Saber estar / ser	

Contidos

Tema

Bioquímica: hidratos de carbono, lípidos, proteínas, ácidos nucleicos, encimoloxía, bioenerxética, metabolismo intermediario, vías catabólicas e biosintéticas. Biofísica de membranas e de procesos de transporte, de potenciais, da visión e a audición, do músculo, cardiovascular, da respiración, da homeostasia, das radiacións.

Non se consideran subtemas

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	8	17	25
Seminarios	2	23	25
Sesión maxistral	39	61	100
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Prácticas de laboratorio de Biofísica e de Bioquímica e prácticas de ordenador de simulación de procesos biofísicos.
Seminarios	Seminarios de traballos por grupos relacionados coa materia.
Sesión maxistral	Clases teóricas expositivas e participativas utilizando os medios audiovisuais dispoñibles.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

Descrición	Cualificación
Outros	(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A realización das prácticas é OBRIGATORIA

A realización dos seminarios é OBLIGATORIA

o exame tipo test vale o 70% da cualificación, as prácticas o 20% e os seminarios o 10%

Calquera outro criterio (p.e. asistencia a clase) rexerase por as normativas xerais e específicas da Universidade de Vigo e da Escola Universitaria de Fisioterapia.

Bibliografía. Fontes de información

AURENGO. Biofísica. McGraw-Hill. 2008. 3ª ed.

DURÁN, J. E. R. Biofísica: fundamentos e aplicações. Prentice Hall (Sao Paulo, Brasil). 2003.

NELSON y COX. Principios de Bioquímica de Lehninger. Omega. 2001.

LOZANO y col. Bioquímica y Biología Molecular en Ciencias de la Salud. Interamericana. 2005. 3ª ed.

Recomendacións

Outros comentarios

NON SE FAN RECOMENDACIÓNS ESPECÍFICAS

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía Humana**

Materia	Fisioloxía Humana			
Código	P05G170V01103			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1º	1C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Duran Barbosa, Rafael			
Profesorado	Duran Barbosa, Rafael Ferreira Faro, Lilian Rosana Gonzalez Matias, Lucas Carmelo			
Correo-e	rduran@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/neuroquimica			
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
1D Coñecer e comprender a Anatomía e Fisioloxía humanas, destacando as relacións dinámicas entre a estrutura e a función, especialmente do aparato locomotor e os sistemas nervioso e cardiorrespiratorio.	saber	A1
3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
4D Coñecemento e comprensión da estrutura e función do corpo humano a nivel molecular, celular, de órganos e sistemas, dos mecanismos de regulación e control das diferentes funcións.	saber	A1
8D Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na biomecánica e na electrofisioloxía.	saber	A2
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar aos demais en situacións de tensión.	saber facer	A4
20P Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparatos básicos para o estudo experimental.	saber facer	A1
21P Interpretar os resultados dun experimento básico en ciencias biolóxicas e físicas.	saber facer	A1
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter una actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B5
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudio.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

Fisioloxía do sistema nervioso.	NON SE CONSIDERAN SUBTEMAS
Fisioloxía do sistema endócrino.	
Fisioloxía do sistema cardiovascular.	
Fisioloxía do sistema respiratorio.	
Fisioloxía dixestiva e renal.	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	16	34	50

Seminarios	2	23	25
Sesión maxistral	60	90	150
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Realizaranse prácticas de laboratorio dos sistemas cardiovascular e respiratorio, así como prácticas de simulación de ordenador dos sistemas nervioso, muscular e endócrino.
Seminarios	Realizaranse seminarios de traballo por grupos relacionados coa materia.
Sesión maxistral	Impartiranse clases teóricas participativas utilizando os medios audiovisuais dispoñibles.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Realización de Seminarios tutelados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral		
Prácticas de laboratorio		
Probas de tipo test		
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A realización das prácticas é obrigatoria.

A realización dos seminarios é obrigatoria.

O exame tipo test vale o 70% da cualificación, as prácticas o 20% e os seminarios o 10%.

Calquera outro criterio (ex: asistencia a clase) rexerase polas normativas xerais e específicas da Universidade de Vigo e da Escola Universitaria de Fisioterapia.

Bibliografía. Fontes de información

SILVERTHORN y col. Fisiología Humana. Un enfoque integrado. Editorial Médica Panamericana. 2008. 4ª ed.

FOX. Fisiología Humana. McGraw-Hill. 2008. 10ª ed.

DVORKIN - CARDINALE. BEST&TAYLOR. Bases fisiológicas de la práctica médica. Editorial Médica Panamericana. 2008. 13ª ed.

FERNANDEZ. Manual de laboratorio de Fisiología. McGraw-Hill. 2008. 4ª ed.

TRESGUERRES y col. Fisiología humana. Interamericana. 2005. 3ª ed.

Recomendacións

Outros comentarios

Non se fan recomendacións específicas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fundamentos de Fisioterapia				
Materia	Fundamentos de Fisioterapia			
Código	P05G170V01104			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1º	1C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel			
Profesorado	Gutiérrez Nieto, Manuel			
Correo-e	mg Nieto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.

B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico, as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de Fisioterapia.	saber	A6
17D Coñecer e comprender as bases teóricas da Fisioterapia como ciencia e profesión. Os modelos de actuación en Fisioterapia. O diagnóstico de Fisioterapia. Metodoloxía da investigación aplicada á Fisioterapia.	saber	A2
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
23D Coñecer e comprender os procesos de administración e xestión sanitaria, especialmente dos servizos de Fisioterapia, no contexto diverso e cambiante no que esta se desenvolve.	saber	A18
24D Coñecer e comprender as implicacións das disposicións organizativas e dos modelos traballo.	saber	A18
25D Coñecer e comprender os criterios e indicadores que garantan a calidade na prestación do servizo de Fisioterapia, mediante o uso de guías de boa práctica clínica e de estándares profesionais.	saber	A15 A18
26D Coñecer e comprender os conceptos fundamentais da saúde, os sistemas de saúde e niveis asistenciais. A Fisioterapia no proceso saúde-enfermidade.	saber	A12
1P Elaborar e cumprir de forma sistemática a historia clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistren de forma axeitada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe á alta de Fisioterapia.	saber facer	A4 A6
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P AAplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudio.	saber	B7

1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B9
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6 TS Liderado.	saber facer	B20
	Saber estar / ser	

Contidos

Tema	
Introducción	Definición de Fisioterapia Terminoloxía sanitaria
Evolución e desenvolvemento histórico	Antecedentes históricos da Fisioterapia: Mundo primitivo Mundo antigo Idade media Renacemento Séculos XVII y XVIII Séculos XIX e XX
Bases conceptuais. Marco teórico	A fisioterapia como ciencia e profesión A institucionalización da fisioterapia en España. A figura do fisioterapeuta As asociacións e colexios profesionais A Fisioterapia na Universidade
Métodos de intervención en fisioterapia	Etapas: valoración, análise de datos, plantexamento de obxetivos, plan terapéutico, avaliación. O rexistro en fisioterapia. Informes
Calidade en Fisioterapia	Concepto de calidade Dimensións da calidade
Modelos de investigación en Fisioterapia	Introducción e Métodos de investigación

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	42	70	112
Traballos tutelados	1	24	25
Presentacións/exposicións	4	0	4
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos e proxectos	0.5	6	6.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.
Traballos tutelados	O alumno realizará un traballo relacionado co temario da materia. Este poderá ser individual ou en grupo e debe ser pactado co profesor.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Descrición

Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, contémplanse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, contémplanse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Presentacións/exposicións	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, contémplanse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Consta de 4 preguntas non podendo deixar ningunha sen resposta efectiva.	Tiene un valor del 80%.
Traballos tutelados	Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor del 15%.
Presentacións/exposicións	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais, a súa exposición e defensa.	Tiene un valor del 5%.
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder superar a materia é obrigatorio realizar, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Aos alumnos que non superen a materia, gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Gallego T., Bases Teóricas y Fundamentos de la Fisioterapia., 1ª Ed. Madrid: Editorial Medica Panamericana; 2007,

Borrel F., Manual de entrevista clínica, Barcelona: Editorial Doyma;1992,

Varela J, Galego J., Bases para la mejora continua de la calidad de los servicios de salud, Xunta de Galicia; 2000,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Afeccións Medicocirúrxicas**

Materia	Afeccións Medicocirúrxicas			
Código	P05G170V01201			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1º	2C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Cebrian Perez, Ernesto Manuel			
Profesorado	Amigo Jorin, Maria del Campo Cebrian Perez, Ernesto Manuel Rodríguez Romano, Dolores Clara			
Correo-e	ecebrian@vigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B9	Compromiso ético
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma

B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e pronóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etiología endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer as teorías que sustentan a capacidade de resolución dos problemas de saúde e as bases do razoamento clínico.	saber	A3
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber	A4 A5
5P7 Establecer e aplicar o tratamento en grupos a usuarios con problemas similares.	saber facer	A4 A8
5P9 Prever e evitar os riscos na aplicación do tratamento.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés , o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber	A4
1A Traballar con responsabilidade.	saber saber facer	A17
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	saber	A17
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais. Axustarse ás limitacións da súa competencia profesional, no ámbito da atención ao enfermo. Utilizar aspectos básicos do método de investigación científica.	saber Saber estar / ser	A13
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer Saber estar / ser	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer Saber estar / ser	B17

Contidos
Tema

ENFERMIDADES MÉDICAS.

Enfermidades reumáticas, enfermidades infecciosas, enfermidades renais, enfermidades endocrinolóxicas e metabólicas. Enfermidades do sangue.

SEMINARIOS PRÁCTICOS.

Anamnese e exploración en reumatoloxía. Parte I: anamnese e exploración en reumatoloxía. Parte II reumatismo de partes brandas: o fenómeno fibromiálgico. Técnicas de imaxe en reumatoloxía. Parte I: técnicas de imaxe en reumatoloxía. Parte II: outras técnicas de estudo do paciente reumatolóxico. Estudo de casos clínicos reumatolóxicos. Estudo interactivo de casos clínicos en enfermidades infecciosas, gastrointestinais e de transmisión sexual. Estudo interactivo de casos clínicos en enfermidades infecciosas articulares, de ósos e pel. Estudo interactivo de casos clínicos en enfermidades infecciosas no diabético, por mordedela e por anaerobios. Estudo interactivo de casos clínicos en enfermidades infecciosas pulmonares extrahospitalarias e septicemias. Estudo interactivo de casos clínicos en enfermidades infecciosas dos espazos de colo, víricas e musculares. Estudo interactivo de casos clínicos en enfermidades infecciosas relacionadas coa SIDA. Estudo de casos clínicos de enfermidades renais. Estudo de casos clínicos de enfermidades metabólicas.

ENFERMIDADES CIRÚRXCAS.

Principios xerais da exploración do paciente cun problema ortopédico. Estudo e función dos nervios segmentarios e periféricos do membro superior. A columna cervical. O ombro. O cóbado. O pulso. A man. A columna torácica. A columna lumbar. Estudo e función dos nervios segmentarios e periféricos do membro inferior. A cadeira. O xeonllo. A morna. O nocello. O pé. Lesións máis frecuentes en Medicina deportiva.

PRÁCTICAS.

Visión artroscópica normal do ombro. Cirurxía artroscópica do ombro. Cirurxía aberta do ombro. A man reumatoide. Cirurxía articular e tendinosa. Cirurxía funcional das deformidades. Transposición ligamentosa en extremidade superior. A columna cervical. Artrodese aberta anterior. A columna cervical. Abordaxe posterior. Cirurxía da escoliose. Patoloxía discal lumbar. Artroplastia de cadeira. Abordaxes anterior e lateral. Xesos funcionais de extremidade inferior. Cirurxía artroscópica do xeonllo. Cirurxía aberta de xeonllo. Lesións ligamentosas. Artroplastia do xeonllo. Revisión artroscópica do nocello normal e patolóxico. Cirurxía do pé reumatoide. Cirurxía do hallux valgus. Alongamento de extremidades.

Artrite reumatoide. Lupus eritematoso sistémico. Esclerose sistémica progresiva. Vasculite. Espondilite anquilosante. Arterite da temporal e polimialxia reumática. Artroses periféricas. Artrose vertebral. Febre reumática. Infeccións por xermes GRAM negativos. Infeccións por anaerobios. Tuberculose e lepra. Infeccións por espiroquetas. Infeccións por herpes virus. Outras infeccións víricas. Infeccións víricas da infancia. A síndrome de inmunodeficiencia adquirida. Insuficiencia renal aguda. Insuficiencia renal crónica. Enfermidades glomerulares. Enfermidades tubulo-intersticiais. Enfermidade vascular renal. Enfermidades da hipófise. Enfermidades do tiroide. Diabete. Trastornos eritrocitarios, leucocitarios e hemorráxico/ trombóticos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	28	47	75
Sesión maxistral	48	97	145
Probas de resposta curta	2	0	2
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou caso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Sesión maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

Descrición

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de xeito directo e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	70%
Estudo de casos/análises de situacións	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de xeito directo e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	30%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Esta materia consta de dúas unidades: unidade I: Afeccións cirúrxicas, e unidade II: afeccións médicas. A avaliación farase de cada unidade, sendo necesario aprobar as dúas para superar a materia.

Avaliación unidade I: afeccións cirúrxicas.

O exame teórico terá un valor do 35% da nota final. Constará de 100 preguntas con 4 opcións de respostas e só será válida unha contestación. As preguntas mal contestadas non restarán puntuación. Deberase conseguir o 60% do total da puntuación posible.

Estudo de casos: Valorarase o interese do alumno en relación coas preguntas e dúbidas expostas. O exame terá un valor do 15%.

Avaliación unidade II: afeccións médicas.

Terá lugar unha proba obxectiva ao final do curso académico. Na devandita proba nunca se puntuará negativo, pero non se permitirá deixar sen contestación efectiva máis do 25% das preguntas, tendo un valor do 35% da nota final. Nesa proba incluíranse preguntas referentes ao estudo de casos tendo un valor do 15% da nota final.

Bibliografía. Fontes de información

- Goodman CC, Syndert TK., Patología Médica para fisioterapeutas., Ed. McGraw Hill. Interamericana. , Madrid, 2002.
- Harrison., Principios de Medicina Interna (Compendio), Ed. McGraw-Hill-Interamericana, Madrid, 2004.
- Adams y Víctor, Principios de Neurología., Ed. McGraw-Hill Interamericana., México, 2002.
- Grupo de Trabajo de la SEPAR, Guía clínica para el diagnóstico y tratamiento de la Enfermedad pulmonar obstructiva crónica., Ed. Doyma SL, Barcelona, 2001
- Sleissenger and Fordtran., Enfermedades gastrointestinales y hepática, 6ed. Ed. Panamericana, 2000.
- Alonso Ruiz A, Alvaro-Gracia JM, Andreu Sánchez JL. , Manual SER de las Enfermedades Reumáticas, 4 ed. Ed. Panamericana., Madrid, 2004.
- Mandell., Principles and Practice of Infectious Diseases. , , 2000.
- Prof. J.L. Balibrea., Tratado De Cirugía., Editorial Marban, Madrid 1994.
- Ronald McRae., Examen Práctico De Las Lesiones Ortopédicas., Editorial McGraw-Hill-Interamericana, Londres 1997
- Prof. M.R. Serra, Fisioterapia en Traumatología, Ortopedia y Reumatología, Editorial Iberica S.A.,

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía Humana/P05G170V01101

Fisioloxía Humana/P05G170V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia**

Materia	Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia			
Código	P05G170V01202			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	FB	1º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto Gonzalez, Maria Mercedes			
Profesorado	Soto Gonzalez, Maria Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico

B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B26	Colaborar e cooperar con outros profesionais
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
6D Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesiología e a ergonómia, aplicables á fisioterapia.	saber	A2
8D Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na biomecánica.	saber	A2
9D Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos.	saber	A5
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber facer	A4 A5
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B26
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15

2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer	B20

Contidos

Tema

CONTIDO TEÓRICO

1.-Bases elementais de biomecánica

2 Movemento. Forzas pancas e poleas.
Elasticidade e viscoelasticidade

3 Propiedades mecánicas do óso e da
contracción muscular. Mecánica articular

4 Analise segmentaria dos movementos do corpo
humano: O raque no seu conxunto. Postura e
posición

5 Análise segmentaria dos movementos da
cintura pélvica

6 Análise segmentaria dos movementos do raque
lumbar

7.-Análise segmentaria dos movementos do
raque torácico. Mecánica respiratoria

8.-Análise segmentaria dos movementos do
raque cervical

9.-Análise segmentaria dos movementos do cinto
escapular. Membro superior.

10.-Análise segmentaria dos movementos do
membro inferior.

11.-A marcha humana

PRÁCTICO:

Realización do traballo

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	61	105	166
Presentacións/exposicións	3	0	3
Traballos tutelados	2	40	42
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Traballos e proxectos	0.5	10	10.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumno terá á súa disposición na plataforma Tema os apuntamentos elaborados polo profesor que lle servirán de guía.
Presentacións/exposicións	Exposición con medios audiovisuais por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Traballos tutelados	Os alumnos deberán elaborar un traballo onde se fará unha análise biomecánica básica do corpo humano sobre unha filmación en vídeo que deben realizar os propios alumnos. Cada grupo de acordo co profesor fará o traballo cunha orientación específica sobre o devandito tema e utilizarase a plataforma Tema.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Presentacións/exposicións	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exame teórico: Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Consta de 4 preguntas e non se pode deixar ningunha sen contestación efectiva.	Tiene un valor del 80%
Traballos tutelados	Traballos e proxectos: A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor del 15%.
Presentacións/exposicións	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais, así como a súa exposición e defensa.	Tiene un valor del 5%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder superar a materia é obrigatorio ter realizado, exposto e defendido o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia. O alumno debe obter como mínimo un 3,5 sobre 8 no exame teórico para poder superar a materia.

Se un alumno non supera toda a materia gardarase a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Kapandji A.I., Fisiología Articular Tomo 1, 6ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 2006,

Kapandji A.I., Fisiología Articular Tomo 2, 6ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 2010,

Kapandji A.I., Fisiología Articular Tomo 3 , 6ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 2007,

Llanos, L F., Introducción a la biomecánica del aparato locomotor., Madrid: Universidad Complutense; 1998,

Trew M, Everett T, Fundamentos del movimiento humano., 5ª ed. Madrid: Elsevier Masson; 2006,

Dufour M, Pillu M., Biomecánica funcional, Elsevier Masson; 2006,

Fucci S., Biomecánica del aparato locomotor aplicada al acondicionamiento muscular, 4ª ed. Elsevier, 2003 ,

Viladot A, Lecciones básicas de biomecánica del aparato locomotor, Barcelona: Ed. Springer; 2001,

Miralles Marrero R, Miralles-Rull I, Puig Cunilera M., Biomecánica clínica de los tejidos y las articulaciones del aparato locomotor, 2ª ed Barcelona: Masson;2005,

Calais Germain B., Anatomía para el movimiento. Tomo 1 y 2, Barcelona: Ed. Los libro de la liebre de marzo; 1999,

Miralles Marrero R, Miralles-Rull I., Biomecánica clínica de las patolgías del aparato locomotor., Barcelona: Elsevier Masson; 2007,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Psicología: Aplicacións en Ciencias da Saúde**

Materia	Psicología: Aplicacións en Ciencias da Saúde			
Código	P05G170V01203			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicosocioeducativa			
Coordinador/a	Fariña Rivera, Francisca			
Profesorado	Fariña Rivera, Francisca			
Correo-e	francisca@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/francisca/			
Descrición xeral	Esta materia ha de amosar, de xeito moi xeral, que é a Psicología, e que lle pode achegar a Psicología ao fisioterapeuta. Adicando especial atención aos procesos psicolóxicos básicos e sociais.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor

B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
10D Coñecer e comprender os factores psicolóxicos e sociais que inflúen no estado de saúde/enfermidade do individuo, familia e comunidade.	saber	A5
11D Coñecer e comprender as teorías da comunicación e das habilidades interpersoais.	saber	A19
12D Coñecer e comprender as teorías da aprendizaxe a aplicar na educación para a saúde e no seu propio proceso de aprendizaxe ao longo de toda a vida.	saber	A17
13D Coñecer e comprender os factores que interveñen no traballo en equipo e en situacións de liderado.	saber	A13 A18 A19
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
32D Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar aos estudantes na prevención, a detección precoz, a asistencia e a rehabilitación de vítimas as desta forma de violencia.	saber	A16
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
1A Traballar con responsabilidade.	saber facer Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema	
¿Qué estuda a Psicoloxía?	Introdución. Principais paradigmas.
Procesos psicolóxicos básicos	Sensación-Percepción. Atención-Memoria.
Aprendizaxe e motivación	Condicionamento clásico. Condicionamento instrumental. Aprendizaxe cognitiva. Motivación.
Emoción	Emoción. Intelixencia emocional.
Ansiedade e estrés	Ansiedade. Estrés. Burnout en profesionais de Ciencias da saúde.
Determinantes psicosociais no comportamento saúde/enfermidade	Determinantes psicolóxicos. Determinantes sociais. Familiares. Económicos. Culturais.
Relación entre o profesional da saúde e o paciente	Tipos de control na relación profesional e paciente. A influencia social na relación profesional. Comunicación entre o profesional da saúde e o paciente. Estilos de comportamento do profesional da saúde.
A fisioterapia como intervención multidisciplinar	Proceso psicosocial. Contido técnico. Condicións que a fan factible.
Trastornos de conduta	Trastorno de ansiedade. Trastornos somatoformes. Trastornos do estado del ánimo. A esquizofrenia e o trastorno delirante. Trastorno de personalidade.
Violencia familiar e violencia de xénero, afectación na saúde	Tipos de violencia. Violencia familiar e violencia de xénero. Consecuencias da violencia. Actuacións ante a violencia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Titoría en grupo	2	0	2
Traballos de aula	18	0	18
Sesión maxistral	20	50	70
Presentacións/exposicións	6	0	6
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de tipo test	1	0	1
Cartafol/dossier	0	24	24
Traballos e proxectos	0.5	26	26.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Titoría en grupo	A hora de titoría emprégase para facer o seguimento dos traballos.
Traballos de aula	Cada tema vai acompañado con material audiovisual e unha ficha que o grupo debe completar.
Sesión maxistral	Cada tema é explicado por el profesor.
Presentacións/exposicións	Os alumnos teñen que realizar en grupo dous traballos, que lle indique a profesora, sobre algún punto da materia. Os traballos teranse que expoñer.
Actividades introdutorias	Exposición sobre o desenvolvemento da materia ao longo do cuadrimestre, así como os contidos desta.

Atención personalizada

	Descrición
Titoría en grupo	Tanto nos seminarios, coma na titoría grupal e os traballos tutelados, o alumno recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter. Ademais, emprégase para levar os rexistros correspondentes a cada alumno sobre o esforzo realizado e o coñecemento adquirido.
Traballos e proxectos	Tanto nos seminarios, coma na titoría grupal e os traballos tutelados, o alumno recibirá unha atención personalizada, centrada en solucionar todas as dúbidas que poida ter. Ademais, emprégase para levar os rexistros correspondentes a cada alumno sobre o esforzo realizado e o coñecemento adquirido.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Levarase a cabo unha proba tipo test para avaliar os contidos teóricos.	Supondrá un 80% de la nota final.

Outros	A avaliación da docencia de prácticas: Realizarase de forma continuada, e subdividirase en: -Traballo individual avaliarase asistencia, titorías, participación en seminarios e exposicións. -Traballo grupal avaliaranse os resultados das prácticas de aula e seminarios, así como os dous traballos grupais.	Todo isto supón un 20% da nota final.
--------	--	---------------------------------------

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Fraiña, F. y Tortosa, F., Introducción a la Psicología, Promolibro, 2008

Fariña, F., Arce, R. y Buela-Casal, G., Violencia de Género. Tratado Psicológico y legal, Biblioteca Nueva, 2009

Morris, Ch., y Maisto, A., Psicología , Prentice-Hall, 2005 (12ª ed.)

Sánchez Vidal, A, Psicología Social Aplicada, Prentice-Hall , 2002

Gerrig, R. y Zimbardo, P., Psicología y Vida., Prentice Hall, 2005

Pintrich, P. y Schunk, D , Motivación y Aprendizaje , Prentice-Hall , 2005

Ponte, A., Cognición y aprendizaje. Fundamentos psicológicos, Pirámide, 2003

Larsen, R., Psicología de la Personalidad, McGraw Hill, 2005

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Valoración en Fisioterapia**

Materia	Valoración en Fisioterapia			
Código	P05G170V01204			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gonzalez Represas, Alicia			
Profesorado	Gonzalez Represas, Alicia			
Correo-e	alicia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico

B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
9D Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos en Fisioterapia.	saber	A5
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P2 Aplicar os procedementos axeitados de valoración en Fisioterapia, o que inclúe executar as probas eléctricas e manuais destinadas a determinar o grao de afectación da inervación e da forza muscular, as probas para determinar as capacidades funcionais, a amplitude do movemento articular e as medidas da capacidade vital.	saber facer	A4 A5
2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na historia clínica de Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
8P Proporcionar unha atención de Fisioterapia de forma eficaz.	saber facer	A4 A11 A16
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer Saber estar / ser	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer Saber estar / ser	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer Saber estar / ser	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25

5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer Saber estar / ser	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer Saber estar / ser	B17
4TS Creatividade.	Saber estar / ser	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

TEMARIO TEÓRICO	SUBTEMAS
I. Procedementos xerais de valoración en Fisioterapia	I.1. Introducción. I.2. Condicións xerais na exploración. I.3. Tipos de valoración. I.4. Métodos de valoración.
Procedementos de valoración en Fisioterapia	II.1. A avaliación en Fisioterapia. Diagnostico. Prognostico. II.2. O proceso de avaliación II.3. Valoración da capacidade funcional. II.3.1. Consideracións xerais da valoración da capacidade funcional. II.3.2. Instrumentos da valoración da capacidade funcional II.4. Instrumentos multidimensionais da valoración funcional.
III. Método de rexistro.	III.1. Historia de Fisioterapia III.2. Estrutura dun informe de Fisioterapia.
IV. Entrevista clínica. Estratexias prácticas	IV.1. Calidade da atención ao paciente. IV.2. Iniciar unha relación terapéutica. Habilidades básicas na primeira entrevista cun paciente. IV.3. Técnicas básicas para descubrir e completar datos para o diagnóstico. IV.4. Informar e motivar ao paciente.
V. Valoración dos síntomas	V.1. Valoración da dor na anamnese. V.2. Comportamento dos síntomas. V.3. Cuestións especiais.
VI. Valoración de tecidos brandos. Tecido cutáneo e subcutáneo.	VI.1. Condicións xerais de observación e palpación da pel VI.2. Valoración da pel. Inspección. Palpación. Mobilización tisular. VI.3. Medicións instrumentais da pel VI.4. Valoración da sensibilidade. VI.5. Exploración da sensibilidade VI.5.2. Sensibilidade superficial. VI.5.3. Sensibilidade profunda.

VII. Valoración Articular	VII.1. Introducción. Movements articulares. VII. Valoración articular. VII.1. Observación da articulación. VII.2. Palpación. VII.3. Valoración analítica ósea. VII.4. Mobilidade articular pasiva e activa. VII.4.1. Factores xerais a considerar na valoración da mobilidade articular VII.4.2. Rango de movemento VII.4.3. Calidade do movemento. Tope final de movemento. Tipos de limitacións da mobilidade articular. Hipomobilidade. Hiperactividade VII.4.4. Factores que inflúen na amplitude de movemento. VII.5. Medicións instrumentais VII.5.1. Goniometría VII.5.1.a. Goniómetro universal VII.5.1.b. Goniómetros dependentes da gravidade (inclinómetros) VII.5.1.c. Goniómetros dependentes da desviación magnética VII.5.1.d. Electrogoniómetros VII.5.2. Procedemento de información ao paciente VII.5.3. Procedementos para a realización dunha goniometría VII.5.3.a. Posición do paciente VII.5.3.b. Estabilización VII.5.3.c. Aliñación VII.5.3.d. Recollida de datos. VII.5.4. Medicións centimétricas.
VIII. Valoración muscular	VIII.1. Valoración pasiva. VIII.1.1. Exame visual VIII.1.2. Palpación e mobilización muscular. VIII.1.3. Valoración da lonxitude muscular VIII.1.3. A. Procedemento valoración lonxitude muscular VIII.2. Valoración activa VIII.2.1. Valoración da forza muscular. Pautas para a Valoración muscular. VIII.2.2. Graos musculares VIII.2.3. Probas de forza muscular. VIII.2.3.a. Probas de forza muscular manual. VIII.2.3.b. Probas de forza muscular máxima VIII.2.3.c. Probas de resistencia muscular. VIII.2.3.d. Probas de potencia muscular.
IX. Valoración antropométrica	IX.1. Introducción. Criterios e condicións xerais da exploración. IX.2. Instrumentos de medición IX.3. Índice de masa corporal IX.4. Lonxitudes. IX.4.1. Envergadura. IX.4.2. Distancias proxectadas. IX.5. Perímetros IX.6. Diámetros IX.7. Composición corporal.
TEMARIO PRÁCTICO	PRÁCTICAS
I. Exploración topográfica manual	I.1. Exploración topográfica manual de membro superior. Estruturas óseas e tecidos brandos. I.2. Exploración topográfica manual de columna e rexión torácica. Estruturas óseas e tecidos brandos. I.3. Exploración topográfica manual de membro inferior. Estruturas óseas e tecidos brandos.
II. Valoración da pel	II.1. Observación, palpación e mobilización da pel en diferentes rexións anatómicas. II.2. Medicións instrumentais.
III. Valoración sensibilidade	II. 2. Sensibilidade superficial exteroceptiva. II. 2. Sensibilidade profunda interoceptiva.
IV. Valoración articular	IV.1. Observación da articulación. IV.2. Palpación. IV.3. Valoración analítica ósea. IV.4. Valoración da calidade do movemento. IV.5. Medicións instrumentais. Goniometría. IV.6. Medicións instrumentais. Medicións centimétricas. IV.7. Rexistro e interpretación de datos.

V. Valoración muscular

V.1. Valoración muscular pasiva. Exploración do ton muscular e valoración da lonxitude muscular V.2. Valoración muscular activa. Probas de forza muscular. Técnica xeral. Valoración analítica de:

- Músculos da cintura escapular e membro superior. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Fixación. Proba de valoración. Aplicación da presión.

- Músculos do membro inferior. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Fixación. Proba de valoración. Aplicación da presión.

- Músculos do madeiro. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Fixación. Proba de valoración. Aplicación da presión.

- Músculos do colo. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Fixación. Proba de valoración. Aplicación da presión.

- Músculos da cara. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Proba de valoración.

- Músculos respiratorios. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Fixación. Proba de valoración. Aplicación da presión.

VI. Valoración postural

VI.1. Valoración postural estática.

VI.2. Valoración postural dinámica.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	20	28	48
Prácticas de laboratorio	24	30	54
Traballos tutelados	1	28	29
Presentacións/exposicións	1	0	1
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	8	9
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5
Traballos e proxectos	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia. Empregaranse novas tecnoloxías da información e da comunicación para o desenvolvemento das clases que serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate e estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado. Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir.
Traballos tutelados	O estudante, en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, execución dun procedemento de valoración e interpretación e defensa deste.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Descrición

Prácticas de laboratorio	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS. Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico do profesor indicando en asuntos: TITORÍAS. alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS. Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico do profesor indicando en asuntos: TITORÍAS. alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS. Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico do profesor indicando en asuntos: TITORÍAS. alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	O exame práctico constará de 6 preguntas sobre procedementos de valoración agrupadas en tres bloques, 2 preguntas por bloque, no que o alumno deberá realizar correctamente polo menos un procedemento de valoración por bloque. En cada pregunta avaliarase se o alumno é capaz de executar, rexistrar e interpretar as probas que, elixidas ao azar, correspóndalle realizar.	Tiene un valor de un 40%.
Traballos tutelados	Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor de un 5%.
Sesión maxistral	O exame teórico constará de 5 preguntas longas de desenvolvemento.	Tiene un valor del 50%.
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	Tiene un valor del 5%.
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia o alumno debe ter superados o exame teórico e práctico de forma independente e realizar, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Norkin, White, Goniometria, Evaluacion de la Movilidad Articular, Marban,

Génot C, Neiger H, Leroy A, Pierron G, Dufour M, Péninou G. , Kinesiterapia, Médica Panamericana; ,

Kendall, Florence Peterson, "Músculos pruebas, funciones y dolor postural", Marban,

Hoppenfeld Stanley, Exploración física de la columna vertebral y las extremidades, Manual Moderno,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Afeccións Cirúrxicas				
Materia	Afeccións Cirúrxicas			
Código	P05G170V01301			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2º	1C
Idioma				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Rodríguez Romano, Dolores Clara			
Profesorado	Rodríguez Romano, Dolores Clara			
Correo-e	dromano@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B9	Compromiso ético
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5
5P9 Previr e evitar os riscos na aplicación do tratamento.	saber facer	A4 A8
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	saber facer Saber estar / ser	A14 B29
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17

Contidos

Tema
1.- Principios xerais da exploración dun paciente cun problema ortopédico.
2.- Exploración dos nervios segmentarios e periféricos do membro superior.
3.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica da columna cervical.
4.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica do ombro.
5.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica do cóbado.
6.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica da boneca.
7.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica da man.
8.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica da columna cervical e da columna torácica.
9.- Exploración dos nervios segmentarios e periféricos do membro inferior.
10.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico de la patoloxía ortopédica da cadeira.

11.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica do xeonllo.

12.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica da tibia.

13.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica do nocello.

14.- Clínica, diagnóstico e tratamento cirúrxico da patoloxía ortopédica do pé.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	38	82	120
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminarios	10	15	25
Probas de tipo test	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada

	Descrición
Seminarios	Exposición de dúbidas por parte do alumno na elaboración do traballo e seminarios e a súa resolución por parte do profesor.
Sesión maxistral	Exposición de dúbidas por parte do alumno na elaboración do traballo e seminarios e a súa resolución por parte do profesor.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	- Valorarase o interese do alumno en relación coas preguntas e dúbidas expostas. - O exame terá un valor do 10%	10%
Sesión maxistral	- O exame teórico terá un valor do 80% - Constará de 100 preguntas con 4 respostas - Só será válida unha contestación - As preguntas mal contestadas non restarán puntuación - Deberá acadar o 60% do total da puntuación posible.	80%
Outros	- Traballo: valorarase o plantexamento e a análise así como a exposición.	10%

Outros comentarios e segunda convocatoria

- A partir da segunda convocatoria o exame teórico constará de 10 preguntas curtas. Será necesario conseguir o 60% para superar a proba.

- O aprobado dos seminarios e do traballo manterase durante todas as convocatorias da materia.

Bibliografía. Fontes de información

McRae, Ronald, Exploración clínica ortopédica, 2005,

Cáceres Palou, Enrique, Manual SECOT de cirugía ortopédica y traumatología, 2003,

Netter, FH, Atlas de Anatomía Humana, 2007,

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Afeccións Medicocirúrxicas/P05G170V01201

Afeccións Médicas/P05G170V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía Humana/P05G170V01101

Fisioloxía Humana/P05G170V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Afeccións Médicas				
Materia	Afeccións Médicas			
Código	P05G170V01302			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2º	1C
Idioma				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Cebrian Perez, Ernesto Manuel			
Profesorado	Amigo Jorrin, Maria del Campo Cebrian Perez, Ernesto Manuel			
Correo-e	ecebrian@vigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B9	Compromiso ético
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico, as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de Fisioterapia.	saber facer	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena, relacionados coa fisioterapia, de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber	A4 A5
5P7 Establecer e aplicar o tratamento en grupos a usuarios con problemas similares.	saber facer	A8
5P9 Previr e evitar os riscos na aplicación do tratamento.	saber	A4
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber Saber estar / ser	A4 A11 A16
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber	A4
1A Traballar con responsabilidade.	saber facer	A17
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	saber facer	A17
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A3
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	saber facer	A14
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17

Contidos

Tema	
Programa de Clases:	Enfermidades vasculares cerebrais isquémicas. Enfermidades vasculares cerebrais hemorráxicas. Esclerose múltiple. Demencias. Enfermidade de Parkinson. Encefalopatía estática. Parálise cerebral infantil. Ataxias. Enfermidade da medula espiñal. Enfermidade de neuronas motoras.
Horas totais: 45	
nº de temas: 45 NEUROLOXÍA CARDIO-VASCULAR RESPIRATORIO APARATO DIXESTIVO DERMATOLOXÍA	Polineuropatías periféricas. Mononeuropatías. Enfermidades musculares e da unión neuro-muscular. Infeccións bacterianas do SNC. Infeccións víricas do SNC. Cefaleas. Epilepsia. Tumores intracraneais. Hipertensión arterial. Insuficiencia cardíaca conxestiva. Arritmias cardíacas.
Programa de Practicas: Enfermidades Medicas Créditos: 1,5	Enfermidades valvulares. Enfermidades coronarias. Enfermidades do pericardio. Arteriosclerose e enfermidade vascular arterial. Enfermidades vasculares periféricas. Endocardite. Asma. Pneumonía por hipersensibilidade. Enfermidade pulmonar obstrutiva crónica.
(Grupos: 3)	Enfermidades pulmonares ambientais. Infeccións respiratorias de vías altas. Infección pulmonar. Trombo embolismo pulmonar. Impo ventilación pulmonar restritiva. Hipertensión pulmonar. Cancro de pulmón. Enfermidades pleurais. Enfermidades do mediastino. Enfermidades esofágicas. Enfermidade ulcerosa séptica. Enfermidade inflamatoria intestinal. Tumores do tubo dixestivo. Enfermidades de colon, recto e ano. Hepatopatías. Dermopatías.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Debates	5	5	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	5	10
Sesión maxistral	40	65	105
Outros	1	0	1
Probas de resposta curta	2	15	17
Estudo de casos/análise de situacións	1	5	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Debates	Actividades nas que dous ou máis grupos defenden posturas contrarias sobre un tema determinado.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia. Atención personalizada individual se necesita o alumno.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
	Descrición
Outros	Titoría individualizada.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de xeito directo e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	90%
Estudo de casos/análise de situacións	Proba na que se formula unha situación ou problemática xa dada ou que pode darse, partindo dos diferentes factores involucrados, a análise dos antecedentes, condicións, da situación etc.	10%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado farase sobre os contidos teórico-prácticos desenvolvidos na materia. Terá lugar unha proba obxectiva ao final do curso académico. Na devandita proba nunca se puntuará negativo, pero non se permitirá deixar sen contestación efectiva máis do 25% das preguntas. Nesa proba incluíranse preguntas referentes ao temario de seminarios (10%). Na puntuación final recolleranse as puntuacións que os alumnos obtivesen como resultado da avaliación das contestacións nos seminarios prácticos, sumada á nota final da proba final.

Bibliografía. Fontes de información

Adams y Victor, Principios de Neurología., Ed. McGraw-Hill Interamericana, Mexico, 2002.

-Grupo de Trabajo de la SEPAR, Guía clínica para el diagnóstico y tratamiento de la Enfermedad pulmonar obstructiva crónica., Ed. Doyma SL, Barcelona, 2001.

Harrison., Principios de Medicina Interna (Compendio), Ed. McGraw-Hill-Interamericana, Madrid, 2004

-Goodman CC, Syndert TK., Patología Médica para fisioterapeutas., Ed. McGraw Hill. Interamericana., Madrid, 2002.

Sleissenger and Fordtran., Enfermedades gastrointestinales y hepática 6ed. Ed., Panamericana., 2000.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Farmacoloxía/P05G170V01908

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Afecciones Cirúrxicas/P05G170V01301

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía Humana/P05G170V01101

Fisioloxía Humana/P05G170V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Cinesiterapia				
Materia	Cinesiterapia			
Código	P05G170V01303			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2º	1C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gonzalez Represas, Alicia			
Profesorado	Gonzalez Represas, Alicia			
Correo-e	alicia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético

B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións.	saber	A2
9D Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos en Fisioterapia.	saber	A5
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D1 Coñecer e comprender os procedementos de Cinesiterapia e Ergoterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber facer	A4 A5
5P3 Deseñar e aplicar os procedementos de Cinesiterapia.	saber facer	A4 A8
6P Avaliar a evolución dos resultados obtidos.	saber facer	A4 A9
8P Proporcionar unha atención de Fisioterapia de forma eficaz.	saber facer	A4 A11 A16
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23

2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante el traballo de los demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse a los límites de su competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersonais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

PROGRAMA TEÓRICO I. CINESITERAPIA.	I.1. Concepto de cinesiterapia. Concepto de repouso e relaxación I.2. Recordo histórico da cinesiterapia. I.3. Axentes cinéticos. Bases físicas do movemento. I.4. Principios xerais de aplicación da cinesiterapia. I.5. Posicións fundamentais, derivadas e anexas. I.6. Clasificación de cinesiterapia: Pasiva e Activa. Hidrocinesiterapia. I.7. Equipos isocinéticos. Introducción.
II. CINESITERAPIA PASIVA	II.1. Concepto. Principios xerais de aplicación de Cinesiterapia pasiva. II.2. Integración de clasificacións da Cinesiterapia pasiva: Clasificación clásica. Clasificación segundo a escola francesa. II.3. Cinesiterapia pasiva: relaxada e forzada. II.3.1. Cinesiterapia pasiva relaxada: analítica simple e funcional ou global II.3.2. Cinesiterapia pasiva forzada: mantida e momentánea. II.3.2.1 Cinesiterapia pasiva forzada mantida: cinesiterapia analítica específica. Traccións articulares. Posturas osteoarticulares. Estiramientos musculares. II.3.2.2. cinesiterapia pasiva forzada momentánea: manipulacións. II.4. Modalidades de aplicación da Cinesiterapia pasiva: manual, instrumental e autopasiva. II.6. Efectos fisiolóxicos. Efectos terapéuticos. Indicacións xerais da Cinesiterapia pasiva. Contraindicacións xerais da Cinesiterapia pasiva.
III. CINESITERAPIA ACTIVA	III.1. Concepto. Tipos de motilidade: reflexa, automática e voluntaria. III.2. Elaboración do movemento voluntario. Diferentes tipos de contracción muscular. III.3. Principios xerais da cinesiterapia activa III.4. Clasificación da Cinesiterapia activa: - Cinesiterapia activa asistida. - Cinesiterapia activa resistida. - Cinesiterapia activa libre. III.5. Efectos fisiolóxicos. Efectos terapéuticos. Indicacións e contraindicacións.

IV. CINESITERAPIA ACTIVA ASISTIDA	IV.1. Concepto. Principios xerais. IV.2. Clasificación: Cinesiterapia Activa asistida manual. Cinesiterapia activa asistida instrumental. IV.3. Técnicas específicas: IV.3.1. Suspensionterapia: concepto. Tipos de suspensión. IV.3.2. Poleoterapia asistida: principios xerais de aplicación. IV.3.3. Combinación de suspensión e poleoterapia.
V. CINESITERAPIA ACTIVA RESISTIDA	1. Concepto. Factores condicionantes do desenvolvemento muscular. V.2. Clasificación: Cinesiterapia activa resistida manual. Cinesiterapia activa resistida instrumental. V.3. Métodos dinámicos de cargas crecentes directas: método de Delorme e método Dotte. V.4. Método dinámico de cargas crecentes indirectas: método Rocher. V.5. Métodos dinámicos de cargas decrecentes directas: método de Mac Govern e Luscombe e método de Zinovieff. V.6. Métodos estáticos: método de Hettinger e Muller. V.7. Efectos fisiolóxicos. Efectos terapéuticos. Indicacións e contraindicacións.
VI. CINESITERAPIA ACTIVA LIBRE.	VI.1. Conceptualización do exercicio terapéutico. Principios xerais. VI.2. Efectos fisiolóxicos e terapéuticos. VI.3. Indicacións e contraindicacións VI.1. Pautas para a realización de exercicio terapéutico VI.2. Introducción a métodos específicos: estiramentos miotendinosos. Propiocepción.
VII. HIDROCINESITERAPIA. XENERALIDADES	VII.1. Introducción. Concepto e recordo histórico. VII.2. Clasificación da hidrocinesiterapia. VII.3. Implicacións hidrodinámicas en hidrocinesiterapia. VII.3.1. Factores inherentes ao medio acuático. VII.3.2. Factores inherentes ao corpo en movemento. VII.4. Movemento na auga. VII.5. Principios xerais en hidrocinesiterapia. VII.6. Equipo accesorio. VII.7. Progresión do exercicio na auga.
VIII. MÉTODOS DE TRABALLO EN HIDROCINESITERAPIA	VIII.1. Métodos de traballo en hidrocinesiterapia. VIII.1.1. Hidrocinesiterapia pasiva. VIII.1.2. Hidrocinesiterapia activa. VIII.2. Desenvolvemento de circuitos dentro da auga. VIII.3. Efectos fisiolóxicos e terapéuticos da hidrocinesiterapia. Indicacións e contraindicacións.
IX. MECANOTERAPIA	IX.1. Concepto e indicacións. IX.2. Equipos especiais: aparatos de tracción, bicicleta cinética, roda de ombro, mesa de man, espaleiras, bancos de cinesiterapia activa-resistida, paralelas, escaleiras, rampla, escaleiras de dedos, táboa e prato de Boheler, táboa balancín de Dotte e gaiola de Rocher.
PROGRAMA PRÁCTICO: I. CINESITERAPIA PASIVA	Cinesiterapia pasiva manual I.1. Técnica xeral. Altura da padiola. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Colocación da toma e contratoma. I.2. Cinesiterapia pasiva funcional aplicada manualmente a: I.2.1. Complexo articular do ombro e cintura escapular. I.2.2. Membro superior. I.2.3. Cintura pelviana. I.2.4. Membro inferior. I.2.5. Columna vertebral. I.3. Cinesiterapia pasiva analítica simple e Cinesiterapia pasiva analítica específica aplicada manualmente a: I.3.1. Complexo articular do ombro e cintura escapular. I.3.2. Membro superior. I.3.3. Cintura pelviana. I.3.4. Membro inferior. I.3.5. Columna vertebral. I.4. Técnicas específicas de cinesiterapia pasiva manual. Exemplos prácticos de aplicación por zonas topográficas de: I.4.1. Traccións articulares manuais. I.4.2. Posturas osteoarticulares. I.4.3. Estiramentos musculares. I.5. Cinesiterapia autopasiva. Aplicación por zonas topográficas. Cinesiterapia pasiva instrumental. I.6. Cinesiterapia pasiva relaxada instrumental: descrición dos equipos, manexo dos mesmos e coidados dos equipos. I.7. Cinesiterapia pasiva forzada. I.7.1. Tracción articular instrumental: descrición dos equipos, manexo dos mesmos e coidados dos equipos. I.7.2. Tracción articular instrumental aplicada a: I.7.2.1. Columna cervical. I.7.2.2. Columna dorsal. I.7.2.3. Columna lumbar. I.7.3. Posturas osteoarticulares.

II. CINESITERAPIA ACTIVA

Cinesiterapia activa asistida e activa resistida manual. II.1. Técnica xeral. Posición do paciente. Posición do fisioterapeuta. Colocación da toma e contratoma. II.2. Cinesiterapia activa-asistida e Cinesiterapia activa-resistida aplicada manualmente a: II.2.1. Complexo articular do ombro e cintura escapular. II.2.2. Membro superior. II.2.3. Cintura pelviana. II.2.4. Membro inferior. II.2.5. Columna vertebral. Cinesiterapia activa asistida e activa resistida instrumental. II.3. Suspensionterapia: técnica xeral. Instrumentación necesaria para a súa aplicación. II.4. Suspensionterapia pendular, axial concéntrica e axial excéntrica aplicada a: II.4.1. Complexo articular do ombro e membro superior. II.4.2. Membro inferior. II.2.3. Columna vertebral. II.5. Poleoterapia. Técnica xeral. Instrumentación necesaria para a súa aplicación. Montaxe dun circuío de poleas. Colocación da primeira polea. Colocación da segunda polea. Exemplos prácticos de aplicación por zonas topográficas. II.6. Métodos de fortalecemento. Técnica xeral. Cálculo da resistencia máxima (RM) e a 10ªRM. II.6.1. Aplicación do método de Delorme. Método de Dotte. Exemplos prácticos de aplicación por zonas topográficas. II.6.2. Método de Mac Govern e Luscombe. Método Zinovieff. Exemplos prácticos de aplicación por zonas topográficas. II.6.3. Método de Hettinguer e Muller. Exemplos prácticos de aplicación por zonas topográficas. Cinesiterapia activa libre. II.7. Cinesiterapia activa libre aplicada a: II.7.1. Complexo articular do ombro e cintura escapular. II.7.2. Membro superior. II.7.3. Cintura pelviana. II.7.4. Membro inferior. II.7.5. Columna vertebral.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	30	67	97
Traballos tutelados	1	21	22
Prácticas de laboratorio	41	56	97
Presentacións/exposicións	2	0	2
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1
Traballos e proxectos	0	4	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia. Empregaranse novas tecnoloxías da información e da comunicación para o desenvolvemento das clases que serán participativas e se utilizará a consulta didáctica, debate e estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumno terá á súa disposición na plataforma tema os apuntamentos elaborados polo profesor que lle servirán de guía.
Traballos tutelados	O estudante, en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma dos estudantes que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, exposición e defensa do traballo elaborado sobre unha modalidade de Cinesiterapia que deberán demostrar na práctica.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado. Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixisos polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na Plataforma Tema para o correcto seguimento da Materia TITORÍAS. Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico do profesor indicando en Asuntos: TITORÍAS. alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio Pequeno grupo: elaboración de traballos Individual: exame.
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na Plataforma Tema para o correcto seguimento da Materia TITORÍAS. Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico do profesor indicando en Asuntos: TITORÍAS. alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio Pequeno grupo: elaboración de traballos Individual: exame.
Prácticas de laboratorio	O alumno deberá darse de alta na Plataforma Tema para o correcto seguimento da Materia TITORÍAS. Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico do profesor indicando en Asuntos: TITORÍAS. alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABAJO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio Pequeno grupo: elaboración de traballos Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	O exame teórico constará de 5 preguntas longas de desenvolvemento, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	Tiene un valor del 50%
Traballos tutelados	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor del 5%
Prácticas de laboratorio	O exame práctico constará de 2 preguntas de cinesiterapia por rexión anatómica nas que será requisito indispensable para aprobar o exame executar correctamente polo menos unha por rexión anatómica.	Tiene un valor de un 40%
Presentacións/exposicións	Valorarase a presentación, exposición e a defensa do traballo tutelado.	Tiene un valor de un 5%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia o alumno debe ter superado o exame teórico e práctico de forma independente e ter realizado, exposto e defendido o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Génot C, Neiger H, Leroy A, Pierron G, Dufour M, Péninou G, Kinesiterapia. , Médica Panamericana,

Neiger, Henri, Estiramientos analíticos manuales. Técnicas pasivas, Panamericana,

Lapierre A, La reeducación física. Tomo I,II,III, 6ª ed. Madrid: CIE. Dossat,

Kaltenborn FM. , Fisioterapia manual, Madrid: McGraw-Hill Interamericana,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia Xeral**

Materia	Fisioterapia Xeral			
Código	P05G170V01304			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2º	1C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto Gonzalez, Maria Mercedes			
Profesorado	Soto Gonzalez, Maria Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético

B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D2 Coñecer e comprender os procedementos de masaxe, Masoterapia.	saber	A3
18D4 Coñecer e comprender os procedementos de Magnetoterapia.	saber	A3
18D5 Coñecer e comprender os procedementos de Hidroterapia, Balneoterapia, Climatoterapia e Talasoterapia.	saber	A3
18D6 Coñecer e comprender os procedementos de Termoterapia e Crioterapia.	saber	A3
18D8 Coñecer e comprender os procedementos de Fototerapia.	saber	A3
18D9 Coñecer e comprender os procedementos de Presoterapia.	saber	A3
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber facer	A4 A5
5P3 Deseñar e aplicar os procedementos Masoterapia.	saber facer	A4 A8
5P4 Deseñar e aplicar as distintas modalidades de Termoterapia e Crioterapia, Fototerapia, Magnetoterapia e Presoterapia.	saber facer	A4 A8
6P Avaliar a evolución dos resultados obtidos.	saber facer	A4 A9
8P Proporcionar unha atención de Fisioterapia de forma eficaz.	saber facer	A4 A11 A16
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23

2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TIToma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TSCreatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos		
Tema		
TEMARIO TEÓRICO		
• Masoterapia clásica.	Principios xerais da aplicación da masaxe clásica.	
• Fototerapia:	Radiación infravermella.	
	Radiación ultravioleta.	
	Laserterapia	
• Magnetoterapia.	Magnetoterapia	
• Termoterapia	Termoterapia	
	Crioterapia.	
• Hidroterapia.	Principios da Hidroterapia.	
	Modalidades de aplicación da Hidroterapia.	
TEMARIO PRÁCTICO		
• Masoterapia clásica.	Manobras de masaxe clásica.	
• Fototerapia:	Radiación infravermella.	
	Radiación ultravioleta.	
	Laserterapia.	
• Magnetoterapia.	Magnetoterapia	
• Termoterapia.	Termoterapia	
	Crioterapia.	
• Hidroterapia	Aplicación das técnicas hidroterápicas.	
	Aplicación das técnicas hidrocinéticas.	

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais

Sesión maxistral	33	49	82
Prácticas de laboratorio	44	56	100
Traballos tutelados	1	16	17
Presentacións/exposicións	3	0	3
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	8	10
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5
Traballos e proxectos	0.5	6	6.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases teórico-participativas onde se fomenta a participación activa do alumnado, utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais, fundamentalmente ordenador persoal e proxector de vídeo. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor que lle servirán de guía a través da plataforma Tem@.
Prácticas de laboratorio	Nas clases prácticas seguirase unha metodoloxía demostrativa cunha análise razoada de casos prácticos. O profesor mostrará os diferentes métodos e técnicas de Fisioterapia, así como as súas aplicacións. A continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. As prácticas de laboratorio faranse por grupo no laboratorio de Fisioterapia indicado polo profesor.
Traballos tutelados	O estudante, en grupo, elabora un documento sobre unha temática da materia. Esta actividade inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... Utilizarase a plataforma Tem@.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	Para o correcto seguimento da materia o alumno debe estar dado de alta na plataforma Tem@. Titorías de grupo pequeno. Levaranse a cabo na aula da Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra, no horario das clases teóricas. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Prácticas de laboratorio	Para o correcto seguimento da materia o alumno debe estar dado de alta na plataforma Tem@. Titorías de grupo pequeno. Levaranse a cabo na aula da Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra, no horario das clases teóricas. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Traballos tutelados	Para o correcto seguimento da materia o alumno debe estar dado de alta na plataforma Tem@. Titorías de grupo pequeno. Levaranse a cabo na aula da Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra, no horario das clases teóricas. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
---------------------	--

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exame teórico consta de 5 preguntas, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	El valor final de este examen será del 40% de la nota final.
Prácticas de laboratorio	Un exame práctico onde o alumno contesta dun modo práctico a 2- 3 supostos. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de métodos e técnicas que se viron ao longo do curso nas clases prácticas. Sacarase un listado no seu momento co horario de exame de cada alumno matriculado na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	El valor final de este examen será del 50% de la nota final.
Traballos tutelados	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas.	El valor final será del 5% de la nota final.
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.	El valor final será del 5% de la nota final.
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder superar a materia é obrigatorio ter realizado, exposto e defendido o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia, e ter superado o exame teórico e o práctico de forma independente.

Aos alumnos que non superen a materia, gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Aramburu de Vega,C., Muñoz Díaz,E. Igual Camacho, C. , Electroterapia,termoterapia e hidroterapia., Madrid: Síntesis, 1998.

Cameron M. , Agentes Físicos en Rehabilitación. De la investigación a la práctica. , Barcelona: Elsevier.2009,

Canamasas S. , Técnicas manuales: Masoterapia. , 2ª ed. Barcelona: Ediciones científicas y técnicas. 1993,

Cassar MP., Manual de masaje terapéutico. , Madrid: McGraw Hill – Interamericana de España. 2001,

Fernández, F. , Masoterapia Profunda. , Barcelona: Elsevier Doyma, 2008.,

Gallego,T. , Bases Teóricas y Fundamentos de la Fisioterapia. , Madrid: Médica Panamericana, 2007.,

Martínez Morillo, M e outros. , Manual de medicina física. , Madrid: Harcourt Brace de España, 1998,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Electroterapia e Ultrasonoterapia				
Materia	Electroterapia e Ultrasonoterapia			
Código	P05G170V01401			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Profesorado	Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Correo-e	gfuentes@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/gfuentes/			
Descrición xeral	Esta materia é unha materia obrigatoria do 2º curso do título de Grao de Fisioterapia (impártese no 2º cuadrimestre). Nela estúdase o uso terapéutico das correntes eléctricas e dos ultrasóns e as súas modalidades. Debido aos seus contidos, é importante ter coñecementos previos sobre anatomía, fisioloxía, biofísica e anatomía palpatoria. Ademais, o seu encadre dentro da titulación serve ao mesmo tempo para xerar no alumnado, xunto coas outras materias sobre coñecementos básicos xerais e específicos da Fisioterapia, unha base que facilite o desenvolvemento das materias chamadas no plan de estudos como «Fisioterapia en especialidades clínicas» e «Estancias clínicas», en terceiro e cuarto cursos, e que impliquen a interrelación dos coñecementos de valoración e tratamento básicos e específicos empregados dentro do arsenal dun fisioterapeuta para tratar procesos patolóxicos concretos dentro de cada especialidade clínica: traumatoloxía, reumatoloxía, ortopedia, neuroloxía periférica, xenitourinario,...			

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.

B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
8D Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na electrofisioloxía.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D3 Coñecer e comprender os procedementos de Electroterapia e Ultrasonoterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber	A4
	saber facer	A5
2P2 Aplicar os procedementos axeitados de valoración en Fisioterapia, o que inclúe executar as probas eléctricas e manuais destinadas a determinar o grao de afectación da enervación e da forza muscular, as probas para determinar as capacidades funcionais, a amplitude do movemento articular e as medidas da capacidade vital.	saber facer	A4
		A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación.	saber	A4
	saber facer	A6
5P4 Diseñar e aplicar as distintas modalidades de electroterapia ultrasonoterapia.	saber facer	A4 A8
5P9 Prever e evitar os riscos na aplicación do tratamento.	saber facer	A4 A8
5P10 Establecer o plan de pautas a seguir durante o tratamento.	saber facer	A4 A8
11P Incorporar na cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber	A4
	saber facer	A15

15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros, o que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos al ámbito de estudio.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	Saber estar / ser	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	Saber estar / ser	B11
4TP Razoamento crítico.	Saber estar / ser	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	Saber estar / ser	B17
4TS Creatividade.	Saber estar / ser	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

TEMARIO TEÓRICO

Tema 1. Electroterapia: xeneralidades.	Introdución. Definición. Bases físicas e fundamentos. Clasificación da electroterapia. O equipo de correntes. O paciente.
Tema 2. Corrente galvánica.	Introdución. Efectos polares. Efectos interpolares. Indicacións. Protocolo de aplicación. Precaucións e contraindicacións. Baño galvánico. Iontoforesis.
Tema 3. Correntes de baixa frecuencia.	Introdución. Efecto excitomotor. Corrente de Träbert ou Ultra-Reiz. Correntes diadinámicas ou de Bernard. TENS. Microcorrentes. Electrovaloración neuromuscular. Electroestimulación neuromuscular. Contraindicacións xerais. Outras modalidades de correntes de baixa frecuencia.

Tema 4. Correntes de media frecuencia.	Introdución. Correntes interferenciais ou de Nemec. AMF. Consideracións na aplicación de interferenciais, efectos fisiolóxicos, indicacións e contraindicacións. Correntes rusas ou de Kots. Outras correntes de media frecuencia.
Tema 5. Correntes de alta frecuencia.	Onda Corta: bases físicas, métodos de tratamento, efectos fisiolóxicos, consideracións na súa aplicación, indicacións, perigos e contraindicacións. Onda Corta Pulsada. Microondas: bases físicas, consideracións na súa aplicación, indicacións e contraindicacións. Outras modalidades de correntes de alta frecuencia.
Tema 6. Ultrasonoterapia.	Introdución, bases físicas, efectos fisiolóxicos, indicacións, consideracións xerais na súa aplicación e contraindicacións. Ultrasonoforesis. Terapia combinada.
Tema 7. Ondas de choque.	Introdución, bases físicas, efectos fisiolóxicos, indicacións, consideracións na súa aplicación e contraindicacións.

TEMARIO PRÁCTICO

Bases no uso dos equipos de electroterapia.

Exemplos prácticos no uso de corrente galvánica continua.

Exemplos prácticos no uso de corrente de Träbert.

Exemplos prácticos no uso de correntes diadinámicas.

Exemplos prácticos no uso de corrente tipo TENS.

Busca de puntos motores.

Realización de curvas I/t, A/t.

Exemplos prácticos no uso de corrente de electroestimulación neuromuscular.

Exemplos prácticos no uso de correntes interferenciais.

Exemplos prácticos no uso de correntes de Kots.

Exemplos prácticos no uso de ondas curtas.

Exemplos prácticos no uso de microondas.

Exemplos prácticos no uso de ultrasóns.

Exemplos prácticos no uso de ultrasóns combinados con corrente eléctrica.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	1	13	14
Titoría en grupo	2	0	2
Prácticas de laboratorio	26	39	65
Actividades introdutorias	1	0	1
Sesión maxistral	16	48	64
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1
Traballos e proxectos	1	0	1
Probas de tipo test	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Traballos tutelados	Os traballos terán as seguintes condicións (escoller entre unha destas opcións, tendo en conta que haberá un número máximo de posibles alumnos en cada modalidade) e terá carácter voluntario: a) Elaboración de xeito individual dun protocolo de aplicación dos ultrasóns ou das distintas correntes vistas na materia en determinados casos clínicos e a proposta do profesor. Varias persoas traballarán sobre o mesmo caso clínico dun xeito individual. Cada alumno elaborará o protocolo de aplicación dun xeito esquemático, máximo de 2 caras de folio (condicións de presentación do texto escrito: letra Arial, tamaño 10, interliñado a 1,5). Dito esquema terá que conter, polo menos, os seguintes apartados: patoloxía a tratar (ou caso clínico); modalidade terapéutica ca que se trate dita patoloxía (corrente ou ultrasón elixida polo alumno); obxectivos do tratamento; colocación do paciente; localización e fixación dos electrodos, no caso de corrente, ou área de aplicación do cabezal do ultrasón; dose; tempo de tratamento; outros métodos de tratamento que se poderían empregar no citado caso e o porqué (dentro dos vistos nas outras materias do área de Fisioterapia pertencentes aos dous primeiros cursos do grao); e outras consideracións ao caso. Esta modalidade de traballo implicará unha exposición en pequeno grupo, conformado por todos aqueles que traballaron sobre o mesmo caso clínico. Cada alumno deberá entregar ao inicio do seminario un esquema do mesmo de non máis de dous folios por unha cara ao resto dos presentes no seminario. A primeira media hora dedicárase a analizar individualmente os esquemas do resto dos compañeiros, anotando os puntos en desacordo con cada un. Esta valoración entregárase ao profesor. A segunda media hora farase o mesmo traballo, pero por parellas, sinalando entre os dous aqueles puntos febles a destacar nos traballos. Ningunha parella valorará os seus traballos. O resto do tempo do seminario empregárase para sintetizar entre todos, alumnos e profesor, os puntos fortes dos protocolos, así como os febles e/ou erros vistos anteriormente de xeito individual e por parellas, e onde cada quen poderá dar as explicacións oportunas sobre as súas seleccións ao desenvolver o protocolo presentado. Para rematar, cada un sinalará os tres protocolos que lle pareceron os máis axeitados. b) Elaboración en grupo, de 2 ou 3 persoas, dun traballo de ampliación sobre unha das modalidades de correntes ou ultrasóns que compoñen o temario da materia, a elaboración de 10 preguntas para o exame teórico e, por último, ben a realización dun vídeo didáctico que demostre a aplicación desa modalidade terapéutica nun suposto clínico, ou ben unha búsqueda bibliográfica sobre o tema escollido e en referencia aos últimos cinco anos. A finais do mes de marzo estableceranse os prazos de entrega e/ou exposición da modalidade de traballo elixida previamente por cada alumno. A partir desta data ninguén máis poderá anotarse á realización dun traballo.
Titoría en grupo	As titorías en grupo están conformadas por dúas horas dedicadas a expor e clarear a todos, a modo de repaso, as principais dúbidas presentadas por cada alumno nas titorías xenéricas, tanto da parte teórica coma práctica, así como a facilitar a preparación da materia antes dos exames. Unha destas horas farase á metade do semestre e, a segunda hora, ao final do mesmo. Na primeira hora de titoría en grupo, a da metade do semestre, dedicárase, ademais, a explicar as condicións de elaboración dos seminarios e traballos.
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas seguirase unha metodoloxía demostrativa cunha análise razoada de casos prácticos. O profesor proporá casos clínicos específicos para situar as aplicacións, empregando as distintas correntes que se vaian vendo na teoría ou os ultrasóns terapéuticos e seguindo un protocolo de aplicación específico. Serán, polo tanto, prácticas guiadas e buscarase a integración dos coñecementos teóricos na práctica mediante o uso de casos clínicos. Tódolos casos presentaranse de xeito que se poidan cubrir unhas fichas de prácticas. O modelo para estas fichas poderanse atopar na plataforma de ensinanza virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/) ou na páxina web do profesor (http://webs.uvigo.es/gfuentes). Estas recollerán esquematicamente os seguintes apartados: patoloxía; tipo de corrente ou ultrasón empregada; obxectivos do tratamento; colocación do paciente; localización e fixación dos electrodos ou lugar de aplicación do cabezal do ultrasón; dose; tempo de tratamento; consideracións e contraindicacións máis relevantes no caso. As fichas iranse cubrindo con cada práctica de forma voluntaria por parte dos alumnos. O conxunto de ditas fichas de prácticas pódelle axudar ao alumno a superar a parte práctica da materia, pois conformarán os casos que comporán o exame práctico. As prácticas de laboratorio faranse por grupo no laboratorio pertinente da Escola de Fisioterapia de Pontevedra.
Actividades introdutorias	A primeira hora do curso académico nesta materia dedicárase a transmitir os obxectivos desta, detallar os contidos sobre os que se traballará e como se fará, e aclarar os criterios de avaliación a seguir.

Sesión maxistral	Nas clases teóricas combinarase a lección maxistral con clases teórico-participativas onde se fomenta e se motiva a participación activa do alumnado, xunto co estudo de casos (con documentación escrita e/ou audiovisual que o alumnado deberá ler previamente). Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais, fundamentalmente ordenador persoal e proxector de vídeo, así como doutros medios materiais dispoñibles habitualmente para desenvolver a materia nas aulas, como o encerado e os xices. Entregaránse ao alumnado, a través da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/) ou da páxina web do profesor (http://webs.uvigo.es/gfuentes/), as presentacións en powerpoint que se empregará nas clases, así como outro tipo de documentación, ben de cara a preparar as clases, ben para ampliar información mediante, por exemplo, exames previos, modelos de protocolos ou traballos de anos anteriores, apuntamentos do profesor... A teoría impartirase na aula correspondente ao 2º curso da Escola de Fisioterapia de Pontevedra.
------------------	---

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes/ - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), farase un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento realizarase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (gfuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de "dúvidas e opinións xerais" existente na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúvidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar o alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o precisa o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Traballos tutelados	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes/ - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), farase un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento realizarase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (gfuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de "dúvidas e opinións xerais" existente na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúvidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar o alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o precisa o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Titoría en grupo	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes/ - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), farase un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento realizarase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (gfuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de "dúvidas e opinións xerais" existente na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúvidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar o alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o precisa o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Prácticas de laboratorio	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes/ - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), farase un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento realizarase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (gfuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de "dúvidas e opinións xerais" existente na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúvidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar o alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o precisa o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.

Actividades introductorias	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), farase un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento realizarase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (gfuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de "dúvidas e opinións xerais" existente na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúvidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar o alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o precisa o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
----------------------------	---

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Exame teórico de 20 preguntas cortas (2 horas de duración máximo). Tódalas preguntas terán o mesmo valor. Para superalo, o alumno terá que acadar, polo menos, 2,25 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame práctico, non se poderá acadar menos de 1,8 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos).	O valor deste exame: 45 da cualificación final da materia (máxima cualificación: 4,5 puntos, que representaría un 10 nunha escala de 0 a 10 puntos).
	Ao inicio do semestre, notificarase o día en que se seleccione a modalidade de exame teórico, data na que o conxunto do alumnado presente da materia seleccionará o tipo de proba teórica que prefire, ben de resposta curta, ben de tipo test. Será elixida como modalidade de avaliación da parte teórica a opción que maiores apoios acade.	
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exame práctico onde o alumno contesta dun modo práctico a 3 supostos (media hora de duración, máis outra media como paciente para o compañeiro). Estes supostos prácticos son elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de casos clínicos que se fixeron ao longo do curso. Neste exame práctico cada erro (na dose, tempo de tratamento, colocación do paciente...) descontaralle ao alumno 1 punto nunha escala de 0 a 10. Tamén descontará 1 punto nunha escala de 0 a 10 cada franxa de 10 minutos que se exceda do tempo de exame. Por outra parte, descontará 2 puntos cometer un erro grave (acender ou apagar equipo de baixa e media frecuencia co paciente conectado; colocar eléctrodos sen medios de contacto...). e 3 puntos se se fai unha aplicación sen ter en conta unha contraindicación. Finalmente, deixar un dos supostos sen contestar descontará 3,5 puntos nunha escala de 0 a 10. Para poder presentarse ao exame práctico, hai que presentarse primeiro ao teórico. Sacarase un listado, tras o exame teórico, co horario de exame para cada parella de alumnos. Farase un sorteo público para determinar a partir de que alumno dá comezo o exame práctico. Para superar o exame, o alumno terá que obter, polo menos, 2,25 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame teórico, non se pode obter menos de 1,8 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos).	O valor deste exame: 45% da cualificación final da materia (máxima cualificación: 4,5 puntos, que representaría un 10 nunha escala de 0 a 10 puntos).

Traballos e proxectos	No prazo que se indique ao inicio do curso, o alumnado terá que facerlle chegar ao profesor da materia qué modalidade de traballo tutelado, se é que o fai, vai a levar adiante. A non realización do traballo implica que se renuncia a obter ata o 10% que este supón na cualificación final da materia. O seminario no que se faga o estudo de casos implicará a asistencia á exposición e defensa pública do mesmo. De non ser así, o alumno renuncia tamén a acadar a puntuación que na materia corresponde a este apartado. Para a exposición e defensa do protocolo clínico elaborado, haberá que achegarse ao seminario con copias do mesmo para o resto dos asistentes ao citado seminario e para o profesor. O punto que se pode acadar a través deste seminario de estudo de casos distribuirase do seguinte xeito: 0,25 puntos dependerá da valoración feita polos propios compañeiros que participan no seminario, 0,25 puntos polo traballo desenvolvido ao longo das dúas horas que conforman a parte presencial do seminario e 0,5 puntos estará en función da valoración que faga o profesor do protocolo presentado. En canto á modalidades b) de traballo, este terá que ser entregado en soporte informático ou subilo ao apartado que ten como alumno da materia dentro da plataforma de ensinanza virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). O punto que se pode acadar a través da modalidade b) de traballo distribuirase do seguinte xeito: 0,5 puntos dependerá da adecuada ampliación feita sobre o tema escollido; 0,25 puntos á boa elaboración das preguntas; e 0,25 puntos, ben á pertinencia das achegas bibliográficas e á boa referencia feita das mesmas seguindo a normativa de Vancouver, ben pola claridade didáctica do vídeo presentado. Esta modalidade de traballo, se así o decide o grupo que o realice, pode ter un valor dobre do sinalado, isto é, que teña un valor dun 20% da cualificación final da materia (en detrimento do valor do exame teórico). Neste caso, por tanto, poderíase obter 2 puntos pola realización do traballo, polo que cada apartado da distribución sinalada no parágrafo anterior duplicaría o seu valor: 1 punto a ampliación feita, 0,5 puntos a boa elaboración das preguntas e 0,5 puntos a búsqueda bibliográfica ou ben o vídeo realizado.	O valor corresponderá ao 10 da cualificación final da materia (máximo dun punto nunha escala de 0 a 10).
Probos de tipo test	Exame tipo test dun máximo de 100 preguntas de resposta única (2 horas de duración máximo). Tódalas preguntas terán o mesmo valor. Para superalo, o alumno terá que acadar, polo menos, 2,25 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame práctico, non se poderá acadar menos de 1,8 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos). Por outra parte, sinalar que as deixadas en branco non descontarán, pero si o farán as contestacións erradas seguindo a seguinte formulación: $\text{cualificación} = \text{acertos} - (\text{erros}/\text{n}^{\circ} \text{ opcións}-1) / \text{n}^{\circ} \text{ preguntas} \cdot 10$ Ao inicio do semestre, notificarase o día en que se seleccione a modalidade de exame teórico, data na que o conxunto do alumnado presente da materia seleccionará o tipo de proba que prefire, ben de resposta curta, ben de tipo test. Será elixida como modalidade de avaliación da parte teórica a opción que maiores apoios acade.	O valor deste exame: 45 da cualificación final da materia (máxima cualificación: 4,5 puntos, que representaría un 10 nunha escala de 0 a 10 puntos).

Outros	(*)
--------	-----

Outros comentarios e segunda convocatoria

Neste apartado da web do profesor coordinador da materia tedes a guía docente completa, observándose mellor a ecuación de cualificación do exame tipo test: <http://webs.uvigo.es/gfuentes/ftx3.htm>

Bibliografía. Fontes de información

Básicas.

* Cameron MH. Agentes físicos en rehabilitación. De la investigación a la práctica. 3ª ed. Barcelona: Elsevier España; 2009.

* Plaja Masip, J. Analgesia por medios físicos. Madrid: McGraw-Hill/Interamericana, 2002.

- * Rodríguez Martín JM^a. Electroterapia en fisioterapia. 2ªed. Madrid: Médica Panamericana, 2004.
- * Watson T. Electroterapia. Práctica basada en la evidencia. 12ª ed. Barcelona: Elsevier España; 2009.

Complementarias.

- * Agne JE. Eletrotermoterapia. Teoria e prática. Santa María, RS: Orium, 2004.
- * Agne JE. Eu sei eletroterapia... Santa Maria: Pallotti; 2009.
- * Aramburu de Vega C, Muñoz Díaz E, Igual Camacho C. Electroterapia, termoterapia e hidroterapia. Madrid: Síntesis; 1998.
- * Arnould-Taylor W. Arnould-Taylor's Principles and Practice of Physical Therapy. 4ª ed. London: Stanley Thornes; 1997.
- * Ballesteros Massó R, Gómez Barrena E, Jumilla Carrasco JL, Castro Mayor R. Traumatología y medicina deportiva (vol. 2). Almería: Servicio de Publicaciones de * Bélanger AY. Evidence-Based Guide to Therapeutic Physical Agents. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2002.
- * Belloch V, Caballé C, Zaragoza JR. Manual de terapéutica física y Radiología. 3ª ed. Valencia: Saber; 1972.
- * Bisschop G et Dumoulin J. Neurostimulation électrique transcutanée antalgique et excito-motrice. Paris: Masson; 1991.
- * Bisschop G, Dumolin J, Aaron CI. Électrothérapie appliquée en kinésithérapie et rééducation, en rhumatologie et médecine du sport. 3ª ed. Paris: Masson, 1994.
- * Bjordal JM, Johnson MI, Couppé C. Clinical Electrotherapy. Your Guide fo Optimal Treatment. Kristiansand: HoyxkoleForlaget; 2001.
- * Boada JJ. Manual práctico de electroterapia. Barcelona: EUNIBAR; 1982.
- * Buceta J, Koroutcheva E, Pastor JM. Temas de Biofísica. Madrid: UNED; 2006.
- * Crépon F. Électrophysiothérapie et rééducation fonctionnelle. 3ª ed. Paris: Frison-Roche; 2002.
- * Cromer AH. Física para las ciencias de la vida. 2ª ed. Barcelona: Reverté; 1985.
- * Fox J, Kitchen Sh. Practical Electrotherapy. A Guide to Safe Application. London: Elsevier Churchill Livingstone; 2007.
- * Khan J. Principios y práctica de electroterapia. Barcelona: Jims; 1991.
- * Kitchen Sh (coordinadora). Electrotherapy: evidence-based practice. 11ª ed. London: Elsevier Churchill Livingstone; 2002.
- * Kitchen Sh. Eletroterapia. Prática baseada em evidências. 2ª ed. Barueri, SP: Manole, 2003.
- * Kotthe FJ, Lehmann JF. Medicina física y rehabilitación. 4ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 1997.
- * López Miedes JL. Electroestática aplicada a estética integral. Madrid: Videocinco; 2005.
- * Martínez Morillo M, Pastor Vega JM, Sendra Portero F. Manual de Medicina Física. Madrid: Harcourt Brace de España, 1998.
- * Nalty T. Electrotherapy clinical procedures manual. New York: McGraw-Hill; 2001.
- * Nelson RM, Currier DP. Clinical electrotherapy. 2ª de. Connecticut: Appleton & Lange; 1991.
- * Nelson RM, Hayes KW, Currier DP (coordinadores). Clinical electrotherapy. 3ª ed. Connecticut: Appleton & Lange; 1999.
- * Nicolau MC, Burcet J, Rial RV. Manual de técnicas en electrofisiología clínica. Palma: Universitat de les Illes Balears; 1995.
- * Pombo Fernández M, Rodríguez Barnada J, Brunet Pàmies X, Requena Sánchez B. Electroestimulación: entrenamiento y periodización. Aplicación práctica al fútbol y 45 deportes. Barcelona: Paidotribo; 2004.
- * Plaja J. Manual de ultrasonoterapia. Barcelona: Masson; 1988.
- * Prentice WE. Técnicas terapéuticas: medicina deportiva. Madrid: Mosby-Year Book; 1993.
- * Robertson V, Ward A, Low J, Reed A. Electrotherapy explained. Principles and practice. 4ª ed. London: Butterworth Heinemann Elsevier; 2006.
- * Rodríguez Martín, JM^a. Electroterapia de baja y media frecuencia. Madrid: Mandala; 1994.
- * Schmid F. Aplicación de corrientes estimulantes. Barcelona: Jims; 1987.

- * Simpson BA (coordinador). Pain Research and Clinical Management (volume 15). Electrical Stimulation and the Relief of Pain. Amsterdam: Elsevier Science; 2003.
- * Snyder -Mackler L, Schimtt L, Rudolph K, Woodzell W. Medios electrofísicos para el tratamiento de las lesiones deportivas. En: Kilt GS, Snyder-Mackler L (Ed.). Fisioterapia del deporte y el ejercicio. Madrid: Elsevier España, 2004.
- * Walsh DM. TENS: Clinical applications and related theory. New York: Churchill Livingstone; 1997.
- * Watson T. Electroterapia. En: Porter S, coordinador. Tidy Fisioterapia. 14ª ed. Barcelona: Elsevier España; 2009. p. 451-84.
- * Zaragoza JR. Física e instrumentación médicas. 2ª de. Barcelona: Masson-Salvat Medicina; 1992.
- * Zaragoza JR, Rodrigo P. Electroestética y fisioestética. Barcelona: Nueva Estética; 1995.
- * Zauner A. Fisioterapia actual. Barcelona: Jims; 1980.
- * Zauner A. Recientes avances en Fisioterapia. Barcelona: Jims; 1993.

Ademais da bibliografía sinalada, na páxina web do profesor (<http://webs.uvigo.es/gfuentes>), no seu apartado de “enlaces” ou ligazóns, facilítaselle ao alumnado páxinas web que poden ser do seu interese, tanto persoal como para levar adiante os traballos, sobre temática relacionada coa materia e coa saúde en xeral.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en Especialidades Clínicas I/P05G170V01906
 Fisioterapia en Especialidades Clínicas II/P05G170V01907
 Estancias Clínicas/P05G170V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia Xeral/P05G170V01304

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Valoración en Fisioterapia/P05G170V01204
 Bioquímica e Biofísica/P05G170V01102
 Fundamentos de Fisioterapia/P05G170V01104
 Anatomía Humana/P05G170V01101
 Fisioloxía Humana/P05G170V01103
 Afeccións Medicocirúrxicas/P05G170V01201

Outros comentarios

Sería conveniente:

- Darse de alta en FaiTIC (se é a primeira vez que se fai, o nome de usuario e o contrasinal é o DNI).
 - Ter unha dirección de enderezo-e, pois cada vez que se dea un aviso, se suba documentación, etc., comunicarse por esta vía a tódolos usuarios da materia (alumnado e profesor).
 - Nos datos persoais, ademais do enderezo-e, sería conveniente indicar un teléfono de contacto (onde se vos poida localizar rapidamente en caso de urxencia, normalmente o móbil) e subir unha fotografía (para facilitar ao profesor, sobre todo nas primeiras semanas, a identificación do alumnado).
-

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia Manipulativa Articular**

Materia	Fisioterapia Manipulativa Articular			
Código	P05G170V01402			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2º	2C
Idioma				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel			
Profesorado	Gutiérrez Nieto, Manuel Novoa Castro, Borja			
Correo-e	mg Nieto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais

B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber facer	A4 A5
2P2 Aplicar os procedementos axeitados de valoración en Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas, reais e potenciais.	saber facer	A4 A5
5P3 Deseñar e aplicar os procedementos de cinesiterapia, mobilización, manipulación, masoterapia, terapia manual, osteopatía, quiropraxe e demais técnicas manuais.	saber facer	A4 A8
6P Avaliar a evolución dos resultados.	saber facer	A4 A9
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	saber facer	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28

7A Axustarse aos límites de su competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer	B20

Contidos		
Tema		
TEMA 1: TERAPIA MANUAL	1.1.Terapia manual. Concepto. 1.2.Principios biomecánicos, leis de Freette, eixos teóricos da pelve.	
TEMA 2: DISFUNCIÓN SOMÁTICA	2.1. Disfunción somática. Concepto. 2.1.2. Receptores sensitivos capsuloligamentosos. 2.1.3. Inervación da cápsula articular. 2.1.4. Interacción central dos mecanorreceptores e os impulsos nociceptivos. 2.1.5. Facilitación medular. 2.2. Teoría do mecanismo lesional. 2.2.1. Mecanismo dos receptores capsuloligamentosos. 2.2.2. Mecanismo dos fusos neuromusculares. 2.3. Tipos de disfuncións, características. 2.3.1. Disfunción primaria e disfunción secundaria. 2.4. Repercusións das disfuncións somáticas. 2.5. Acción das manipulacións. Acción mecánica e acción reflexa.	
TEMA 3: CLASIFICACIÓN E DESCRIPCIÓN DAS TÉCNICAS. INDICACIÓNES.	3.1.Clasificación e descrición das técnicas de terapia manual. 3.1.2. Técnicas estruturais. 3.1.3. Técnicas funcionais. 3.2 Indicacións e contraindicacións.	
TEMA 4: AVALIACIÓN DO PACIENTE	4.1. Anamnese. Valoración estática. Palpación. Valoración dinámica. Exame neurolóxico.	
TEMA 5: TERAPIA MANUAL EN PELVE.	5.1. Exploración. Test para descartar patoloxías. 5.1.1. Lesións sacroilíacas, valoración e tratamento de: ilíaco anterior, ilíaco posterior, ilíaco aberto, ilíaco pechado. Lesións de pube, valoración e tratamento. 5.1.2. Lesións sacroilíacas, valoración e tratamento de: torsión anterior, torsión posterior, sacro en flexión unilateral.	
TEMA 6: TERAPIA MANUAL NA COLUMNA LUMBAR.	6.1. Introducción. 6.1.1. Fixacións articulares e hipermovibilidade do raque lumbar. 6.1.2. Lesións discais. 6.2.Exploración da columna lumbar. Probas específicas. 6.3. Protocolo de manipulación lumbar. 6.3.1 Lumbar roll. 6.3.2. Técnica semidirecta en sedestación. 6.3.3. Técnica en decúbito supino para zona dorso lumbar.	

TEMA 7: TERAPIA MANUAL NA COLUMNA DORSAL.	7.1. Introducción. 7.2. Exploración da columna dorsal. Probas específicas. 7.3. Protocolo de tratamento. 7.3.1. Dog- tecnic. 7.3.2. Técnica Lift. 7.3.3. Técnica para números altas. Decúbito prono e sedestación. 7.4. Lesións costais. Valoración e tratamento.
TEMA 8: TERAPIA MANUAL NA COLUMNA CERVICAL	8.1. Introducción. 8.2. Exploración. Probas específicas. 8.2.1. Valoración da vertixe. 8.2.2. Insuficiencia vertebrobasilar. 8.2.3. Valoración pares craneais. 8.3. Protocolo de tratamento. 8.3.1. Técnica en decúbito supino. 8.3.2. Técnica en sedestación.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 1	Localizar en sedestación EIPS. Localizar en decúbito prono EIPS e AIL.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 2	Localizar en decúbito prono suco sacro, lig. Iliolumbares, cóccix, lig. Sacrococcíxeos e tuberosidade isquiática. Decúbito supino: EIAS e tubérculos púbicos.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 3	Localizar en sedestación: EIPS, en bipedestación: EIPS, en decúbito supino: EIAS e tubérculos púbicos, en decúbito prono: EIPS, AIL, suco e sacro.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 4	Localizar apófise en columna. Repaso de localizacións en pelve.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 5	Valoración e tratamento de piramidal e psoas. Realizar os test de: compresión de ás ilíacas. Rotes Querolle, Gaenslen, Patrick. Test de flexión en bipedestación e en sedestación. Test de cadeira de Gillet.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 6	Test de flexión en bipedestación. Test de flexión en sedestación. Localizar lesións en pelve.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 7	Realizar protocolo de tratamento de: ilíaco anterior, ilíaco posterior, ilíaco aberto, ilíaco pechado, pube superior, pube inferior.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 8	Realizar protocolo de tratamento de: torsión anterior, torsión posterior, sacro en flexión unilateral. Técnica do fusilado.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 9	Localizar lesións na pelve e tratar.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 10	Repaso de todos os protocolos de valoración e tratamento de pelve.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 11	Columna lumbar: protocolos de valoración e tratamento (lumbar roll). Repaso: protocolos de pelve.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 12	Columna lumbar: Protocolos de valoración e tratamento (Lumbar roll). Repaso: Protocolos de Pelve.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 13	Columna dorsal media-baixa: protocolos de valoración e tratamento. (Dog Technique). Repaso: protocolos de C. Lumbar.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 14	Repaso protocolos de pelve, C. Lumbar e C. Número media-baixa.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 15	Columna dorsal alta: protocio de valoración e tratamento en decúbito prono. Repaso: protocolos de C. Número media-baixa.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 17	Columna cervical: protocolo de valoración, test da arteria vertebral. protocolo de tratamento en decúbito supino. Repaso protocolos anteriores.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 16	Columna dorsal alta: protocolo de valoración e tratamento en sedestación. Repaso de protocolo de C. Número alta en decúbito prono.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 18	Columna cervical: protocolo de valoración, test da arteria vertebral. Protocolo de tratamento en decúbito supino (Técnica de Ashmore) Repaso protocolos anteriores.
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 19	Protocolos de valoración e tratamento de pelve; C. Lumbar, C. Número e C. Cervical (repaso).
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 20	Protocolos de valoración e tratamento de pelve; C. Lumbar, C. Número e C. Cervical (repaso).
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 21	Protocolos de Valoración e tratamento de pelve; C. Lumbar, C. Número e C. Cervical (repaso).
PRÁCTICAS DE LABORATORIO: PRÁCTICA 22	Protocolos de Valoración e tratamento de pelve; C. Lumbar, C. Número e C. Cervical (repaso).

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	44	56	100
Traballos tutelados	0.5	10	10.5
Sesión maxistral	33	74	107
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1
Traballos e proxectos	0.5	3	3.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.
Traballos tutelados	Os alumnos deberán elaborar, expoñer e defender un traballo. O tema do traballo será "TERAPIA MANUAL NA SÍNDROME RADICULAR E PSEUDORADICULAR". Cada grupo de acordo co profesor fará o traballo cunha orientación específica sobre o devandito tema. Utilizarase a plataforma Tema.
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumno terá á súa disposición na plataforma Tema os apuntamentos elaborados polo profesor que lle servirán de guía.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada	
	Descrición
Actividades introdutorias	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Prácticas de laboratorio	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TUTORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TUTORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Exame práctico: Realizar o protocolo de valoración de pelve e o seu tratamento. O protocolo de valoración e tratamento en columna.	Ten un valor do 45
Traballos tutelados	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Ten un valor do 10 Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a súa redacción e a utilización de fontes bibliográficas.	
Sesión maxistral	Exame teórico: consta de 5 preguntas, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	Ten un valor do 45
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder presentarse ao exame práctico o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia o alumno debeu superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizar, expoñer e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Aos alumnos que non superen a materia gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Hoppenfeld S., Exploración física de la columna vertebral y extremidades, México: El Manual Moderno;1997,

Parsons J, Marcer N., Osteopatía. Modelos de diagnóstico, tratamiento y práctica, Madrid: Elsevier; 2007,

Ricard F, Salle J. , Tratado de osteopatía., 3ª ed. Madrid: Panamericana; 2003,

Dvorak J, Dvorak V., Medicina manual. Diagnostico, Barcelona: Scriba S.A; 1993,

Gibbons P, Tehan P. , Manipulación de la columna, el torax y la pelvis , Madrid: Mc Graw-Hill Interamericana; 2002,

Le Corre F, Raegot E. , Manipulaciones vertebrales. , Barcelona: Masson; 1990,

ChaitowL, Fritz S., Cómo conocer, localizar y tratar los puntos gatillos miofasciales. , Barcelona: Eselv ier; 2008,

Petty N, Moore G., Evaluación y exploración neuromusculoesquelética. , 2ªed. Madrid: McGraw-Hill Interamericana; 2003 ,

Meadows J.T. , Diagnóstico diferencial en Fisioterapia. , Madrid: Interamericana Mc Graw-Hill; 2000,

Recomendaciones

DATOS IDENTIFICATIVOS**Radioloxía**

Materia	Radioloxía			
Código	P05G170V01403			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2º	2C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	García Pomar, Dionisio			
Profesorado	García Pomar, Dionisio			
Correo-e	radioloxia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.

B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
2D Coñecer a estrutura do corpo humano dende o punto de vista dos medios de diagnóstico por imaxe.	saber	A1
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio do campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan o proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
6P Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento de Fisioterapia en relación aos obxectivos marcados e aos criterios de resultados establecidos. Para iso será necesario: definir e establecer os criterios de resultados; realizar a valoración da evolución do paciente/usuario; rediseñar os obxectivos segundo a valoración, se é preciso; e adecuar o plan de intervención ou tratamento aos novos obxectivos, se é o caso.	saber facer	A4 A9
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
17P Asumir riscos e vivir en ámbitos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer o 100% o resultado final.	saber facer Saber estar / ser	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
24P Capacidade de identificar elementos estruturais e alteracións da normalidade nos diferentes métodos de análise e diagnóstico a través da imaxe.	saber facer	A1 A4
1A Traballar con responsabilidade.	saber facer Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas co - oficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7

1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

Tema 1.- Introducción á Radioloxía	Práctica 1.- Xeneralidades. A imaxe como portadora de información.
Tema 2.- O diagnóstico. Ámbito clínico dun servizo de diagnóstico pola imaxe.	Práctica 2.- A radiación ionizante. Uso de equipos para a detección e medida da radiación.
Tema 3.- A radiación electromagnética. Conceptos básicos.	Práctica 3.- Radioloxía simple. Formatos de radiografías.
Tema 4.- Interacción da radiación co organismo humano.	Práctica 4.- Radiografía dixital.
Tema 5.- Detección e medida da radiación. Radioprotección. Xustificación dunha exploración.	Práctica 5.- Análise e identificación de imaxes ecográficas.
Tema 6.- A imaxe radiolóxica. Medios de contraste. Técnicas radiolóxicas.	Práctica 6.- Análise e identificación de imaxes de TAC
Tema 7.- Interpretación radiolóxica. Semioloxía básica.	Práctica 7.- Análise e identificación de imaxes de RM
Tema 8.- Ecografía. Xeneralidades. Instrumentación. Modalidades.	Práctica 8.- Análise e identificación de imaxes de Medicina nuclear
Tema 9.- Ultrasonografía Döpler: tipos. Semioloxía e indicacións.	Práctica 9.- Análise e identificación de imaxe en tórax e abdome.
Tema 10.- Tomografía Axial Computerizada. Bases do TAC. Tipos.	Práctica 10.- Análise e identificación de imaxe en aparato locomotor, sistema nervioso e circulatorio.
Tema 11.- Tomografía Axial Computerizada. Semioloxía básica e indicacións.	
Tema 12.- Resonancia Magnética (RM): Xeneralidades.	
Tema 13.- Resonancia Magnética. Semioloxía básica e indicacións.	
Tema 14.- Medicina Nuclear. Radiotrazadores e radiofármacos.	
Tema 15.- Medicina Nuclear. Estudos morfolóxicos e funcionais con isótopos dos principais órganos e aparatos.	
Tema 16.- Medicina Nuclear. Estudos isotópicos. SPECT, PET e outras técnicas. Indicacións e semioloxía básica.	
Tema 17.- Densitometría ósea.	
Tema 18.- Radioloxía intervencionista	
Tema 19.- Estudos de imaxe no tórax: técnicas, indicacións, semioloxía básica	
Tema 20.- Estudos de imaxe no abdome e aparato dixestivo: técnicas, indicacións, semioloxía básica	
Tema 21.- Estudos de imaxe no aparato locomotor: técnicas, indicacións, semioloxía básica.	
Tema 22.- Estudos de imaxe no aparato locomotor: semioloxía básica.	
Tema 23.- Estudos de imaxe no ril e vías urinarias: técnicas, indicacións, semioloxía básica.	
Tema 24.- Estudos de imaxe no sistema nervioso: técnicas, indicacións, semioloxía básica.	
Tema 25.- Estudos de imaxe no sistema circulatorio: Técnicas, indicacións, semioloxía básica.	

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	29	45	74
Prácticas de laboratorio	18	40	58
Presentacións/exposicións	2	10	12
Prácticas autónomas a través de TIC	0	5	5
Actividades introdutorias	1	0	1
Probas de tipo test	0.4	0	0.4
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	0.5	0	0.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0.1	0	0.1
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.			

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	O profesor explica os fundamentos teóricos. O alumno toma notas, formula dúbidas e cuestións complementarias.
Prácticas de laboratorio	O profesor presenta as imaxes, guía na observación, apoia co ámbito clínico, axuda na valoración. O alumno observa, valora, participa, asimila e elabora un catálogo de casos estudados.
Presentacións/exposicións	O profesor proporciona instrucións, asesora na elección dun tema, facilita bibliografía, realiza un seguimento individualizado, aclara dúbidas, valora resultados. O alumno afonda nun tema, realiza revisión bibliográfica en publicacións clínicas, prepara un resumo e expón en PWP.
Prácticas autónomas a través de TIC	O profesor proporciona tres programas de bancos de imaxes radiolóxicas normais que permiten ao alumno interaccionar coa orientación espacial e as referencias de radioanatomía. Explica o seu funcionamento. O alumno usa os programas no seu ordenador persoal.
Actividades introdutorias	Expóñense os contidos da materia distribuídos en seis bloques: -Introdución xeral. -Bases da Radioloxía. -Diagnóstico por imaxe segundo os diversos procedementos radiolóxicos. -Radioloxía aplicada a Fisioterapia. -Radiobioloxía e Protección radiolóxica. -Radioterapia. Os obxectivos establecidos. Os créditos asignados e a súa distribución. A bibliografía dispoñible. A forma de avaliación final e a súa ponderación.

Atención personalizada	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	O profesor resolve dúbidas a tempo real durante as clases maxistrais así como durante as prácticas. As titorías son individualizadas para aclarar tamén dúbidas dos alumnos pero a atención personalizada está orientada fundamentalmente a asesorar no traballo individual do alumno do que se realiza un seguimento individualizado.
Presentacións/exposicións	O profesor resolve dúbidas a tempo real durante as clases maxistrais así como durante as prácticas. As titorías son individualizadas para aclarar tamén dúbidas dos alumnos pero a atención personalizada está orientada fundamentalmente a asesorar no traballo individual do alumno do que se realiza un seguimento individualizado.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Un exame escrito de desenvolvemento de 6-10 preguntas do temario.	40%
	Un exame tipo «test» con 30-40 preguntas de catro opcións das cales só unha é válida. As respostas erróneas restan 1/3.	20%

Prácticas de laboratorio	Control de asistencia. Control seguimiento de casos. Exame: descrición de 6 imaxes de diversas técnicas radiolóxicas sen patoloxía, que se explicaron en prácticas e nos programas de TIC.	30%
Presentacións/exposicións	Valoración do traballo do alumno realizado sobre a revisión dun tema, a súa revisión bibliográfica, a calidade das imaxes, a súa descrición, a discusión sobre os resultados, a calidade da súa exposición en PWP.	10%
Prácticas autónomas a través de TIC	A avaliación lévase conxunta coas imaxes de prácticas de laboratorio.	0
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

A maior parte dos libros recomendados encóntranse a disposición do alumno para a súa consulta na biblioteca da Escola Universitaria de Fisioterapia.

Establecéronse unhas preferencias en canto á consulta para facilitar a posible adquisición, por parte do alumno, dalgún dos libros incluídos como bibliografía básica. O resto dos libros inclúense como bibliografía ampliada., aínda que moitos tamén puidesen considerarse básicos. A este fin consideráronse como factores de prioridade:

- Textos de carácter xeral que desenvolven dunha forma clara e concisa algúns dos diferentes puntos das leccións do programa.
- Contidos clásicos e simples. Extensión.
- Esquemas, imaxes e táboas.
- Idioma castelán. Prezo.

Nalgúns dos temas escritos facilítanse direccións de internet para que o alumno se familiarice coa consulta por este medio. Os alumnos poden consultar na plataforma FAITIC os traballos doutros alumnos realizados en anos anteriores. Nos devanditos traballos hai referencias bibliográficas e enlaces ás fontes con moitas direccións de Internet nas que obtiveron información.

Bibliografía

- Radiología Esencial. Jose Luis del Cura, Editorial Panamericana 2010.
- Radiología de huesos y articulaciones. Adam Greenspan, MARBAN Libros S.L. 4º edición, 2006.
- Radiología De Urgencias y Emergencias, Manual de supervivencia (2da edición), Nigel Raby, Laurence Berman, Gerald de Lacey, Elsevier, Madrid 2006,
- Fleckenstein P., Trantum-Jensen J., Bases anatómicas del diagnóstico por imagen. Harcourt, ELSEVIER ESPAÑA, 2006 Madrid.
- González J., Delabat R.G., Tecnología radiológica. Madrid. Paraninfo, 1996.
- Monnier J.P. Manual de Radiodiagnóstico (3º ed). Barcelona. Masson, S.A. 1994.

Recomendacións

Outros comentarios

É fundamental un coñecemento da estrutura e función do corpo humano como punto de partida para poder valorar a información estrutural e funcional das imaxes radiolóxicas normais. É necesario un coñecemento de patoloxía xeral en fisioterapia para guiar a identificación polo alumno das alteracións estruturais e funcionais que se reflicten nas imaxes radiolóxicas. É desexable que o alumno estea introducido na sistemática da historia clínica e no ámbito da incerteza previa ao diagnóstico e a sobrevida no seguimento para que poida valorar o impacto dos resultados das técnicas radiolóxicas no plan de intervención sobre o paciente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Saúde Pública e Fisioterapia Comunitaria**

Materia	Saúde Pública e Fisioterapia Comunitaria			
Código	P05G170V01404			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	2º	2C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Maceiras Garcia, Maria Lourdes			
Profesorado	Maceiras Garcia, Maria Lourdes			
Correo-e	lurdesmg@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións

B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B21	Coñecemento doutras culturas e costumes
B22	Sensibilidade cara a temas ambientais
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
23D Coñecer e comprender os procesos de administración e xestión sanitaria, especialmente dos servizos de fisioterapia, no contexto diverso e cambiante no que esta se desenvolve.	saber	A18
24D Coñecer e comprender as implicacións das disposicións organizativas e dos modelos traballo.	saber	A18
25D Coñecer e comprender os criterios e indicadores que garantan a calidade na prestación do servizo de Fisioterapia, mediante o uso de guías de boa práctica clínica e de estándares profesionais.	saber	A15 A18
26D Coñecer e comprender os conceptos fundamentais da saúde, os sistemas de saúde e niveis asistenciais. A Fisioterapia no proceso saúde-enfermidade.	saber	A12
27D Coñecer e comprender o impacto das políticas socio sanitarias na práctica profesional.	saber	A14
28D Coñecer e comprender os factores que interveñen nos problemas de desigualdade social e nas necesidades de saúde dos diferentes grupos sociais.	saber	A12 A14
29D Coñecer e comprender as condicións éticas, legais e profesionais que conforman a práctica da Fisioterapia.	saber	A14
30D Coñecer e comprender os códigos deontolóxicos da profesión.	saber	A14
31D Coñecer e comprender as normas legais de ámbito profesional.	saber	A14
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5

6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20
7TS Coñecemento doutras culturas e costumes.	saber	B21
8TS Sensibilidade cara temas ambientais.	Saber estar / ser	B22

Contidos

Tema	
Unidade I:	Saúde pública
Saude pública	Concepto e evolución histórica.
Concepto de saúde	Determinantes da saúde
Sistema sanitario español	Evolución do sistema sanitario. Planificación e xestión sanitaria.
Educación para a saúde	Importancia da educación para a promoción da saúde.
Dereitos fundamentais e de igualdade de oportunidades	Dereitos entre homes e mulleres e en persoas con minusvalía. Valores propios dunha cultura de paz e valores democráticos.
Unidade II	Fisioterapia comunitaria
A Fisioterapia no sistema sanitario español	A fisioterapia no ámbito da atención primaria, hospitalaria e saúde laboral. Programas de saúde.
Bases éticas e xurídicas da profesión	Os principios da bioética. Marco lexislativo en España.
Xestión dun servizo de Fisioterapia	Organización e xestión.
Criterios de calidade	Calidade asistencial.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	6	19	25
Traballos tutelados	2	23	25
Presentacións/exposicións	3	0	3
Actividades introdutorias	2	0	2
Sesión maxistral	65	100	165
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	0	2
Traballos e proxectos	0.5	3	3.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Traballos tutelados	O alumno realizará un traballo en grupo sobre algún dos contidos da materia de acordo co profesor.
Presentacións/exposicións	Exposición con medios audiovisuais por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: seminarios. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Seminarios	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: seminarios. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: seminarios. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Presentacións/exposicións	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: seminarios. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Actividades introductorias O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia.

TITORÍAS:

Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal.

Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS

Organización social do traballo:

Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos.

Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos.

Mediano grupo: seminarios.

Pequeno grupo: elaboración de traballos.

Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	Exame teórico: Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Consta de 8 preguntas e non se pode deixar ningunha sen contestación efectiva.	Tiene un valor del 80%
Seminarios	Realizase unha observación sistemática do alumno para recoller datos sobre a participación deste.	Tiene un valor del 10%
Traballos tutelados	Traballos e proxectos: A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor del 5%
Presentacións/exposicións	Valorase a presentación do traballo en medios audiovisuais, a súa exposición e defensa.	Tiene un valor del 5%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder superar a materia é obrigatorio asistir aos seminarios e ter realizado, exposto e defendido o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia. O alumno debe obter como mínimo un 3,5 sobre 8 no exame teórico para poder superar a materia.

Se un alumno non supera toda a materia gardaráselle a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Martín Zurro A, Cano Pérez JF, Atención Primaria. Concepto, Organización y Práctica Clínica, 6ª ed. Madrid: Elsevier; 2008,

Louro González A, Serrano Peña J, González Guitián C., Guías para la consulta de atención primaria: gestión de la información y el conocimiento en el punto de atención, 3ªed. Casitérides; 2008,

Medina F, Bases para la incorporación de fisioterapia en los equipos de atención primaria, Fisioterapia. 1992; 14:125 - 153,

Piedrola Gil, G, Medicina Preventiva y Salud Pública, 10ªed. Barcelona; Masson; 2000,

Martínez Navarro, F, Salud Pública, MacGraw Hill interamericana; 1997 ,

Pineault R, Daveluy C., La planificación sanitaria: conceptos, métodos y estrategias, España : Masson. 1995. ,

Varela J, Galego J., Bases para la mejora continua de la calidad de los servicios de salud, Xunta de Galicia; 2000,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia Neurolóxica e Especial**

Materia	Fisioterapia Neurolóxica e Especial			
Código	P05G170V01501			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3º	1C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gonzalez Nores, Jose Carlos			
Profesorado	Gonzalez Nores, Jose Carlos			
Correo-e	nores@uvigo.es			
Web	http://nores@uvigo.es			
Descrición xeral	Sería aconsellable que o alumno tivese coñecementos de Fisioloxía humana e Anatomía humana.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais

B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións na Fisioterapia.	saber	A2
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber facer	A4 A5
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas reais e potenciais.	saber facer	A4 A5
2P2 Aplicar os procedementos axeitados de valoración en Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na historia clínica da Fisioterapia.	saber facer	A4 A7
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia.	saber facer	A4 A7
5P1 Establecer e aplicar os medios físicos terapéuticos nos tratamentos que se presten aos usuarios de todas as especialidades de medicina e cirurxía onde sexa necesaria a aplicación dos mencionados medios.	saber facer	A4 A8
5P2 Diseñar e aplicar exercicios terapéuticos, con métodos especiais, para as enfermidades e lesións neurolóxicas, ortopédicas, para as alteracións do raque.	saber facer	A4 A8
5P7 Establecer e aplicar o tratamento en grupos a usuarios con problemas similares.	saber facer	A4 A8
6P Avaliar a evolución dos resultados.	saber facer	A4 A9
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18

19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	Saber estar / ser	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e da multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

1.- FACILITACIÓN NEUROMUSCULAR PROPIOCEPTIVA	1A- Concepto de patrón neuromuscular. 1B- Patróns de facilitación de membro superior. Diagonais e quebrados. 1C.- Patróns de facilitación de membro inferior. Diagonais e quebrados.
2.- MÉTODOS DE FISIOTERAPIA NA ESCOLIOSE	2A- Actitude escoliótica. 2B- Introducción á patoloxía e signos clínicos dende o punto de vista do fisioterapeuta. 2C- Introducción ao método de Schroth. 2D- Introducción ao método Niederhoffer. 2E-- Introducción ao método F.E.D. 2F- Introducción ao método de Klapp (prácticas de laboratorio).

3.- MÉTODOS DE FISIOTERAPIA NO TRATAMENTO DA HEMIPLEXÍA 3A.- Movemento normal. Requisitos básicos.

3B.- Introducción á hemiplexía: signos clínicos máis importantes dende o punto de vista do fisioterapeuta.

3C.- Valoración de fisioterapia dun paciente hemipléxico.

3D- Introducción aos principios do método de Bobath.

3E- Introducción ao método Perfetti.

3F- Introducción ao método Brummstrong. Prácticas de laboratorio: tratamento postural e transferencias tratamento xeral do paciente hemipléxico en cada fase da súa evolución.

4.-A PROPIOCEPCIÓN

4A- Principios básicos de propiocepción.

4B- A reeducación propiocéptica na escordadura de nocello.

5.- TÉCNICAS DE RELAXACIÓN

5a- Introducción ás distintas técnicas de relaxación. Prácticas de laboratorio: exercicio guiado dunha técnica de relaxación.

6.- INTRODUCCIÓN Á PARÁLISE CEREBRAL INFANTIL

6A- Ontoxénese humana.

6B- Reflexos neonatais.

6C- Parálise cerebral infantil recordo introdutorio.

6E- Introducción ao método de Bobath.

6F- Introducción ao método Vojta.

6G- Introducción ao método Le Metayer.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	28	62	90
Traballos tutelados	4	6	10
Prácticas de laboratorio	40	65	105
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	4	16	20
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	40	41

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases teóricas por parte do profesor.
Traballos tutelados	Distintos traballos en relación coa materia.
Prácticas de laboratorio	O profesor realiza a práctica e o alumno repíteo baixo a supervisión do profesor.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Os traballos diríxense durante o horario de titorías.
Sesión maxistral	Os traballos diríxense durante o horario de titorías.
Prácticas de laboratorio	Os traballos diríxense durante o horario de titorías.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Os traballos diríxense durante o horario de titorías.
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Os traballos diríxense durante o horario de titorías.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Distintos traballos a realizar polo alumno en grupo.	1
Sesión maxistral	Preguntas nas clases teóricas por parte do profesor.	0

Prácticas de laboratorio	Observación e preguntas sobre a repetición da práctica que inicialmente realiza o profesor.	0
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	En grupos de 2 alumnos, o profesor pregunta supostos aprendidos en clase. Serán tres bloques separados, o alumno deberá aprobar cada un deles para aprobar a materia.	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Temario de resposta longa entre 8 e 10 sobre o temario exposto na sesión maxistral e nos traballos entregados polos alumnos.	4
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Valoración do traballo da aula: 10%

Valoración do exame teórico: 50%: consta de 8 preguntas de resposta longa. o alumno debe demostrar un coñecemento global do temario, non cuantificándose por número de preguntas respondidas, senón por concepción xeral de todas as respostas dadas. é imprescindible aprobar o exame teórico para aprobar o práctico.

Valoración do exame práctico: 40%: o alumno deberá aprobar cada un dos tres bloques separados nos que se divide o exame: neuroloxía, columna e f.n.p. é imprescindible aprobar os tres bloques por separado.

Valoración traballo de aula: 10%. É obrigatorio presentar os traballos de aula solicitados.

Bibliografía. Fontes de información

Voss D, Facilitacion Neuromuscular Propioceptiva, PANAMERICANA BUENOS AIRES,

JAMES,J, Escoliosis, JIMS,

bobath, desarrollo infantil en distintos tipos de p.c.i., panamericana,

le metayer, reeducacion cerebro motriz del niño, masson,

vojta, el principio vojta, springer-velag iberica barcelona,

perfetti, el ejercicio terapeutico cognoscitivo, edika med. barcelona,

*Voss D., Facilitacion Neuromuscular Propioceptiva. 3ª Ed Panamericana .Buenos Aires

*Downie, P. Neurologia Para Fisioterapeutas. Panamericana. Buenos Aires.

**Rainaut,J. Les Escolioses. :Ellipses. Paris

*Ducroquet, R. Marcha Normal Y Patológica. Masson. Barcelona

*Bobath, B. Desarrollo Motor En Distintos Tipos De Paralisis Cerebral Infantil.Panamericana. Buenos Aires.

*Viel,E. El Metodo Kabat. Masson. Barcelona

*James,J. Escoliosis. Jims. Barcelona

. *Callet,R. Escoliosis Ed: El Manual Moderno. Mexico

*Klapp,B Le Méthode Quadrupédique. 3ª Ed. Maloine. Bruselas

*Martinez Ruiz, F. Biomecanica De La Columna Vertebral Y Sus Implantes. Nueva Imprenta S.A. Madrid

*Bobath, B. Hemiplegia Del Adulto. Panamericana. Buenos Aires

*Brunnstrom, S. Reeduccion Motora En La Hemiplegia. Jims. Barcelona.

*Perfetti, C. El Ejercicio Terapeutico Cognoscitivo. Edika Med. Barcelona

*Plas, F. Viel,E. La Marcha Humana. Masson. Barcelona.

*Instituto Biomecanico De Valencia. Bbiomecanica De La Marcha Humana Normal Y Patologica. Ed: I.B.M. Valencia.

*Vojta, V. El Principio Vojta. Springer-Verlag Iberica. Barcelona.

*Le Metayer, M. Reduccion Cerebromotriz Del Niño. Masson. Barcelona.

*Bobath,B. Actividad Postural Refleja Anormal Causada Por Lesiones Cerebrales. Panamericana. Buenos Aires.

*Bobé, T. El Vendaje Funcional. Doyma. Barcelona.

*Rocha,J. Vendajes Funcionales. Bellaterra. Barcelona

*Zemach-Bersin,D. Ejercicios De Relajacion. Paidos. Buenos Aires.

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia Respiratoria e Masoterapia Especial**

Materia	Fisioterapia Respiratoria e Masoterapia Especial			
Código	P05G170V01502			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3º	1C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Profesorado	Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Correo-e	lanfis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético

B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario.	saber facer	A4 A5
2P2 Aplicar os procedementos adecuados de valoración en Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas, reais e potenciais.	saber facer	A4 A5
2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na historia clínica de Fisioterapia.	saber	A4 A5
4P Diseñar el Plan de intervención de Fisioterapia.	saber facer	A4 A7
5P1 Establecer e aplicar os medios físicos terapéuticos nos tratamentos que se presten aos usuarios de todas as especialidades de medicina e cirurxía onde sexa necesaria a aplicación dos mencionados medios.	saber facer	A4 A8
5P2 Diseñar e aplicar exercicios terapéuticos, con métodos especiais, para as enfermidades e lesións cardiorrespiratorias, neumolóxicas.	saber facer	A4 A8
5P6 Diseñar e aplicar as distintas modalidades dos métodos e técnicas terapéuticas reflexas así como doutras terapias manuais específicas.	saber facer	A4 A8
6P Avaliar a evolución dos resultados.	saber facer	A4 A9
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer Saber estar / ser	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o cal supón ter capacidade para que controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer Saber estar / ser	A4

18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer Saber estar / ser	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter una actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	Saber estar / ser	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	saber	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

TEMARIO TEÓRICO

UNIDADE I: FISIOTERAPIA RESPIRATORIA

- Introducción á Fisioterapia respiratoria.
- Valoración do paciente respiratorio.
- Métodos de fisioterapia respiratoria:

- Técnicas de permeabilización da vía aérea.
- Reeducación do patrón ventilatorio.
- Técnicas de reacondicionamento muscular.

UNIDADE II: MASOTERAPIA ESPECIAL

- Métodos especiais de Masoterapia:
- Masaxe transversa profunda.
- Drenaxe linfática manual.
- Masaxe de tecido conxuntivo.

TEMARIO PRÁCTICO

UNIDADE I: FISIOTERAPIA RESPIRATORIA	Práctica 1. Exploración e valoración en Fisioterapia respiratoria. Probas funcionais.
	Práctica 2. Aplicación da técnica de percusión e vibración. Utilización do flutter e rc.cornet.
	Práctica 3. Variacións do fluxo respiratorio. A.r.f.e., a.l.f.e.
	Práctica 4. Técnicas de respiración forzada (tef) e drenaxe autóxena.
	Práctica 5. Aplicación das técnicas de reeducación costal.
	Práctica 6. Aerosolterapia.
	Práctica 7. Aplicación da ventilación dirixida.
	Práctica 8. Protocolo de adestramento da forza. P-flex con manómetro.
UNIDAD II: MASOTERAPIA ESPECIAL	Práctica 9. Masaxe transversa profunda.
	Práctica 10. Execución das manobras de masaxe linfática.
	Práctica 11. Vendaxe multicapa.
	Práctica 12. Masaxe de tecido conxuntivo.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	33	49	82
Prácticas de laboratorio	44	56	100
Traballos tutelados	1	16	17
Presentacións/exposicións	3	0	3
Actividades introdutorias	2	0	2
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	4	5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	2	8	10
Traballos e proxectos	0.5	6	6.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	Clases teórico-participativas, onde se fomenta a participación activa do alumnado. Utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais, fundamentalmente ordenador persoal e proxector de vídeo. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor, que lle servirán de guía, a través da plataforma Tem@.
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polos profesores e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte, a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno. O alumno recibirá ao longo do cuadrimestre as diapositivas elaboradas polo profesor, que lle servirán de guía, a través da plataforma Tem@.
Traballos tutelados	O estudante, en grupo, elabora un documento sobre unha temática da materia. Esta actividade inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción... Utilizarase a plataforma tem@.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada

Descrición

Sesión maxistral	Titorías de grupo pequeno: faranse dun máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 30 minutos. Levaranse a cabo na "Aula 2" da Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra, no horario das clases teóricas. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Prácticas de laboratorio	Titorías de grupo pequeno: faranse dun máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 30 minutos. Levaranse a cabo na "Aula 2" da Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra, no horario das clases teóricas. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Traballos tutelados	Titorías de grupo pequeno: faranse dun máximo de 7-8 alumnos e terán unha duración de 30 minutos. Levaranse a cabo na "Aula 2" da Escola Universitaria de Fisioterapia de Pontevedra, no horario das clases teóricas. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en Asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es Organización social do traballo: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	1. Exame teórico. Ao lado das preguntas indicárase o valor destas. Non se poderá deixar ningunha sen contestación efectiva.	El valor final de este examen será del 40% de la nota final.
Prácticas de laboratorio	2. Un exame práctico onde o alumno contesta dun modo práctico a 2-3 supostos. Estes supostos prácticos son elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de métodos de valoración e técnicas de tratamento que se fixeron ao longo do curso. Sacarase un listado no seu momento co horario de exame de cada alumno matriculado na materia. Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno ten que presentarse primeiro ao exame teórico.	El valor final de este examen será del 50% de la nota final.
Traballos tutelados	3. A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análise realizada, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	El valor final será del 5% de la nota final.
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	El valor final será del 5% de la nota final
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A data de realización do exame será a que figure no calendario oficial de exames da Escola.

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno ten que presentarse primeiro ao exame teórico.

Para superar a materia deben superar cada unha das partes do exame teórico e do práctico, e o traballo é obrigatorio.

Ao alumno que aprobe algunha das partes da avaliación, manteráselle a cualificación obtida nas seguintes convocatorias do mesmo ano académico sempre que a nota do exame non superado sexa maior de 3 puntos sobre 10.
O sistema de cualificacións exprésase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art.5 do Real Decreto 1125/2003 do 5 de setembro (BOE 18 de setembro).

Bibliografía. Fontes de información

- * Giménez, M., Servera, E., Vergara, P., Prevención y Rehabilitación en Patología Respiratoria Crónica. Fisioterapia, entrenamiento y cuidados respiratorios., Médica Panamericana. 2ª Edic. ,
- * Postiaux, G. , Fisioterapia respiratoria en el niño. , McGraw-Hill/Interamericana de España.,
- * Leduc, A. Leduc, O. , Drenaje Linfático Manual Teoría y Práctica. , Masson ,
- , www.separ.es, ,
- , Fisioterapia. Monográfico 2 Masaje. , 1.999. Volumen 21.,
- * Ferrandez Jean-Claude. , El Sistema linfático., Panamericana. ,
- * Antonello M, Delplanque D., Fisioterapia respiratoria: del diagnóstico al proyecto terapéutico. , Masson. Barcelona. 2002,

- (*)
1. Giménez, M., Servera, E., Vergara, P. Prevención y Rehabilitación en Patología Respiratoria Crónica. Fisioterapia, entrenamiento y cuidados respiratorios. Médica Panamericana. 2ª Edic. Madrid, 2004.
 2. Postiaux, G. Fisioterapia respiratoria en el niño. McGraw-Hill/Interamericana de España. Madrid 1999.
 3. Leduc, A. Leduc, O. Drenaje Linfático Manual Teoría y Práctica. Masson .Barcelona 2003
 4. Antonello M, Delplanque D. Fisioterapia respiratoria: del diagnóstico al proyecto terapéutico. Masson. Barcelona. 2002
 5. Ferrandez Jean-Claude. El Sistema linfático. Panamericana. Madrid 2006.
 6. Giraldo, H. EPOC diagnóstico y tratamiento integral. 3ª ed. Médica Panamericana. Madrid 2008.
 7. Leduc, A. Leduc, O. Drenaje
 8. Potter, S. Tidy Fisioterapia. 14 Ed. Elsevier. Barcelona 2009
 9. Revista Fisioterapia. Monográfico Fisioterapia Respiratoria. 1.995. Volumen 17.
 10. Revista Fisioterapia. Monográfico 2 Masaje. 1.999. Volumen 21.
 11. Agustí, A.- Función Pulmonar Aplicada. Barcelona: Mosby-Doyma, 1.994.
 12. Cash, Downie. - Kinesioterapia Para Trastornos Torácicos, Cardíacos Y Vasculares. 3ª Ed. Buenos Aires: Panamericana, 1.976
 13. Delplanque, D , Antonello, M.- Fisioterapia Y Reanimación Respiratoria. Barcelona : Masson, , 1.997.
 14. Gaskell D. V., Webber B.A. - Fisioterapia Respiratoria. Guía Del Hospital Bromspton. 3ª Ed. Pamplona: Eunsu, 1.986.
 15. Ingwersen, V.- Fisioterapia Respiratoria Y Cuidados Pulmonares. 1ª Ed. Salvat.. Barcelona, 1.980
 16. Lesmes, D. Evaluación Clínico Funcional del movimiento corporal humano. Madrid: Médica Panamericana, 2007.
 17. Maccagno A. L. - Rééducation Respiratoire. Paris. 3ª Ed Masson Editores. 1.976.
 18. McKenzie, Colin F.- Kinesiterapia Del Torax En Unidades De Terapia Intensiva. Buenos Aires: Panamericana, 1.986
 19. Mercado Ros, A.- Manual De Fisioterapia Respiratoria. Madrid Ed. Olalla.. 1.996.
 20. Nunn, J.F.-Fisiología Respiratoria Aplicada. Barcelona, Salvat, 1.980.
 21. Siemou, G.F. Fisioterapia Respiratoria. Barcelona: Grasse Ediciones, 1.986.
 22. West, John B.- Fisiología Respiratoria. Buenos Aires, 3 Ed Panamericana, 1.992.
 23. Revistas:
 24. Muñoz Estevez, F: Fisioterapia Respiratoria En Unidades De Reanimación U Cuidados Intensivos. Fisioterapia. 1.987. Volumen: 33.
 25. Selosse, E.- Drenaje Linfático. Barcelona. Ed Ibis. 1.995
 26. Dicke E. Y Cols.- Thérapie Manuelle Des Zones Réflexes Du Tissu Conjonctif. Paris: Librairie Maloine S.A. Éditeur. 1.981.
 27. Hendrickx, A: Método Dicke, Una Terapia Refleja Manual. Fisioterapia. 1.984. Volumen: 31. Pp 7-10.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Fisioterapia en Especialidades Clínicas I/P05G170V01906
Fisioterapia en Especialidades Clínicas II/P05G170V01907
Fisioterapia no Linfedema/P05G170V01911

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Bioquímica e Biofísica/P05G170V01102
Anatomía Humana/P05G170V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS**Metodoloxía da Investigación en Ciencias da Saúde**

Materia	Metodoloxía da Investigación en Ciencias da Saúde			
Código	P05G170V01701			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	4º	1C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Estatística e investigación operativa			
Coordinador/a	Novegil Souto, Jose Vicente			
Profesorado	Novegil Souto, Jose Vicente			
Correo-e	vnovegil@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia ten un marcado carácter instrumental estando moi ligada ao proxecto fin de grao. A súa situación no plano de estudos favorece este obxectivo. Os Métodos de Investigación en Fisioterapia son unha materia básica para o exercicio profesional no que respecta á análise cuantitativa e cualitativa da información. Así mesmo como ferramenta para comprender aspectos de investigación en Fisioterapia.			

Competencias de titulación

Código	
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións

B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
Analizar criticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecúen á evolución do saber científico.	saber facer	A4 A15
Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
Traballar con responsabilidade	Saber estar / ser	A17 B23
Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora	Saber estar / ser	A17 B24
Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
Capacidade de xestión da información.	saber	B4
Resolución de problemas.	Saber estar / ser	B5
Toma de decisións.	Saber estar / ser	B6
Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
Traballo en equipo.	Saber estar / ser	B10
Habilidades nas relacións interpersoais.	Saber estar / ser	B11
Razoamento crítico.	Saber estar / ser	B12
Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
Adaptación a novas situacións.	Saber estar / ser	B17
Creatividade.	Saber estar / ser	B18
Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos
Tema
Método de investigación científica en Ciencias da Principios xerais de unha investigación saúde.

Deseños de investigación.	Clasificación dos tipos de estudo Estudos experimentais Estudos de cohortes Estudos de casos e controis Estudos descritivos Elaboración de Cuestionarios
Elaboración do marco de investigación.	O marco teórico As fontes de documentación Revisión Bibliográfica
Definición e alcance da investigación.	Formulación de hipóteses. Fases do deseño
Tratamento de datos.	Técnicas exploratorias e descritivas Técnicas inferenciais Potencia de un Estudo Sesgos Inferencia causal
Elaboración do informe de investigación.	O informe de investigación científica Revisións Sistemáticas e Meta-análises.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas autónomas a través de TIC	32	65	97
Traballos tutelados	1	24	25
Sesión maxistral	40	50	90
Probas de tipo test	1	4	5
Traballos e proxectos	1	0	1
Cartafol/dossier	2	5	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas autónomas a través de TIC	O profesor dirixe, orienta e resolve dúbidas. O alumno resolve exercicios prácticos. Aprendizaxe baseada en proxectos.
Traballos tutelados	O profesor titora, orienta, resolve dúbidas e valora. O alumno elabora un traballo en grupos pequenos. Aprendizaxe baseada en proxectos.
Sesión maxistral	O profesor explica os fundamentos teóricos. Resolve dúbidas. Avalía. O alumno toma notas, formula dúbidas e cuestións complementarias. Examínase. Aprendizaxe baseada en proxectos.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas autónomas a través de TIC	A atención pode ser individual ou en grupos reducidos e ten lugar normalmente no gabinete do/a docente e mediante as TIC (Rede Social e Materia Virtual). Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado. A atención da sesión maxistral realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención das prácticas a través das TIC realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención dos traballos tutelados en pequenos grupos farase de forma grupal na aula, nos períodos asignados. Proporcionarase a retroalimentación necesaria para a elaboración do traballo en pequeno grupo. A atención do caderno/informe ten por obxectivo titorar a elaboración do caderno de prácticas que servirá de avaliación para as prácticas a través das TIC.

Sesión maxistral	A atención pode ser individual ou en grupos reducidos e ten lugar normalmente no gabinete do/a docente e mediante as TIC (Rede Social e Materia Virtual). Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado. A atención da sesión maxistral realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención das prácticas a través das TIC realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención dos traballos tutelados en pequenos grupos farase de forma grupal na aula, nos períodos asignados. Proporcionarase a retroalimentación necesaria para a elaboración do traballo en pequeno grupo. A atención do caderno/informe ten por obxectivo titorar a elaboración do caderno de prácticas que servirá de avaliación para as prácticas a través das TIC.
Traballos tutelados	A atención pode ser individual ou en grupos reducidos e ten lugar normalmente no gabinete do/a docente e mediante as TIC (Rede Social e Materia Virtual). Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado. A atención da sesión maxistral realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención das prácticas a través das TIC realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención dos traballos tutelados en pequenos grupos farase de forma grupal na aula, nos períodos asignados. Proporcionarase a retroalimentación necesaria para a elaboración do traballo en pequeno grupo. A atención do caderno/informe ten por obxectivo titorar a elaboración do caderno de prácticas que servirá de avaliación para as prácticas a través das TIC.
Cartafol/dossier	A atención pode ser individual ou en grupos reducidos e ten lugar normalmente no gabinete do/a docente e mediante as TIC (Rede Social e Materia Virtual). Nestas actividades o/a docente ten como función orientar e guiar o proceso de aprendizaxe do alumnado. A atención da sesión maxistral realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención das prácticas a través das TIC realizarase normalmente no gabinete do docente e/ou con medios virtuais (Rede Social e Materia Virtual), de forma individual ou grupal. A atención dos traballos tutelados en pequenos grupos farase de forma grupal na aula, nos períodos asignados. Proporcionarase a retroalimentación necesaria para a elaboración do traballo en pequeno grupo. A atención do caderno/informe ten por obxectivo titorar a elaboración do caderno de prácticas que servirá de avaliación para as prácticas a través das TIC.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de tipo test	Exame final: Probas tipo test correspondentes aos contidos teóricos traballados na sesión maxistral.	45
Traballos e proxectos	Defensa do traballo de aplicación práctica sobre Metodoloxía da investigación en ciencias da saúde aplicado a un caso concreto de revisión bibliográfica. Utilizarase un sistema de rúbricas para a avaliación por pares do traballo realizado en grupo.	10%
Cartafol/dossier	Elaboración dun caderno/informe das prácticas realizadas a través das TIC. Utilizarase un sistema de rúbricas para a súa avaliación continuada por pares unha vez finalizada cada práctica.	45
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A nota final, unha vez superada cada parte con un mínimo de 5, será un promedio ponderado segundo as percentaxes indicadas

Avaliación Continuada. Optativamente ao exame final o alumno terá a opción de ser avaliado mediante o seu traballo continuado dos contidos teóricos. E requisito que teña realizadas e superadas todas as actividades propostas nos diferentes temas nos prazos indicados para cada actividade. Estas actividades se avaliarán mediante o cartafol

Bibliografía. Fontes de información

Argimón Pallás, J.M. y Jiménez Villa, J. (1993), Métodos de Investigación, Ed. Dogma,
Dawson-Saunders, B. y Trapp, R.G. (1993), Bíoestadística Médica, Ed. Manual Moderno,
Castro Rey, H. (2010). , Recursos de Información para Fisioterapeutas, , <http://www.netvibes.com/referenciapo#Principal>
Hulley, S.B. y Cummings, S.R. (1993), de la Investigación Clínica, Ed. Dogma,
Novegil Souto, J. V. (2009), Metodología de la Investigación, , <http://sites.google.com/site/researchmethodsfsiot>
Novegil Souto, J.V. (2009), Metodoloxía da Investigación en Ciencias da Saúde, , <http://faitic.uvigo.es/>
Novegil Souto, J.V. (2010), , Metodoloxía da Investigación en Ciencias da Saúde, , ;
<http://redesocial.uvigo.es/pg/groups/8717/metodo>
William, J.V (2005), Statistics in Kinesiology, Ed. Human Kinetics,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo Fin de Grao/P05G170V01991

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estancias Clínicas				
Materia	Estancias Clínicas			
Código	P05G170V01801			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	42	OB	4º	-
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Profesorado	Alonso Gomez, Abel Alvarez Groba, Maria del Rocio Bernardez Perez, Antonia Maria Bouzas Lopez, Maria Esther Delgado Gijon, Maria de los Ange Diaz Fraga, Cristina Fatima Fernandez Vazquez, Maria Luisa Ferreiro Rodriguez, Susana Gonzalez Dopazo, Lois Gutiérrez Nieto, Manuel Lantaron Caeiro, Eva Maria Lorenzo Salgado, Amalia Moleiro Rodriguez, Flora Pazos Rosales, Jose Manuel Pedreño Gonzalo, Enrique Santiago Pereira Rodriguez, Maria Trinidad Pérez Alonso, Alicia Rocha Acuña, David Rovira Garcia, Ana Souto Fernandez, Maria Esperanza			
Correo-e	lanfis@uvigo.es mgnieto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A10	Elaborar o informe de alta dos coidados de Fisioterapia unha vez cubertos os obxectivos propostos.

A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B8	Comunicación a persoal cualificado como a non cualificado
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B14	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B21	Coñecemento doutras culturas e costumes
B22	Sensibilidade cara a temas ambientais
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B26	Colaborar e cooperar con outros profesionais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
13D Coñecer e comprender os factores que interveñen no traballo en equipo e en situacións de liderado.	saber	A13 A18 A19
18D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xenerais e os derivados doutros axentes físicos.	saber	A3

19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
23D Coñecer e comprender os procesos de administración e xestión sanitaria, especialmente dos servizos de Fisioterapia, no contexto diverso e cambiante no que esta se desenvolve.	saber	A18
24D Coñecer e comprender as implicacións das disposicións organizativas e dos modelos traballo.	saber	A18
25D Coñecer e comprender os criterios e indicadores que garantan a calidade na prestación do servizo de Fisioterapia, mediante o uso de guías de boa práctica clínica e de estándares profesionais.	saber	A15 A18
1P Elaborar e cumprir de forma sistemática a historia clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistren de forma axeitada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe de alta de Fisioterapia.	saber facer	A4 A6
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan o proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles, formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención, seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7
5P Executar, dirixir e coordinar, o Plan de intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde.	saber facer	A4 A8
6P Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento de Fisioterapia en relación aos obxectivos marcados e aos criterios de resultados establecidos. Para iso será necesario: definir e establecer os criterios de resultados, realizar a valoración da evolución do paciente/usuario, rediseñar os obxectivos segundo a valoración, se é preciso e adecuar o plan de intervención ou tratamento aos novos obxectivos.	saber facer	A4 A9
7P Elaborar o informe á alta de Fisioterapia. Cando considere que se cubriron os obxectivos propostos, ben por curación do proceso ou ben porque se esgotasen as posibilidades de recuperación coas medidas terapéuticas ao alcance, propoñerase a alta de Fisioterapia e elaborase o informe pertinente.	saber facer	A4 A10
8P Proporcionar unha atención de Fisioterapia de forma eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes/usuarios, para o cal será necesario: Interpretar as prescricións facultativas, preparar o ámbito en que se levará a termo a atención de Fisioterapia para que sexa confortable, manter informado o paciente do tratamento que se lle aplica, explicándolle as probas e manobras que se lle practican, a preparación que requiren, e exhortalo a que colabore en todo momento, rexistrar diariamente a aplicación da atención en Fisioterapia, a evolución e os incidentes desta, identificar signos e síntomas de alteración das funcións biolóxicas relacionados coa atención de Fisioterapia, controlar e interpretar os signos vitais durante a execución do tratamento diario, orientar as actividades e modo de actuación en relación cos pacientes/usuarios, do persoal non sanitario e subalterno e avaliar a propia atención proporcionada aos pacientes/usuarios.	saber facer	A4 A11 A16

9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
10P Relacionarse de forma efectiva con todo o equipo pluridisciplinar. Iso inclúe: establecer os obxectivos de Fisioterapia no seo do equipo, recoller, escoitar e valorar as reflexións do resto do equipo pluridisciplinar cara ás súas actuacións, aceptar e respectar a diversidade de criterios do resto dos membros do equipo, recoñecer as competencias, habilidades e coñecementos do resto dos profesionais sanitarios, participar e integrarse nos traballos do equipo nas súas vertentes científicas e profesionais, así como de relación cos familiares, grupos de interese e institucións, facer da comunicación e o respecto aos profesionais as ferramentas de superación dos conflitos interprofesionais e de competencias.	saber facer	A4 A13
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
13P Manter actualizados os fundamentos dos coñecementos, habilidades e actitudes das competencias profesionais, mediante un proceso de formación permanente (ao longo de toda a vida).	saber facer	A4 A15
14P Desenvolver actividades de planificación xestión e control dos servizos de Fisioterapia.	saber facer	A4 A18
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
17P Asumir riscos e vivir en ámbitos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer ao 100% o resultado final.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer Saber estar / ser	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
24P Capacidade de identificar elementos estruturais e alteracións da normalidade nos diferentes métodos de análise e diagnóstico a través da imaxe.	saber facer	A1 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
4A Colaborar e cooperar con outros profesionais.	Saber estar / ser	A13 B26
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
8TI Comunicación con persoal cualificado como non cualificado.	saber facer	B8

1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersonais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
6TP Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar.	saber facer	B14
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
7TSCoñecemento doutras culturas e costumes.	saber	B21
8TS Sensibilidade cara temas ambientais.	Saber estar / ser	B22

Contidos

Tema

Fisioterapia neurolóxica adultos

Fisioterapia osteoarticular

Fisioterapia neurolóxica infantil

Fisioterapia noutras especialidades

Fisioterapia no exercicio libre

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminarios	48	102	150
Estudo de casos/análises de situacións	24	51	75
Prácticas clínicas	596	190	786
Cartafol/dossier	24	15	39
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	3	3	6

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminarios	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun caso clínico, coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e marcar obxectivos e o plan de tratamento.
Prácticas clínicas	O estudante desenvolve actividades nun contexto clínico relacionado co exercicio profesional do fisioterapeuta.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas clínicas	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS As titorías levaranse a cabo no lugar de traballo do profesor e no horario indicado no apartado da guía correspondente. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección de cada profesor indicando en asunto: TITORÍAS ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Mediano grupo: seminarios e sesións clínicas. Pequeno grupo: prácticas línicas. Individual: exame.

Seminarios	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS As titorías levaranse a cabo no lugar de traballo do profesor e no horario indicado no apartado da guía correspondente. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección de cada profesor indicando en asunto: TITORÍAS ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Mediano grupo: seminarios e sesións clínicas. Pequeno grupo: prácticas línicas. Individual: exame.
Estudo de casos/análises de situacións	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS As titorías levaranse a cabo no lugar de traballo do profesor e no horario indicado no apartado da guía correspondente. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección de cada profesor indicando en asunto: TITORÍAS ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Mediano grupo: seminarios e sesións clínicas. Pequeno grupo: prácticas línicas. Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas clínicas	Realizarase unha observación sistemática do alumno para recoller datos sobre a participación deste, baseándose en condutas e en criterios operativos.	Tiene un valor del 40%
Seminarios	Realizarase unha observación sistemática do alumno para recoller datos sobre a participación deste.	Tiene un valor del 10%
Estudo de casos/análises de situacións	Valorarase a análise realizada sobre a base do diagnóstico, obxectivos e o plan de tratamento, así como a exposición e defensa do mesmo.	Tiene un valor del 10%
Cartafol/dossier	O estudante recolle información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación das estancias clínicas.	Tiene un valor del 10%
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	O alumno realizará a valoración, sobre a base desta marcará os obxectivos, o plan de tratamento, e executará o tratamento.	Tiene un valor del 30%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

CRITERIOS PARA SUPERAR A MATERIA:

- . Para superar a materia o alumno debe realizar as prácticas clínicas, seminarios, sesións clínicas e o caderno. Realizarase control de asistencia mediante firma nas prácticas clínicas. Nos seminarios e sesións clínicas pasarase lista.
- . O alumno que suspenda dúas ou máis probas prácticas terá opción de recuperalas na segunda convocatoria do mesmo ano académico conservando as notas das outras partes da materia.

. DEBERÁ CURSAR DE NOVO A MATERIA:

- Se ten máis dun 15% de faltas nos rotatorios debidamente xustificadas.
- Se ten 3 faltas nos rotatorios sen xustificar.
- Se ten máis dun 15% de faltas nos seminarios e sesións clínicas.
- Se ten dúas ou máis observacións sistemáticas non superadas.
- Se ten o caderno de dous ou máis rotatorios sen entregar.

Bibliografía. Fontes de información

Porter S., Tidy. Fisioterapia., 14 Ed. Barcelona: Elsevier;2009,
Meadows, JT., Diagnostico diferencial en Fisioterapia, Madrid: Interamericana. Mc Graw-Hill; 2000,
, Enciclopedia Medicoquirúrgica. Fisioterapia, Elsevier France; 2003,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Valoración en Fisioterapia/P05G170V01204
Bioquímica e Biofísica/P05G170V01102
Fundamentos de Fisioterapia/P05G170V01104
Anatomía Humana/P05G170V01101
Fisioloxía Humana/P05G170V01103
Afeccións Medicocirúrxicas/P05G170V01201
Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202
Psicoloxía: Aplicacións en Ciencias da Saúde/P05G170V01203
Afeccións Cirúrxicas/P05G170V01301
Cinesiterapia/P05G170V01303
Electroterapia e Ultrasonoterapia/P05G170V01401
Fisioterapia Manipulativa Articular/P05G170V01402
Afeccións Médicas/P05G170V01302
Saúde Pública e Fisioterapia Comunitaria/P05G170V01404
Fisioterapia Neurolóxica e Especial/P05G170V01501
Fisioterapia Respiratoria e Masoterapia Especial/P05G170V01502

Outros comentarios

Para poder matricularse de Estancias clínicas, o alumno ten que ter cursado previamente as materias de Fisioterapia en especialidades clínicas I e Fisioterapia en especialidades clínicas II.
Entendese por cursar a materia ter consumida unha convocatoria

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estancias Clínicas				
Materia	Estancias Clínicas			
Código	P05G170V01802			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	4º	-
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias de titulación				
Código				
Competencias de materia				
Competencias de materia		tipoloxía	Competencias	
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
	Descrición			
Avaliación				
	Descrición	Cualificación		
Outros		(*)		
Outros comentarios e segunda convocatoria				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estancias Clínicas				
Materia	Estancias Clínicas			
Código	P05G170V01803			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	4º	-
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a				
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias de titulación				
Código				
Competencias de materia				
Competencias de materia		tipoloxía	Competencias	
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
	Descrición			
Avaliación				
	Descrición	Cualificación		
Outros		(*)		
Outros comentarios e segunda convocatoria				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estancias Clínicas				
Materia	Estancias Clínicas			
Código	P05G170V01804			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	21	OB	4º	-
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a	Lantaron Caeiro, Eva Maria Gutiérrez Nieto, Manuel			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				
Competencias de titulación				
Código				
Competencias de materia				
Competencias de materia		tipoloxía	Competencias	
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
	Descrición			
Avaliación				
	Descrición	Cualificación		
Outros		(*)		
Outros comentarios e segunda convocatoria				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estancias Clínicas				
Materia	Estancias Clínicas			
Código	P05G170V01805			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	30	OB	4º	-
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descripción xeral				
Competencias de titulación				
Código				
Competencias de materia				
Competencias de materia		tipoloxía	Competencias	
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
	Descrición			
Avaliación				
	Descrición	Cualificación		
Outros		(*)		
Outros comentarios e segunda convocatoria				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Estancias Clínicas				
Materia	Estancias Clínicas			
Código	P05G170V01806			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	33	OB	4º	-
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descripción xeral				
Competencias de titulación				
Código				
Competencias de materia				
Competencias de materia		tipoloxía	Competencias	
Contidos				
Tema				
Planificación docente				
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais	
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.				
Metodoloxía docente				
	Descrición			
Atención personalizada				
	Descrición			
Avaliación				
	Descrición	Cualificación		
Outros		(*)		
Outros comentarios e segunda convocatoria				
Bibliografía. Fontes de información				
Recomendacións				

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioloxía do exercicio e esforzo**

Materia	Fisioloxía do exercicio e esforzo			
Código	P05G170V01901			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	1C
Idioma	Castelán			
Departamento	Didácticas especiais			
Coordinador/a	Garcia Soidan, Jose Luis			
Profesorado	Garcia Soidan, Jose Luis			
Correo-e	jlsoidan@uvigo.es			
Web	http://www.webs.uvigo.es/jlsoidan			
Descrición xeral	Fisioloxía adaptada á actividade física e ao deporte. A alimentación do deportista. Deseño de probas de esforzo. Aprendizaxe das medidas urxentes de primeiros auxilios, RCP e Heimlich, aplicables ao deporte.			

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade

B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
1D Coñecer e comprender a anatomía e fisioloxía humanas, destacando as relacións dinámicas entre a estrutura e a función, especialmente do aparato locomotor e os sistemas nervioso e cardiorrespiratorio.	saber	A1
3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
4D Coñecemento e comprensión da estrutura e función do corpo humano a nivel molecular, celular, de órganos e sistemas, dos mecanismos de regulación e control das diferentes funcións.	saber	A1
8D Coñecer e comprender os principios e aplicacións dos procedementos de medida baseados na biomecánica e na electrofisioloxía.	saber	A2
20D Adquisición de vocabulario no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
20P Habilidade para o manexo de instrumentos de laboratorio e de aparatos básicos para o estudo experimental.	saber facer	A1
21P Interpretar os resultados dun experimento básico en ciencias biolóxicas e físicas.	saber facer	A1
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer Saber estar / ser	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema
Tema 1. Introducción á fisioloxía do exercicio e do esforzo.
Tema 2. A nutrición deportiva.

Tema 3. Adaptacións orgánicas fisiolóxicas ao esforzo físico.

Tema 4. Probas de esforzo.

Tema 5. Medidas de intervención urxente ante accidentes realizando probas de esforzo.

Primeiros auxilios.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballos tutelados	1	1	2
Sesión maxistral	20	56	76
Prácticas de laboratorio	12	14	26
Probas de tipo test	2	40	42
Informes/memorias de prácticas	2	2	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballos tutelados	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios, aulas informáticas etc).

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Actividade académica desenvolta polo profesorado, individual ou en pequeno grupo, que ten como finalidade atender as necesidades e consultas do alumnado relacionadas co estudo e/ou temas vinculados coa materia, proporcionándolle orientación, apoio e motivación no proceso de aprendizaxe. Esta actividade pode desenvolverse de forma presencial (directamente na aula e nos momentos que o profesor ten asignados a titorías de despacho) ou de forma non presencial (a través do correo electrónico ou do campus virtual).

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Selección e desenvolvemento en grupos de 4 alumnos, dun tema asignado polo profesor a cada grupo de alumnos.	10%
Probas de tipo test	Exame tipo test de 40 preguntas.	50%
Informes/memorias de prácticas	Recollida diaria individualizada e grupal dos datos obtidos no laboratorio, en cada práctica realizada no laboratorio.	40%
Outros	A puntuación obtida na nota de prácticas, manténselle ao alumno en sucesivas convocatorias de recuperación, polo que non é preciso que volva cursar as prácticas.	(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

(*)

Bibliografía. Fontes de información

J. Wilmore y D. Costill, Fisiología del esfuerzo y del deporte., 5ª. 2004.,

Guillén del Castillo, M. y Linares Girela D, Bases biológicas y fisiológicas del movimiento., 1ª. 2002.,

Mac. Ardle y F. Katz, Fundamentos de Fisiología del ejercicio., 2ª. 2004.,

J. López Chicharro., Fisiología clínica del ejercicio., 1ª. 2008.,

R. Barbany, Fisiología del ejercicio físico y del entrenamiento., 1ª. 2002.,

D. Bernadot, Nutrición deportiva avanzada., 1ª. 2007,

N. Clark, La guía de nutrición deportiva., 1ª. 2006.,

R. Barcala y JL García-Soidán, Manual de primeros auxilios para monitores y practicantes., 1ª. 2005,

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Anatomía Humana/P05G170V01101

Fisiología Humana/P05G170V01103

Fisiología: Movimiento funcional en fisioterapia/P05G170V01202

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia Ergonómica				
Materia	Fisioterapia Ergonómica			
Código	P05G170V01902			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	1C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel			
Profesorado	Gutiérrez Nieto, Manuel			
Correo-e	mg Nieto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético

B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
6D Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesiología e a ergonómia, aplicables á Fisioterapia.	saber	A2
9D Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos.	saber	A5
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles, formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención, seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7
5P Executar, dirixir e coordinar, o Plan de intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, minusvalías e minusvalías, preveñen as enfermidades e promoven a saúde das persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4

18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TSCreatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema	
Introdución á ergonomía.	Concepto de ergonomía e relación coa Fisioterapia. Sistema home-máquina.
Relacións dimensionais. Análise do posto de traballo.	Medidas básicas para o deseño do posto de traballo. Selección e deseño de asentos.
Carga física de traballo	Traballo e carga física. Trastornos musculoesqueléticos derivados da carga física. O papel da Fisioterapia nestes procesos. Manipulación manual de cargas.
Ambiente físico	Introdución. Visión e iluminación. Ambiente térmico e acústico.
Carga mental de traballo	Factores da carga mental. Características da carga mental.
Efectos de orixe psicosocial	Estrés, acoso, síndrome do queimado. Actuacións dende a Fisioterapia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	45	70	115
Traballos tutelados	1	24	25
Presentacións/exposicións	2	0	2
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos e proxectos	0.5	6	6.5

Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
--	---	---	---

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.
Traballos tutelados	O alumno realizará un traballo relacionado co temario da materia. Este poderá ser individual ou en grupo e debe ser pactado co profesor.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.

Atención personalizada	
	Descrición
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Presentacións/exposicións	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia. TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Valoraranse a participación nas titorías do traballo, a formulación e a análise realizada, así como a redacción e a utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor del 15%
Sesión maxistral	Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Consta de 4 preguntas, non podendo deixar ningunha sen resposta efectiva.	Tiene un valor del 80%
Presentacións/exposicións	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais e a súa exposición e defensa.	Tiene un valor del 5%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder superar a materia é obrigatorio ter realizado, exposto e defendido o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Aos alumnos que non superen a materia, gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Mondelo, P., Ergonomía. Fundamentos. , UPC. 1.994.,

Desoille e col., Medicina del trabajo., Barcelona: Mason; 1.986,

, Enciclopedia de Seguridad y Salud Laboral. , Ed. Lex Nova.,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia na Discapacidade e Dependencia**

Materia	Fisioterapia na Discapacidade e Dependencia			
Código	P05G170V01903			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	1C
Idioma				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Pazos Rosales, Jose Manuel			
Profesorado	Pazos Rosales, Jose Manuel			
Correo-e	jmpazos@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.

B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
9D Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos.	saber	A5
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xerais e os derivados doutros axentes físicos.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxe); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas, reais e potenciais.	saber facer	A4 A5

2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na Historia clínica da Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico da Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan o proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7
5P1 Establecer e aplicar os medios físicos terapéuticos nos tratamentos que se presten aos usuarios de todas as especialidades de medicina e cirurxía onde sexa necesaria a aplicación dos mencionados medios.	saber facer	A4 A8
5P2 Diseñar e aplicar exercicios terapéuticos, con métodos especiais, para as enfermidades e lesións cardiorrespiratorias, ortopédicas, traumatolóxicas, pediátricas, reumatolóxicas, xerártricas, neurolóxicas, neumolóxicas, deportivas, así como para as alteracións do raque, a incontinencia urinaria e fecal e os exercicios maternos pre e postparto.	saber facer	A4 A8
5P3 Diseñar e aplicar os procedementos de cinesiterapia, mobilización, manipulación, masoterapia, terapia manual, osteopatía, quiropraxe e demais técnicas manuais.	saber facer	A4 A8
5P4 Diseñar e aplicar as distintas modalidades de electroterapia, termoterapia e crioterapia, fototerapia, ultrasonoterapia, vibroterapia, magnetoterapia, ergoterapia e presoterapia.	saber facer	A4 A8
5P10 Establecer o plan de pautas a seguir durante o tratamento.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer Saber estar / ser	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer Saber estar / ser	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1

2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersonales.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema	
Minusvalía e dependencia.	A minusvalía e dependencia no contexto actual.
Recursos asistenciais	Os recursos asistenciais nestes procesos. Os recursos de fisioterapia.
A valoración integral da minusvalía e da dependencia	A valoración da fisioterapia.
Calidade de vida. Programas de abordaxe	Programas de revitalización. Programas de psicomotricidade.
Contido práctico	Prácticas de revitalización. Prácticas de psicomotricidade.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Sesión maxistral	22	50	72
Prácticas de laboratorio	16	34	50
Traballos tutelados	1	18	19
Actividades introdutorias	1	0	1
Presentacións/exposicións	1.5	0	1.5
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Traballos e proxectos	0.5	4	4.5
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contra tomas realizadas, así como a execución da manobra e, por outra parte, a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.

Traballos tutelados	O alumno realizará un traballo relacionado co temario da materia. Este poderá ser individual ou en grupo e debe ser pactado co profesor.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentacións/exposicións	Exposición con medios audiovisuais por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo tutelado, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo tutelado, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
Prácticas de laboratorio	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo tutelado, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.

Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materia TITORÍAS Ademais das titorías de grupo pequeno para o traballo tutelado, considéranse as titorías de orientación e asesoramento académico, profesional e persoal. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados no apartado da guía correspondente, 6 horas á semana. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS mgnieto@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos. Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Individual: exame.
---------------------	--

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Presentacións/exposicións	Valorarase a presentación do traballo en medios audiovisuais, así como a súa exposición e defensa.	Tiene un valor del 5%
Sesión maxistral	Probas de resposta longa, de desenvolvemento. Consta de 5 preguntas e non se deberá deixar ningunha sen contestación efectiva.	Tiene un valor del 50%
Prácticas de laboratorio	O alumno deberá executar dúas probas prácticas elixidas ao azar sobre os contidos desenvolvidos nas prácticas.	Tiene un valor del 40%
Traballos tutelados	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor del 5%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia, o alumno debe superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizar, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Aos alumnos que non superen a materia gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

Timiras P., Bases fisiologicas del envejecimiento y geriatría, Barcelona: Masson;1997,

Mishara B L. , El proceso de envejecimiento, Madrid: Morata;1986,

INSERSO, Atencion a las personas en situacion de dependencia en España. Libro blanco, 1ª ed. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Madrid;2005,

Alcantud Marin J., Discapacidad, envejecimiento y dependencia: el papel de las tecnologías, Universitat de Valencia; 2009,

Sanchez Fierro J. et al, Libro Verde sobre la Dependencia en España, Madrid: Fundación AstraZeneca;2004,

Querejeta González M., Discapacidad/dependencia: unificación de criterios de valoración y clasificación., Madrid:Insero; 2004,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Inglés para Ciencias da Saúde				
Materia	Inglés para Ciencias da Saúde			
Código	P05G170V01904			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	1C
Idioma	Inglés			
Departamento	Filoloxía inglesa, francesa e alemá			
Coordinador/a	García de la Puerta, Marta			
Profesorado	García de la Puerta, Marta			
Correo-e	mpuerta@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	1. Desenvolvemento da comprensión e expresión orais en inglés para as Ciencias da saúde. Adquisición dos coñecementos e utilización práctica dos termos, expresións e estruturas gramaticais específicas, esenciais, para o/a futuro/a fisioterapeuta na súa relación co/a paciente de fala inglesa. Adquirir competencia en comunicación non verbal coa fin de saber interpretar mensaxes non verbais na comunicación cara a cara. 2. Adquisición de destreza oral para expresar en lingua inglesa, mediante a axuda de medios tecnolóxicos, traballos previamente elaborados. Mediante a utilización completa e fluída dos recursos lingüísticos adquiridos, o/a futuro/a fisioterapeuta terá unha maior e mellor competencia lingüística oral en inglés para a súa utilización práctica en situacións directamente relacionadas coas prestación de coidados fisioterapéuticos a pacientes estranxeiros. Deste modo, entenderaos cando necesite información sobre a súa saúde, minusvalía ou problema físico, informaraos concisa claramente acerca do tratamento e aplicación de medios físicos e técnicas manuais, e atenderaos, facendo uso, segundo cada caso, de ordes, instrucións, peticións amables e expresións de alento e ánimo. 3. Adquisición da destreza lectora que lle permita ampliar os seus coñecementos, coñecer os avances da investigación no estranxeiro, consultar bibliografía especializada no seu campo de estudo, acceder a documentación en xornais, artigos, revistas especializadas e libros de texto específicos, así como facilitar o manexo de equipos de alta tecnoloxía. Buscar e extraer información de textos en inglés para as ciencias da saúde. 4. Adquisición da destreza escrita de carácter científico, co obxecto de utilizala na elaboración de artigos e resumos destes («abstracts»), para a súa publicación en revistas especializadas. 5. Adquisición da destreza escrita de carácter epistolar, para a redacción de cartas formais, solicitudes de traballo, inscricións en cursos especializados, peticións de admisión de comunicacións ou conferencias en congresos, así como de cartas informais, coa fin de manter contacto con colegas ou profesionais foráneos. 6. Abordar aspectos interculturais relacionados coas Ciencias da saúde. 7. Formación e capacitación profesional para traballar en contextos, empresas e institucións estranxeiras relacionadas co ámbito das ciencias da saúde. Estas destrezas adquiridas, xunto cunha revisión das estruturas esenciais da comunicación oral en inglés, permitiránlle, igualmente acceder a bolsas, ampliar estudos de posgrao, así como asistir a conferencias, cursos e congresos no estranxeiro.			

Competencias de titulación	
Código	
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.

A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
A19 Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
A19 Coñecer o vocabulario inglés imprescindible para poder entender e realizar textos no ámbito de Ciencias da saúde.	saber	A19
A19 Comprender e redactar textos en inglés no ámbito de Ciencias da saúde.	saber facer	A19
A17 Traballar con responsabilidade.	saber facer Saber estar / ser	A17 B23
A17 Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	saber facer Saber estar / ser	A17 B24
A13 Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	saber facer Saber estar / ser	A13 B25
A18 Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer Saber estar / ser	A18 B30
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

1. Introduction to communication	Recognising the different elements that make up communication. Understanding how good communication benefits the patient interview. Numerals.
2. Developing language and communications skills for the patient encounter	Receiving the patient. The presenting complaint. Past medical and family history. The social history and telephone consultations.
3. Taking past medical history, family history and carrying out the physical examination	Giving results. Planning treatment and closing the interview. Dealing with sensitive issues. Breaking bad news.
4. Interviewing different patient categories	Communicating with challenging patients. Communicating with the elderly. Communicating with children and adolescents
5. Introduction to communication skills	Presentation skills (conference presentations, case presentations, data presentation, job interviews). Reading skills (skimming, scanning, etc.). Writing skills ("abstracts").

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Seminarios	20	44	64
Traballos tutelados	1	10	11
Metodoloxías integradas	20	45	65
Probas de resposta curta	1	4	5
Traballos e proxectos	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia: obxectivos, contidos, metodoloxía, criterios de avaliación etc. Realización dunha enquisa de análise de necesidades para detectar os coñecementos previos de inglés e descubrir os intereses e motivacións do alumnado.
Seminarios	Fomentarase a competencia comunicativa do alumnado mediante a posta en práctica das catro destrezas lingüísticas. Formulación, análise, resolución e debate de exercicios relacionados coa materia. Exposición oral por parte do alumnado dun tema concreto ou dun traballo relacionado coa materia. Utilización de vídeos e gravacións relacionados cos temas tratados como recurso metodolóxico importante. Actividades a través das TIC na aula de informática: busca de información en Internet, enciclopedias informáticas etc.
Traballos tutelados	O estudante, de forma individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios de acordo co profesor.
Metodoloxías integradas	Polas características da materia, as clases teóricas e prácticas non se imparten por separado e van integradas no transcurso da clase. Por medio de textos relacionados coas súas materias curriculares e explicacións do profesor, o alumno adquire a terminoloxía específica e a base lingüística en lingua inglesa. A metodoloxía da materia consiste nun enfoque eminentemente comunicativo e interactivo, que permite manexar as destrezas lingüísticas básicas do inglés no futuro ámbito profesional do alumno.

Atención personalizada

Descrición
Seminarios As titorías levaranse a cabo no lugar e horario indicados na guía. Tamén se poderán realizar por correo electrónico ao enderezo do profesor indicando en asunto: titorías Fisioterapia.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Seminarios	O/a alumno/a realizará a exposición oral en inglés dun traballo individual o en grupo.	45%
Probas de resposta curta	Un exame teórico.	45%
Traballos e proxectos	Un exame práctico.	10%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Asistencia a clase: obrigatoria nun 80% das sesións.

Necesitarase un 50% de cada unha das partes para superar a materia.

Valorarase a participación nas actividades de clase, realización de exercicios prácticos, preparación e entrega de traballos para completar a unidade didáctica abordada, exposicións orais e traballos extraordinarios.

Bibliografía. Fontes de información

Manual de clase (texto obrigatorio):

McCULLAGH, M. *Good Practice. Communication Skills in English for the Medical Practitioner*. Student's Book. Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Bibliografía complementaria:

BLACK, A. & C. *Check your English Vocabulary for Medicine*. London, 2006.

GLENDINNING, E.H. y B. A.S. HOLMSTÖM. *English in Medicine*. Cambridge: Cambridge University Press, 2005.

GLENDINNING, E.H. *Professional English in Use. Medicine*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

GOODMAN, N.W. y M.B. EDWARDS. *Medical writing: A prescription for clarity*. Cambridge: Cambridge University Press, 2006.

HULL, M. *Basic English for Health Care Workers*. Canada: Clayton International Consulting and Educational, 2005.

HULL, M. *Dialogues and readings: an English language workbook for nurses and medical personnel*. Canada: Clayton International Consulting and Educational, 2003.

LONGMORE, Murray et al. *Oxford Handbook of Clinical Medicine*. Oxford: Oxford University Press, 2007.

MEIER PENN, E. *Anatomy and physiology for English Language Learners*. New York: Pearson Longman, 2006.

MILNER, M. *English for Health Sciences*. Thomson Paraninfo, S.A., 2007.

PARKINSON, J. *Manual of English for the Overseas Doctor*. Edinburgh: Churchill Livingstone, 1999.

POHL, A. *Test your professional English*. England: Penguin English, 2007.

RIBES, R. y P. Ros. *Medical English*. USA: Springer EDT, 2006.

VILLEMAIRE, D. y VILLEMAIRE, L. *Grammar and writing skills for the Health Professional*. New York: Delmar/Thomson Learning, 2005.

Gramáticas:

MURPHY, R. *English Grammar in Use*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

MURPHY, R. *Essential Grammar In Use: Spanish edition*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999.

SCHRAMPFER, A. *Understanding & Using English Grammar*. 3ª edición. New Jersey: Prentice Hall, 1999.

Diccionarios:

GARRIDO, J.A. *Diccionario de terminología médica inglés-español/español-inglés. Dictionary of medical terminology English-Spanish/Spanish-English*. 4ª edición. Barcelona: Espaxs, 2006.

McElroy, O.H. *Spanish-English-Spanish Medical Dictionary for PDA. Diccionario médico español-inglés-español para PDA* (recurso electrónico). 3ª edición. Philadelphia: Lippincot Williams & Wilkins, 2006.

NOLTE-SCHLEGEL, I. *Medical Dictionary: English-Spanish-Portuguese. Diccionario de medicina: Inglés-Español-Portugués*. New York: Springer Verlag, 2004.

ROGERS, G.T. *English-Spanish, Spanish-English medical dictionary. Diccionario médico inglés-español, español-inglés*. 3ª edición. New York: McGraw-Hill, 2007.

Cambridge Advanced Learner's Dictionary (2nd edition). Cambridge: Cambridge University Press, 2005.

Gran Diccionario Oxford. Español-Inglés/Inglés-Español. (3ª edición). Oxford: Oxford University Press, 2007.

Recursos electrónicos:

<http://www.thefreedictionary.com>
<http://www.englishmed.com>
<http://www.englishclub.com/english-for-work/medical.htm>

Recomendacións

Outros comentarios

Nivel de coñecementos da estrutura léxica e gramatical da lingua inglesa esixibles tras o paso do alumno polo ensino secundario obrigatorio español.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Rehabilitación Cardíaca**

Materia	Rehabilitación Cardíaca			
Código	P05G170V01905			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	1C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gonzalez Represas, Alicia			
Profesorado	Gonzalez Represas, Alicia			
Correo-e	alicia@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.

B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía relacionada de maneira endóxena e exóxena coa fisioterapia de todos os aparellos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D1 Coñecer e comprender os procedementos de Cinesiterapia e Ergoterapia.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxe); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
2P2 Aplicar os procedementos axeitados de valoración en Fisioterapia, o que inclúe executar as probas eléctricas e manuais destinadas a determinar o grao de afectación da inervación e da forza muscular, as probas para determinar as capacidades funcionais, a amplitude do movemento articular e as medidas da capacidade vital.	saber facer	A4 A5
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas reais e potenciais.	saber facer	A4 A5

2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na Historia Clínica de Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7
5P1 Establecer e aplicar os medios físicos terapéuticos nos tratamentos que se presten aos usuarios de todas as especialidades de medicina e cirurxía onde sexa necesaria a aplicación dos mencionados medios.	saber facer	A4 A8
5P2 Diseñar e aplicar exercicios terapéuticos, con métodos especiais, para as enfermidades e lesións cardiorrespiratorias, ortopédicas, traumatolóxicas, pediátricas, reumatolóxicas, xeriátricas, neurolóxicas, neumolóxicas, deportivas, así como para as alteracións do raque, a incontinencia urinaria e fecal e os exercicios maternals pre e postparto.	saber facer	A4 A8
5P3 Diseñar e aplicar os procedementos de cinesiterapia, mobilización, manipulación, masoterapia, terapia manual, osteopatía, quiropraxe e demais técnicas manuais.	saber facer	A4 A8
5P10 Establecer o plan de pautas a seguir durante o tratamento.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión de información.	saber facer	B4

5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema		
Temario teórico		
I. Introducción á rehabilitación cardíaca.	I.1. Concepto de rehabilitación cardíaca. Indicacións e aplicacións da rehabilitación cardíaca I.2. Anatomía, fisioloxía e patoloxía cardíaca. I.2.1. Patoloxía cardíaca en diferentes grupos poboacionais (nenos, embarazadas, deportistas, etc).	
II. Procedementos de exploración - valoración cardiovascular.	II.1. Obxectivo da exploración cardíaca e de grandes vasos II.2. Métodos e técnicas de exploración cardíaca e de grandes vasos.	
III. Tratamentos en patoloxía cardíaca	III.1. Tratamentos médico - cirúrxicos. III.2. Tratamentos farmacolóxicos. III.3. Fisioterapia no preoperatorio e postoperatorio.	
IV. Recoñecemento físico orientado aos programas de exercicio terapéutico para a súa prescrición e seguimento.	IV. Protocolos de exploración cardíaca e interpretación das probas para o deseño de programas de exercicio terapéutico.	
V. Programas de rehabilitación en patoloxía cardíaca.	V.1. Programas de rehabilitación cardíaca en fase I. V.2. Programas de rehabilitación e prevención cardíacas en fase II. V.3. Programas de rehabilitación e prevención cardíacas en fase III. V.4. Programas de Rehabilitación cardíaca en diferentes grupos poboacionais (nenos, embarazadas, deportistas).	
VI. Programas de prevención de patoloxía cardíaca	VI.1. Estratexias para prevención de patoloxías cardíacas.	
Temario Práctico		
I. Protocolos de exploración.	I.1. Realización de diferentes probas de exploración cardíaca. I.2. Interpretación de probas de exploración cardíaca.	
II. Programas de rehabilitación cardíaca	II.1. Deseño de programas de rehabilitación cardíaca axustados aos parámetros de avaliación ou exploración cardíaca.	
III. Parada cardiorespiratoria e reanimación cardiopulmonar	III.1. Actuación en caso de parada cardiorespiratoria. Protocolo de reanimación cardiopulmonar.	

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Traballos tutelados	1	20	21
Presentacións/exposicións	1	0	1
Prácticas de laboratorio	15	34	49
Sesión maxistral	24	50	74
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	1	0	1
Traballos e proxectos	0	3	3
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	0.5	0	0.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballos tutelados	O estudante, de forma individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma dos/das estudante/s que inclúe a busca e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polo profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas.

Atención personalizada

	Descrición
Sesión maxistral	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materi. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio Pequeno grupo: elaboración de traballos Indivudal: exame
Traballos tutelados	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materi. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio Pequeno grupo: elaboración de traballos Indivudal: exame
Prácticas de laboratorio	O alumno deberá darse de alta na plataforma Tema para o correcto seguimento da materi. TITORÍAS: Ademais das titorías de grupo pequeno, considéranse as titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados ao inicio da guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS alicia@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio Pequeno grupo: elaboración de traballos Indivudal: exame

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Sesión maxistral	Exame teórico: consta de 5 preguntas, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	Tiene un valor de un 50%
Traballos tutelados	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	Tiene un valor de un 5%
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	Tiene un valor de un 5%
Prácticas de laboratorio	No exame, o alumno deberá realizar un protocolo de valoración cardíaca, interpretar os datos e deseñar un programa de rehabilitación cardíaca.	Tiene un valor de un 40%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder presentar ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia, o alumno debeu superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizou, exposto e defendido o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Bibliografía. Fontes de información

Antoni Bayes de Luna, Cardiología Clínica, Masson,

Ricard Serra Grime, Prescripción de ejercicio físico para la salud, Paidotribo,

American College of Sports Medicine, Manual ACSM para valoración y prescripción del ejercicio, 2Ed. Ed. Paidotribo,

Sociedad Española de Cardiología, Revista Española de Cardiología online, <http://www.revespcardiol.org>,

Frank G. Yanowitz; Paul S. Fardy, Rehabilitación Cardíaca. La forma física del adulto y las pruebas de esfuerzo, Editorial Paidotribo ,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia en Especialidades Clínicas I**

Materia	Fisioterapia en Especialidades Clínicas I			
Código	P05G170V01906			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3º	2C
Idioma	Castelán			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gonzalez Dopazo, Lois			
Profesorado	Gonzalez Dopazo, Lois			
Correo-e	loisgd@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información

B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico, as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de Fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena relacionada coa Fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxe); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
1P Elaborar e cumprir de forma sistemática a historia clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistren de forma axeitada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe de alta de Fisioterapia.	saber facer	A4 A6
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan o proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico en consonancia cos recursos dispoñibles, formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención. Seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada e atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7

5P Executar, dirixir e coordinar, o Plan de intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais e minusvalías prevenen as enfermidades e promoven a saúde das persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar na cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer Saber estar / ser	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer Saber estar / ser	A4 A15
13P Analizar criticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecúen á evolución do saber científico.	saber facer Saber estar / ser	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer Saber estar / ser	A4
17P Asumir riscos e vivir en ámbitos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer ao 100% o resultado final.	saber facer Saber estar / ser	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	saber facer Saber estar / ser	A13
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	saber facer	A14 A19
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer	A18
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	Saber estar / ser	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema	
Temario teórico. -Fisioterapia nas afeccións do sistema nervioso central. -Métodos de Fisioterapia no tratamento das patoloxías pediátricas. -Fisioterapia nas afeccións do sistema nervioso periférico. -Fisioterapia nas lesións medulares. -Fisioterapia nos procesos neuromusculares. -Fisioterapia en oncoloxía. Fisioterapia nos procesos dexenerativos (parkinson, esclerose múltiple, ELA...)	Sen subtemas
Temario práctico. -Formularanse casos e simulacións relacionadas co temario teórico, os alumnos formularán e executarán o tratamento e corríxiranse os erros e as dúbidas.	Sen subtemas

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	39	55	94
Traballos tutelados	3	15	18
Sesión maxistral	33	55	88
Traballos e proxectos	1	6	7
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	3	9	12
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	6	7

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	Demostración práctica de distintos supostos clínicos e repetición destes cos compañeiros.
Traballos tutelados	O estudante, de forma individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia.
Sesión maxistral	Clase maxistral participativa.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Para que o alumno coñeza os conceptos e principios da Fisioterapia neurolóxica, identifique as súas aplicacións, coñeza os fundamentos, execute e aplique os diferentes métodos terapéuticos para as diferentes afeccións neurolóxicas.
Prácticas de laboratorio	Para que o alumno coñeza os conceptos e principios da Fisioterapia neurolóxica, identifique as súas aplicacións, coñeza os fundamentos, execute e aplique os diferentes métodos terapéuticos para as diferentes afeccións neurolóxicas.
Traballos e proxectos	Para que o alumno coñeza os conceptos e principios da Fisioterapia neurolóxica, identifique as súas aplicacións, coñeza os fundamentos, execute e aplique os diferentes métodos terapéuticos para as diferentes afeccións neurolóxicas.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos e proxectos	O estudante presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia.	Tiene un valor del 10%
Probas de resposta longa, de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	Tiene un valor del 45%

Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Probas para a avaliación que inclúen actividades, problemas ou exercicios prácticos a resolver. Os alumnos deben dar resposta á actividade suscitada, aplicando os coñecementos teóricos e prácticos da materia.	Tiene un valor del 45%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado farase sobre os contidos teórico-prácticos desenvolvidos na materia. Os criterios de avaliación serán os seguintes:

- . Exame teórico: Terá un valor do 45%.
- . Exame práctico: Terá un valor do 45%.
- . Valoración do traballo: Terá un valor do 10%.

O sistema de cualificacións expresarase mediante cualificación numérica de acordo co establecido no art.5 do Real Decreto 1125/2003 do 5 de setembro (BOE 18 de setembro).

Bibliografía. Fontes de información

García Prieto A., Niños y niñas con Parálisis Cerebral, Ed Narcea,

Bobath, K., Bases neurofisiológicas para el tratamiento de la Parálisis Cerebral Infantil, 2ª Ed. Buenos Aires Panamericana 1982,

Paeth Rohlf, Bettina, Mis Experiencias con el Concepto Bobath, Panamericana 2000,

Vaclav Vojta, El Principio Vojta, Ed. Springer-Verlag Iberica,

Downie P., Neurología para fisioterapeutas, Panamericana Buenos Aires,

Guyton, A. C., Anatomía y Fisiología del Sistema Nervioso, 2ª Ed Panamericana 1994,

Davies P.M, Starting Again, 2ª Ed Berlin Springer-Verlag 1998,

Recomendacións

Outros comentarios

É obrigatorio ter cursado esta materia para poder matricularse na materia de Estancias clínicas.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia en Especialidades Clínicas II**

Materia	Fisioterapia en Especialidades Clínicas II			
Código	P05G170V01907			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Pazos Rosales, Jose Manuel			
Profesorado	Pazos Rosales, Jose Manuel			
Correo-e	jmpazos@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.

B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xerais e os derivados doutros axentes físicos.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os Procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxia); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
1P Elaborar e cumprir de forma sistemática a historia clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistren de forma axeitada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe á alta de Fisioterapia.	saber facer	A4 A6
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o Diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6

4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7
5P Executar, dirixir e coordinar, o Plan de intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, discapacidades e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber saber facer	A4 A15
13P Analizar criticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecúen á evolución do saber científico.	saber	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
17P Asumir riscos e vivir en ámbitos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer o 100% o resultado final.	saber	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	Saber estar / ser	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11

4TP Razoamento crítico.	Saber estar / ser	B12
5TP Recoñecementos a diversidade e a multiculturalidade.	saber facer	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	Saber estar / ser	B15
2TS Motivación por a calidade.	saber facer	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	Saber estar / ser	B17
4TS Creatividade.	Saber estar / ser	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

•Unidade 1: Fisioterapia nos procesos traumáticos e óseos.

•Unidade 2: Fisioterapia nos procesos ortopédicos e en amputados.

•Unidade 3: Fisioterapia en reumatoloxía.

•Unidade 4: Fisioterapia en dermatoloxía.

•Unidade 5: Fisioterapia nos procesos uro-xinecolóxicos e obstétricos.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos tutelados	1	20	21
Sesión maxistral	36	63	99
Prácticas de laboratorio	39	60	99
Presentacións/exposicións	1	1	2
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballos tutelados	Os alumnos deben elaborar un traballo e expoñelo, así como debater sobre el.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Prácticas de laboratorio	Formularanse casos e simulacións relacionadas co temario teórico, os alumnos formularán e executarán o tratamento, corríxiranse os erros e as dúbidas.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Control e seguimento dos traballos, revisión da bibliografía e documentación utilizada e prazos de execución dos traballos.
Traballos tutelados	Control e seguimento dos traballos, revisión da bibliografía e documentación utilizada e prazos de execución dos traballos.

Avaliación

Descrición	Cualificación
Traballos tutelados Terase en conta o contido, presentación, claridade de contidos e a exposición.	10%

Outros	Exame teórico	45%
	Exame práctico	45%

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado farase sobre os contidos teórico-prácticos desenvolvidos na materia. A data de realización do exame será a que figure no calendario oficial de exames da Escola.

Criterios de avaliación:

Exame teórico: Tipo pregunta curta. Terá un valor de 9 sobre 10

Exame práctico: Dúas preguntas a sorteo. Para aprobar o exame práctico, as dúas preguntas deben ter unha cualificación de aprobado e despois farase a media entre as dúas. Se nunha pregunta o alumno non obtén esta cualificación farase media numérica entre as dúas, e a cualificación será de suspenso (nunca chegará a un valor numérico de 5). Terá un valor de 10 sobre 10. O exame práctico esixe non só a explicación do que se debería facer, senón tamén a execución das manobras oportunas, téndose en conta igualmente a postura na que se coloque tanto o alumno que simula ser paciente como do que asume o papel de fisioterapeuta. A realización dalgunha contraindicación tanto absoluta coma relativa suporá o suspenso directo deste exame, agás en casos puntuais segundo o feito no resto do exame.

Para presentarse ao exame teórico, o alumno deberá ter realizado e presentado o traballo. Ademais, deberá asistir á discusión deste. Este terá un valor de 1 sobre 10, que se engadirá á nota do exame teórico

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia hai que ter o exame teórico e o práctico aprobados de forma independente. Se non, a cualificación global será de suspenso (a nota numérica nunca chegará a 5).

De aprobar un dos exames gardarase a nota para as convocatorias do mesmo ano académico.

As cualificacións expoñeranse no taboleiro de anuncios logo do consentimento do alumno, e tamén na páxina web da Universidade. A data de revisión e o lugar desta expoñeranse no taboleiro de anuncios.

Datas de exame:

A que figure no calendario oficial de exames da escola.

Bibliografía. Fontes de información

Alegre, C. , Fisioterapia en reumatología, ,

Goodyer, Paul, Compendio de técnicas en rehabilitación musculoesquelética, ,

Haarer-Becker, R.; Schoer, Manual de técnicas de fisioterapia: (aplicación en traumatología y ortopedia)., ,

Kolster, B.; Ebelt-Paprotny, G. , Fisioterapia: exploración, técnicas, tratamientos y rehabilitación., ,

Téllez, G.; Boente, M. , Manual de reumatología para fisioterapeutas, ,

Walker, C. , Fisioterapia en obstetricia y uroginecología. , ,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estancias Clínicas/P05G170V01801

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Valoración en Fisioterapia/P05G170V01204

Bioquímica e Biofísica/P05G170V01102

Fundamentos de Fisioterapia/P05G170V01104

Anatomía Humana/P05G170V01101

Fisioloxía Humana/P05G170V01103

Afeccións Medicocirúrxicas/P05G170V01201

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202

Psicoloxía: Aplicacións en Ciencias da Saúde/P05G170V01203

Afeccións Cirúrxicas/P05G170V01301

Cinesiterapia/P05G170V01303

Electroterapia e Ultrasonoterapia/P05G170V01401

Fisioterapia Xeral/P05G170V01304

Fisioterapia Manipulativa Articular/P05G170V01402

Afeccións Médicas/P05G170V01302

Radioloxía/P05G170V01403

Outros comentarios

É obrigatorio ter cursado esta materia para poder cursar a materia Estancias clínicas.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Farmacoloxía				
Materia	Farmacoloxía			
Código	P05G170V01908			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	2C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Cebrian Perez, Ernesto Manuel			
Profesorado	Amigo Jorin, Maria del Campo Cebrian Perez, Ernesto Manuel			
Correo-e	ecebrian@vigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais

B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
3D Coñecer e comprender os factores que inflúen sobre o crecemento e desenvolvemento humanos ao longo de toda a vida.	saber	A1
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena relacionada coa Fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber saber facer	A15
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber saber facer	A5 A6 A7 A9
27D Coñecer e comprender o impacto das políticas sociosanitarias na práctica profesional.	saber	A14
31D Coñecer e comprender as normas legais de ámbito profesional.	saber	A14
2P Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta.	saber saber facer	A4 A5
5P Previr e evitar os riscos na aplicación do tratamento.	saber	A4 A8
9P Identificar riscos e factores de risco.	saber Saber estar / ser	A4 A11 A12 A16
6P Proporcionar educación sanitaria á poboación.	saber	A4 A9
13P Analizar criticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecúen á evolución do saber científico.	saber saber facer	A4 A15
1A Traballar con responsabilidade.	saber Saber estar / ser	A17
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16

3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

Principios xerais.	Transformación e absorción de fármacos.
Fármacos que actúan sobre o s.n.p. e o s.n.c.	Distribución, biotransformación e eliminación de fármacos.
Psicofarmacoloxía.	Administración de fármacos.
Farmacoloxía do sistema cardiovascular.	Mecanismos de acción dos fármacos.
Farmacoloxía do medio interno.	Fisioloxía das transmisións colinérxica e adrenérxica. Parasimpaticomiméticos e antagonistas colinérxicos.
Farmacoloxía antiinfecciosa.	Simpático miméticos.
Farmacoloxía do sistema respiratorio	Bloqueantes adrenérxicos e relaxantes musculares.
Farmacoloxía do sistema hematopoiético.	
Farmacoloxía do sistema endocrinolóxico.	Analxésicos narcóticos, non narcóticos e antitérmicos.
Farmacoloxía aplicada á Fisioterapia	Farmacoloxía do sono e da anestesia.
	Fármacos antiparkinsonianos.
	Fármacos anticonvulsivantes.
	Psicoestimulantes, neurolépticos e antidepressivos.
	Inotropicos antihipertensivos diuréticos.
	Axentes que afectan ao volume ou composición dos líquidos corporais e nutrición parenteral.
	Conceptos xerais.
	Resistencia a antibióticos e clasificación dos axentes antiinfecciosos.
	Antibióticos bactericidas e bacteriostáticos.
	Tratamento antituberculoso e antilepromatoso.
	Antifúnxicos, antivirales, antiparasitarios e antisépticos.
	Antiasmáticos, antitusíxenos, mucolíticos e balsámicos.
	Antianémicos, anticoagulantes, antiagregantes plaquetarios e fibrinolíticos.
	Hormonoterapia hipofisaria e tiroidea.
	Fármacos antitiroideos.
	Hormonoterapia e farmacoterapia relacionada co metabolismo do calcio.
	Diabete.
	Corticoides, andróxenos, estróxenos e prostáxenos.
	Fármacos de aplicación para iontoforesis e fonoforesis.
	Farmacoloxía da dopaxe.
	Principios xerais de Homeopatía.

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Estudo de casos/análises de situacións	6	10	16
Traballos de aula	42	74	116
Probas de tipo test	2	15	17

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación, análise, resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia.
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado ao seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.

Atención personalizada	
	Descrición
Estudo de casos/análises de situacións	Titoría individualizada.
Probas de tipo test	Titoría individualizada.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Traballos de aula	Probas tipo test para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellar elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades.	90%
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia.	10%
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Castell S, Hernández M, . Farmacología en enfermería., Ed. Harcourt, Madrid, 2001.

Florez J, Armijo JA, Mediavilla A., Farmacología humana , 3ªed. Ed. Masson., Barcelona, 1997.

Goodman-Gilman., Las bases farmacológicas de la terapéutica., 9ª ed. Ed. McGraw-Hill Interamericana. , Madrid, 1996.

Azanza JR., Farmacología Clínica para profesionales de la salud., Ed. Eunote, Pamplona, 2000.

Rang H, Múdale M. , Farmacología, 4ªed. Ed. Harcourt-Churchill Livingstone., Barcelona, 2000.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Afeccións Medicocirúrxicas/P05G170V01201

Afeccións Cirúrxicas/P05G170V01301

Afeccións Médicas/P05G170V01302

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Bioquímica e Biofísica/P05G170V01102

Fisioloxía Humana/P05G170V01103

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia en Xinecoloxía e Obstetricia**

Materia	Fisioterapia en Xinecoloxía e Obstetricia			
Código	P05G170V01909			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Soto Gonzalez, Maria Mercedes			
Profesorado	Soto Gonzalez, Maria Mercedes			
Correo-e	m.soto@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.

B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia

Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de fisioterapia.	saber	A6
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber	A3
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena relacionada coa fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
18D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xerais e os derivados doutros axentes físicos.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxe); do aparato respiratorio; do sistema cardiorcirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber	A5 A6 A7 A9
1P Elaborar e cumprir de forma sistemática a historia clínica de Fisioterapia completa, onde se rexistren de forma axeitada e eficaz todos os pasos seguidos dende a recepción do paciente/usuario ata o informe á alta de Fisioterapia.	saber facer	A1 A6
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber facer	A4 A5

3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
12P. Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A7
13P. Analizar criticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecúen á evolución do saber científico.	saber facer	A4 A8
15P. Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A8
16P. Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4 A8
17P. Asumir riscos e vivir en ámbitos de incerteza, é dicir, ter a capacidade para desempeñar unha responsabilidade sen coñecer o 100% do resultado final.	saber facer	A4 A8
18P. Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A8
19P. Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
1A. Traballar con responsabilidade.	saber facer	A4 A14
2A. Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	saber facer	A4 A15
3A. Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	saber facer	A4 A15 A18
5A. Manifestar discreción.	saber facer	A4
6A. Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	saber facer	A4 A13 A18
7A. Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	saber facer	A2 A4
8A. Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A17 B23
1TI. Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	Saber estar / ser	A17 B24
2TI. Capacidade de análise e síntese.	Saber estar / ser	A13 B25
3TI. Capacidade de organización e planificación.	Saber estar / ser	A14 B27
4TI. Capacidade de xestión da información.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
5TI. Resolución de problemas.	Saber estar / ser	A14 B29
6TI. Toma de decisións.	Saber estar / ser	A18 B30
7T.I Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B1
1TP Compromiso ético.	saber facer	B2
3TP. Habilidades en las relaciones interpersonais.	saber facer	B3
4TP. Razoamento crítico.	saber facer	B4
5TP. Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	saber facer	B5
1TS. Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B6
2TS. Motivación por a calidade.	saber	B7
3TS. Adaptación a novas situacións.	Saber estar / ser	B9
5TS. Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B10
6TS. Liderado.	Saber estar / ser	B11

4P. Diseñar o Plan de Intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia. Saber estar / ser B12

5P. Executar, dirixir e coordinar, o Plan de intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais, minusvalías e minusvalías; preveñen as enfermidades e promoven a saúde ás persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde. Saber estar / ser B13

1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	saber facer	B20

Contidos

Tema	
TEMARIO TEÓRICO	DESENVOLVEMENTO TEMARIO TEÓRICO
TEMA 1 - BASES DA FISIOTERAPIA EN XINECOLOXÍA E OBSTETRICIA	Fundamentos de Fisioterapia en xinecoloxía e obstetricia. Papel da Fisioterapia. Consideracións anatómicas e fisiolóxicas.
TEMA 2 - FISIOTERAPIA E EMBARAZO	Fisioterapia preparto. Coidados de Fisioterapia durante o parto. Fisioterapia postparto.
TEMA 3 - DISFUNCIÓN DO CHAN PÉLVICO	Incontinencia urinaria. Disfuncións sexuais.
TEMA 4 - FISIOTERAPIA E MENOPAUSA	Diseño de programas de fisioterapia na menopausa.
TEMARIO PRÁCTICO	DESENVOLVEMENTO TEMARIO PRÁCTICO
TEMA 1 - BASES ANATÓMICAS	Recoñecemento de estruturas.
TEMA 2 - FISIOTERAPIA E EMBARAZO	Programas de Fisioterapia preparto e postparto.
TEMA 3 - DISFUNCIÓN DO CHAN PÉLVICO	Valoración e tratamento das disfuncións.
TEMA 4 - FISIOTERAPIA E MENOPAUSA	Programas de Fisioterapia na menopausa.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos tutelados	1	20	21
Prácticas de laboratorio	16	35	51
Presentacións/exposicións	1	4	5
Sesión maxistral	23	48	71
Probas de resposta curta	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballos tutelados	Os alumnos deben elaborar un traballo e expoñelo, así como debater sobre el.
Prácticas de laboratorio	Utilizárase a demostración experimental e a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e o adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán a práctica entre eles, corrixiendo o profesor e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir.

Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Sesión maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directoras dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

	Descrición
Presentacións/exposicións	Control e seguimento dos traballos, revisión da bibliografía e documentación utilizada e prazos de execución dos traballos.
Traballos tutelados	Control e seguimento dos traballos, revisión da bibliografía e documentación utilizada e prazos de execución dos traballos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	Terase en conta o contido, presentación, claridade de contidos e a exposición.	10%
Outros	Exame teórico	50%
	Exame práctico	40%

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para presentarse ao exame teórico, o alumno deberá ter realizado e presentado o traballo. Ademais, deberá asistir á discusión deste. Este terá un valor de 1 sobre 10, que se engadirá á nota do exame teórico.

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia hai que ter o exame teórico e o práctico aprobados de forma independente. Se non, a cualificación global será de suspenso (a nota numérica nunca chegará a 5).

De aprobar un dos exames gardarase a nota para as convocatorias do mesmo ano académico.

As cualificacións expoñeranse no taboleiro de anuncios logo de consentimento do alumno, e tamén na páxina web da Universidade. A data de revisión e o lugar desta expoñeranse no taboleiro de anuncios.

Datas de exame:

A que figure no calendario oficial de exames da escola

Bibliografía. Fontes de información

, http://www.icsoffice.org/ASPNET_Membership/Membership/Documents/Documents.aspx, ,

Walker, C. , Fisioterapia en obstetricia y uroginecología. , ,

Stephenson, R. ; O`Connor L., Fisioterapia en obstetricia y ginecología. , segunda,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Valoración en Fisioterapia/P05G170V01204

Fundamentos de Fisioterapia/P05G170V01104

Anatomía Humana/P05G170V01101

Fisioloxía Humana/P05G170V01103

Cinesiterapia/P05G170V01303

Fisioterapia Xeral/P05G170V01304

Fisioterapia Respiratoria e Masoterapia Especial/P05G170V01502

DATOS IDENTIFICATIVOS**Fisioterapia en deporte e en actividade física**

Materia	Fisioterapia en deporte e en actividade física			
Código	P05G170V01910			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	2C
Idioma				
Departamento	Bioloxía funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Gonzalez Dopazo, Lois			
Profesorado	Gonzalez Dopazo, Lois			
Correo-e	loisgd@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación

Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.

B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
6D Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesioloxía e a ergonomía, aplicables á Fisioterapia.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico, as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de Fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e esóxena relacionada coa Fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos xerais e os derivados doutros axentes físicos.	saber	A3
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
2P Valorar o estado funcional do paciente/usuario, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.	saber	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación.	saber	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico: en consonancia cos recursos dispoñibles, formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu.	saber	A4 A7
5P Executar, dirixir e coordinar, o Plan de intervención de Fisioterapia, atendendo ao principio da individualidade do usuario e utilizando as ferramentas terapéuticas propias da Fisioterapia, é dicir, o conxunto de métodos, procedementos, actuacións e técnicas que mediante a aplicación dos medios físicos: curan, recuperan, habilitan, rehabilitan, adaptan e readaptan ás persoas con deficiencias, limitacións funcionais e minusvalías, preveñen as enfermidades e promoven a saúde das persoas que queren manter un nivel óptimo de saúde.	saber saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer Saber estar / ser	A4 A14

12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber saber facer	A4 A15
13P Analizar criticamente os métodos, protocolos e tratamentos da atención en Fisioterapia e velar porque estes se adecúen á evolución do saber científico.	saber saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer Saber estar / ser	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	saber facer Saber estar / ser	A17
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	saber facer Saber estar / ser	A13
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	saber facer	A14 A19
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	saber facer	A18
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer Saber estar / ser	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber facer	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema	
Xeneralidades.	Papel do fisioterapeuta no ámbito deportivo. Psicoloxía do deportista.
Avaliación de Fisioterapia previa á práctica deportiva. Actuación a pé de campo.	Valoración das lesións deportivas
Condicións do equipamento deportivo.	Material de protección.
Causas da patoloxía deportiva.	Patomecánica e xesto deportivo nas lesións deportivas.
Xeneralidades da prevención de lesións deportivas.	Tratamento das lesións deportivas. Papel da Fisioterapia na reincorporación á práctica deportiva.
Estiradas musculares. Xeneralidades.	Tipos de estiradas.
Profundización nos tipos de vendaxes funcionais no deporte.	Técnicas de aplicación. Ortese no deporte.
Criomasaxe.	Indicacións e contraindicacións. Método cricer.
Masoterapia no deporte.	Masaxe pre e post competición. Técnicas especiais

Planificación docente			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballos tutelados	1	30	31
Sesión maxistral	48	68	116
Probas de resposta curta	1	0	1
Traballos e proxectos	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballos tutelados	O estudante, de forma individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia.
Sesión maxistral	Combinarase a lección maxistral con clases teórico-participativas onde se fomenta a participación activa do alumnado, e realización de prácticas de clase en parella co material necesario. Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais.

Atención personalizada	
	Descrición
Sesión maxistral	Asistirase ao alumno para que adquira os coñecementos necesarios para desempeñar os labores propios do fisioterapeuta no ámbito deportivo, dende a avaliación previa á práctica deportiva ata a reincorporación a esta en caso de lesión.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Probas de resposta curta	Constará de 5 a 7 preguntas nas que o alumno demostrará os seus coñecementos teóricos razoados sobre aspectos fundamentais da materia.	Esta parte será el 80% de la nota final.
Traballos e proxectos	Realización dun traballo e exposición en clase, valorándose 1.5 puntos a realización do traballo e 0.5 a exposición.	Será un 20% de la nota final.
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

A avaliación do proceso de aprendizaxe do alumnado farase sobre os contidos teóricos desenvolvidos na materia.

Criterios de avaliación:

. Exame teórico: Terá un valor de 80%.

. Valoración do traballo: Terá un valor de 20%.

Sistema de cualificacións: expresácese mediante cualificación numérica segundo o establecido no art.5 do Real Decreto 1125/2003 do 5 de setembro (BOE 18 de setembro).

Bibliografía. Fontes de información
Ballesteros Massó R. , Traumatología y medicina deportiva, Ed. Paraninfo. Madrid 2002.,
Baker Champ L., Manual de campo de Medicina del Deporte de la Hughston Clinic, Panameriaca. Madrid 1998.,
Arnheim D., Fisioterapia y entrenamiento atlético, Mosby/Doyma. Madrid 1994.,
Boyer Th., Patología del aparato locomotor en el deporte, Ed. Masson. Barcelona 1991.,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Fisioterapia no Linfedema				
Materia	Fisioterapia no Linfedema			
Código	P05G170V01911			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	2C
Idioma				
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Profesorado	Lantaron Caeiro, Eva Maria			
Correo-e	lanfis@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A1	Coñecer e comprender a morfoloxía, a fisioloxía, a patoloxía e a conduta das persoas, tanto sas coma enfermas, no medio natural e social.
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.

B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
7D Coñecer e comprender as bases físicas dos distintos axentes físicos e as súas aplicacións en Fisioterapia.	saber	A2
14D Coñecer e comprender os conceptos de exploración física, valoración, diagnóstico e prognóstico; as bases teóricas das valoracións, test e comprobacións funcionais, a avaliación científica da súa utilidade e efectividade, así como as etapas e recursos do proceso de intervención de Fisioterapia.	saber	A6
15D Coñecer e comprender os aspectos xerais da patoloxía de etioloxía endóxena e exóxena relacionada coa Fisioterapia de todos os aparatos e sistemas cos seus tratamentos médicos, cirúrxicos, fisioterapéuticos e ortopédicos.	saber	A1 A3
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
18D1 Coñecer e comprender os procedementos de Cinesiterapia e Ergoterapia.	saber	A3
18D2 Coñecer e comprender os procedementos de masaxe e Masoterapia.	saber	A3
18D9 Coñecer e comprender os procedementos de Presoterapia.	saber	A3
19D Coñecer e comprender os procedementos fisioterapéuticos baseados en métodos e técnicas específicos de actuacións fisioterapéuticas a aplicar nas diferentes patoloxías de todos os aparatos e sistemas, e en todas as especialidades de medicina e cirurxía, así como na promoción e conservación da saúde, e na prevención da enfermidade. Tales métodos están referidos, entre outros: aos procesos neurolóxicos; do aparato locomotor (terapias manuais, terapias manipulativas articulares, osteopatía e quiropraxe); do aparato respiratorio; do sistema cardiocirculatorio; ás alteracións da estática e a dinámica; aos métodos específicos ortopédicos; e ás técnicas terapéuticas reflexas, alternativas ou complementarias afíns ao campo de competencia da Fisioterapia.	saber	A3
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15
22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas reais e potenciais.	saber facer	A4 A5

2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na historia clínica de Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan ao proceso de recuperación.	saber facer	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un Plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico en consonancia cos recursos dispoñibles; formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención; seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber facer	A4 A7
5P1 Establecer e aplicar os medios físicos terapéuticos nos tratamentos que se presten aos usuarios de todas as especialidades de medicina e cirurxía onde sexa necesaria a aplicación dos mencionados medios.	saber facer	A4 A8
5P3 Diseñar e aplicar os procedementos de cinesiterapia, mobilización, manipulación, masoterapia, terapia manual, osteopatía, quiropraxe e demais técnicas manuais.	saber facer	A4 A8
5P4 Diseñar e aplicar as distintas modalidades de electroterapia, termoterapia e crioterapia, fototerapia, ultrasonoterapia, vibroterapia, magnetoterapia, ergoterapia e presoterapia.	saber facer	A4 A8
5P10 Establecer o plan de pautas a seguir durante o tratamento.	saber facer	A4 A8
9P Intervir nos ámbitos de promoción da saúde e prevención da enfermidade.	saber facer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar á cultura profesional os principios éticos e legais da profesión.	saber facer	A4 A14
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
15P Aplicar os mecanismos de garantía de calidade na práctica da Fisioterapia, axustándose aos criterios, indicadores e estándares de calidade recoñecidos e validados para a boa práctica profesional.	saber facer	A4 A15 A18
16P Afrontar o estrés, o que supón ter capacidade para controlarse a si mesmo e controlar o ámbito en situacións de tensión.	saber facer	A4
18P Motivar a outros. O que supón ter a capacidade de xerar nos demais o desexo de participar activamente e con ilusión en calquera proxecto ou tarefa.	saber facer	A4 A13 A18
19P Aplicar os principios ergonómicos ou de hixiene postural no desenvolvemento da súa actividade.	saber facer	A2 A4
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Axustarse aos límites da súa competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6

7TI Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Traballo en equipo.	saber facer	B10
3TP Habilidades nas relacións interpersoais.	saber facer	B11
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
5TP Recoñecemento da diversidade e la multiculturalidade.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19
6TS Liderado.	Saber estar / ser	B20

Contidos

Tema

TEMARIO TEÓRICO

Fisioterapia do linfedema en cirurxía plástica, reparadora e estética.	Introdución ao sistema linfático. Fisioloxía linfática. Fisiopatoloxía linfática. Bases da drenaxe linfática manual. Anatomía do sistema linfático. Valoración e tipos de edemas. Profilaxis do edema. Indicacións e contraindicacións do DLM.
Fisioterapia do linfedema en Oncoloxía.	Fisioterapia desconxectiva complexa. Drenaxe linfática manual en pacientes oncolóxicos. Vendaxe multicapas.

TEMARIO PRÁCTICO

Drenaxe linfática manual.	Práctica de manobras de chamada en coxa. Prácticas de manobras de chamada en perna e pé. Práctica de manobras de chamada en brazo. Práctica de manobras de chamada en antebrazo e man. Protocolo de tratamento en membros inferiores sen afectación inguinal. Protocolo de tratamento en membros superiores sen afectación inguinal. Protocolo de tratamento en membros inferiores con afectación inguinal. Protocolo de tratamento en membros superiores con afectación inguinal. Protocolo de tratamento en edemas en abdome e mama. Protocolo de tratamento en edema de cara.
• Vendaxe multicapa.	Práctica de vendaxe multicapa para edemas linfáticos.
• Presoterapia.	Práctica de presoterapia.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	25	25	50
Traballos tutelados	1	15	16
Actividades introdutorias	2	0	2
Presentacións/exposicións	1	0	1
Sesión maxistral	14	26	40
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	15	16
Traballos e proxectos	0.5	6	6.5
Probas de resposta curta	1	18	19

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Utilizarase a demostración experimental, a estratexia de simulación, o tratamento didáctico de erros e adestramento sistemático. O profesor fará a demostración de como se debe realizar a valoración e/ou o protocolo de tratamento, a continuación os alumnos realizarán por parellas a práctica entre eles, sendo corrixis polos profesores e aclarando todas as dúbidas que poidan xurdir. Na corrección terase en conta por unha parte a posición do usuario/paciente, as tomas e contratomas realizadas, así como a execución da manobra e por outra parte a altura da mesa de tratamento e a postura do alumno que está a realizar a práctica. Así mesmo, terase en conta a actitude do alumno.

Traballos tutelados	Os alumnos deberán elaborar, expoñer e defender un traballo. Utilizarase a Plataforma Tem@.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Presentacións/exposicións	Exposición e defensa por parte do alumno ante o docente e os estudantes do traballo tutelado.
Sesión maxistral	As clases teóricas serán participativas e utilizarase a consulta didáctica, debate, estudo de casos e estratexias de resolución de problemas. O alumno terá á súa disposición na plataforma tem@ apuntamentos que lle servirán de guía.

Atención personalizada

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Titorías de grupo pequeno. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Indivudal: exame.
Traballos tutelados	Titorías de grupo pequeno. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Indivudal: exame.
Presentacións/exposicións	Titorías de grupo pequeno. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Indivudal: exame.
Sesión maxistral	Titorías de grupo pequeno. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Indivudal: exame.

Traballos e proxectos	Titorías de grupo pequeno. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Indivudal: exame.
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Titorías de grupo pequeno. Titorías de orientación e asesoramento individual: 6 horas á semana. Estas levaranse a cabo no horario e lugar indicados na guía. Tamén se poden realizar por correo electrónico á dirección do profesor indicando en asunto: TITORÍAS evalantaron@uvigo.es ORGANIZACIÓN SOCIAL DO TRABALLO: Para o desenvolvemento da docencia faranse grupos de alumnos: Gran grupo: clases teóricas e exposicións de traballos. Mediano grupo: clases prácticas de laboratorio. Pequeno grupo: elaboración de traballos. Indivudal: exame.

Avaliación		
	Descrición	Cualificación
Prácticas de laboratorio	Exame práctico: realizar un suposto práctico.	Tendrá un valor del 50% de la nota final.
Traballos tutelados	A realización, exposición e defensa do traballo é obrigatoria para superar a materia. Valorarase a participación nas titorías do traballo, a formulación e análises realizadas, así como a redacción e utilización de fontes bibliográficas.	Tendrá un valor del 5% de la nota final.
Presentacións/exposicións	Valorarase a exposición e defensa do traballo tutelado.	Tendrá un valor del 5% de la nota final.
Sesión maxistral	Exame teórico: consta de 5 preguntas, non podendo deixar ningunha sen contestación efectiva.	Tendrá un valor del 40% de la nota final.
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Para poder presentarse ao exame práctico, o alumno debe presentarse ao exame teórico.

Para superar a materia, o alumno debeu superar o exame teórico e o práctico de forma independente e realizar, expor e defender o traballo nas datas que se establezan ao principio da docencia da materia.

Aos alumnos que non superen a materia gardaráselles a parte superada para a segunda convocatoria dentro do mesmo ano académico.

Bibliografía. Fontes de información

- * Leduc, A. Leduc, O. , Drenaje Linfático Manual Teoría y Práctica., Masson .Barcelona 2003,
- * Ferrandez Jean-Claude. , El Sistema linfático, Panamericana. Madrid 2006.,
- * Leduc, A. Leduc, O., <http://www.lympho.net>, ,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Pilates aplicado en fisioterapia**

Materia	Pilates aplicado en fisioterapia			
Código	P05G170V01912			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descriptor	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	3º	2C
Idioma	Castelán Galego			
Departamento	Biología funcional e ciencias da saúde			
Coordinador/a	Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Profesorado	Gutiérrez Nieto, Manuel Rodríguez Fuentes, Gustavo			
Correo-e	gfuentes@uvigo.es			
Web	http://webs.uvigo.es/gfuentes/			
Descrición xeral	Esta materia é unha materia optativa do 3º curso do título de grao de Fisioterapia (impártese no 2º cuadrimestre). Nela estúdase o uso terapéutico en Fisioterapia do método Pilates. Debido aos seus contidos, é importante ter coñecementos previos sobre anatomía do aparato musculoesquelético, biomecánica e física aplicada, localización de estruturas anatómicas e patoloxía medicocirúrxica. Por outra parte, ou seu encadre dentro da titulación serve ao mesmo tempo para incrementar non alumnado ou arsenal terapéutico do que pode dispor para tratar aos doentes, actividade que vai a desenvolver na materia «Estanças clínicas», de cuarto curso.			

Competencias de titulación

Código	
A2	Coñecer e comprender as ciencias, os modelos, as técnicas e os instrumentos sobre os que se fundamenta, articula e desenvolve a fisioterapia.
A3	Coñecer e comprender os métodos, procedementos e actuacións fisioterapéuticas, encamiñados tanto á terapéutica propiamente dita, a aplicar na clínica para a reeducación ou recuperación funcional, como á realización de actividades dirixidas á promoción e mantemento da saúde.
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Deseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A8	Executar, dirixir e coordinar o plan de intervención de fisioterapia, utilizando as ferramentas terapéuticas propias e atendendo á individualidade do usuario.
A11	Proporcionarlles unha atención de fisioterapia eficaz, outorgando unha asistencia integral aos pacientes.
A12	Intervir nos ámbitos de promoción, prevención, protección e recuperación da saúde.
A13	Saber traballar en equipos profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais.
A14	Incorporar os principios éticos e legais da profesión na práctica profesional así como integrar os aspectos sociais e comunitarios na toma de decisións.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A16	Levar a cabo as intervencións fisioterapéuticas baseándose na atención integral da saúde que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A18	Adquirir habilidades de xestión clínica que inclúan o uso eficiente dos recursos sanitarios e desenvolver actividades de planificación, xestión e control nas unidades asistenciais onde se poña atención en fisioterapia e a súa relación con outros servizos sanitarios.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.

B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B10	Traballo en equipo
B11	Habilidades nas relacións interpersoais
B12	Razoamento crítico
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade.
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B20	Liderado
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora
B25	Manifestar respecto, valoración e sensibilidade ante o traballo dos demais
B27	Manifestar discreción
B28	Mostrar a súa orientación ao paciente/usuario
B29	Axustarse aos límites da súa competencia profesional
B30	Desenvolver a capacidade para organizar e dirixir

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
6D Coñecer e comprender os principios e teorías da física, a biomecánica, a cinesiología e a ergonómia, aplicables á Fisioterapia.	saber	A2
9D Coñecer e comprender a aplicación dos principios ergonómicos e antropométricos.	saber	A5
11D Coñecer e comprender as teorías da comunicación e das habilidades interpersoais.	saber	A19
16D Coñecer e comprender os cambios estruturais, fisiolóxicos, funcionais e de conduta que se producen como consecuencia da intervención da Fisioterapia.	saber	A3
2P1 Recibir ao paciente, recoller e valorar os datos subxectivos manifestados polo usuario e/ou as persoas significativas do seu ámbito.	saber facer	A4 A5
2P3 Identificar os datos e describir as alteracións, limitacións funcionais e minusvalías encontradas, reais e potenciais.	saber facer	A4 A5
2P4 Rexistrar de forma sistemática os datos significativos da información recollida e expresalos de forma correcta na historia clínica de Fisioterapia.	saber facer	A4 A5
3P Determinar o diagnóstico de Fisioterapia de acordo coas normas recoñecidas internacionalmente e cos instrumentos de validación internacionais. Esta competencia inclúe xerarquizar as necesidades do paciente/usuario para atender con prioridade aquelas que máis comprometan o proceso de recuperación.	saber saber facer	A4 A6
4P Diseñar o Plan de intervención de Fisioterapia. Elaborar un plan específico de intervención de Fisioterapia empregando habilidades de resolución de problemas e razoamento clínico en consonancia cos recursos dispoñibles, formulando os obxectivos de intervención co usuario e, se é o caso, coas persoas significativas do seu ámbito, recollendo as súas expectativas respecto á atención, seleccionando os protocolos ou procedementos máis adecuados á atención planificada, atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.	saber saber facer	A4 A7
5P2 Diseñar y aplicar ejercicios terapéuticos, con métodos especiales, para las enfermedades y lesiones cardiorrespiratorias, ortopédicas, traumatológicas, pediátricas, reumatológicas, geriátricas, neurológicas, neumológicas, deportivas, así como para las alteraciones del raquis, la incontinencia urinaria y fecal y los ejercicios maternos pre y postparto.	saber saber facer	A4 A8

5P7 Establecer y aplicar el tratamiento en grupos a usuarios con problemas similares.	saber hacer	A4 A8
5P9 Prevenir y evitar los riesgos en la aplicación del tratamiento.	saber hacer	A4 A8
5P10 Establecer el plan de pautas a seguir durante el tratamiento.	saber hacer	A4 A8
9P2 Diseñar y realizar actividades de prevención de la enfermedad y promoción de la salud.	saber hacer	A4 A11 A12 A16
9P7 Planificar, establecer y aplicar ejercicios posturas y actividades en programas de prevención de la salud.	saber hacer	A4 A11 A12 A16
11P Incorporar a la cultura profesional los principios éticos y legales de la profesión.	saber hacer	A4 A14
12P Incorporar la investigación científica y la práctica basada en la evidencia como cultura profesional.	saber saber hacer	A4 A15
15P Aplicar los mecanismos de garantía de calidad en la práctica de la Fisioterapia, ajustándose a los criterios, indicadores y estándares de calidad reconocidos y validados para la buena práctica profesional.	saber hacer	A4 A15 A18
16P Afrontar el estrés, lo que supone tener capacidad para controlarse a sí mismo y controlar el entorno en situaciones de tensión.	saber hacer	A4
18P Motivar a otros. Lo que supone tener la capacidad de generar en los demás el deseo de participar activamente y con ilusión en cualquier proyecto o tarea.	saber hacer	A4 A13 A18
19P Aplicar los principios ergonómicos o de higiene postural en el desarrollo de su actividad.	saber hacer	A2 A4
1A Trabajar con responsabilidad.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Mantener una actitud de aprendizaje y mejora.	Saber estar / ser	A17 B24
3A Manifestar respeto, valoración y sensibilidad ante el trabajo de los demás.	Saber estar / ser	A13 B25
5A Manifestar discreción.	Saber estar / ser	A14 B27
6A Mostrar su orientación al paciente/usuario.	Saber estar / ser	A14 A19 B28
7A Ajustarse a los límites de su competencia profesional.	Saber estar / ser	A14 B29
8A Desarrollar la capacidad para organizar y dirigir.	Saber estar / ser	A18 B30
1TI Comunicación oral y escrita en las lenguas cooficiales de la Comunidad Autónoma.	saber saber hacer	B1
2TI Capacidad de análisis y síntesis.	saber hacer	B2
3TI Capacidad de organización y planificación.	saber hacer	B3
4TI Capacidad de gestión de la información.	saber hacer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber hacer	B5
6TI Toma de decisiones.	saber hacer	B6
7TI Conocimientos de informática relativos al ámbito de estudio.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
2TP Trabajo en equipo.	Saber estar / ser	B10
3TP Habilidades en las relaciones interpersonales.	Saber estar / ser	B11
4TP Razonamiento crítico.	Saber estar / ser	B12
5TP Reconocimiento a la diversidad y la multiculturalidad.	Saber estar / ser	B13
1TS Aprendizaje autónomo.	saber hacer	B15
2TS Motivación por la calidad.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a nuevas situaciones.	Saber estar / ser	B17
4TS Creatividad.	Saber estar / ser	B18

Contidos

Tema

PROGRAMA TEÓRICO

1. Historia do método Pilates.

2. Principios básicos de Pilates.

3. Anatomía e biomecánica aplicada ao método Pilates.

4. Ferramentas que facilitan o movemento.

5. Máquinas e accesorios empregados no método (*) (*)
Pilates.6. Valoración: análise da postura e do (*) (*)
movemento.

7. Principios para a progresión nos exercicios.

8. Principios para programar unha clase e dirixila.

9. Indicacións, precaucións e contraindicacións do método Pilates.

10. Consideracións en relación ás medidas de (*) (*)
seguridade ao observar ao manexar o material
empregado no método Pilates e ao executar os
exercicios que o compoñen.

PROGRAMA PRÁCTICO

1. Análise da postura e dos movementos
funcionais.

2. Exercicios pre-Pilates en mat (chan).

3. Exercicios de Pilates de nivel básico e
intermedio en mat (chan).4. Apoio e/ou progresión con pequenos
implementos (balóns, rulos, bandas elásticas,
círculos,...).5. Clase básica de Pilates para traballar de forma
individual ou en pequeno grupo con persoas sen
problemas de saúde e en pacientes cunha
patoloxía específica.6. Consideracións básicas na montaxe das
máquinas de Pilates (cadillac, reformer, cadeira e
barril).7. Introducción aos exercicios básicos de Pilates
con máquinas.**Planificación docente**

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Prácticas de laboratorio	24	48	72
Traballos tutelados	1	14	15
Presentacións/exposicións	1	4	5
Sesión maxistral	18	36	54
Probas de tipo test	1	0	1
Traballos e proxectos	1	0	1
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	A primeira hora do curso académico nesta materia dedicárase a transmitir os obxectivos desta, detallar os contidos sobre os que se traballará e como se fará. Aclararanse os criterios de avaliación a seguir.
Prácticas de laboratorio	Nas prácticas seguirase unha metodoloxía demostrativa cunha análise razoada dos exercicios que compoñen o método Pilates. O profesor explicará e demostrará cómo se realizan os distintos exercicios, polo que serán prácticas guiadas onde se busque a integración, non só dos coñecementos teóricos da materia, senón tamén dos coñecementos anatómicos, biomecánicos, de localización anatómica e de patoloxía que xa posúan. Tódolos exercicios presentaranse nunhas fichas de prácticas, onde parte da información xa a vai a subministrar o profesor da materia, tendo o alumnado que completala segundo se vaian realizando. Ditas fichas poderanse atopar na plataforma de ensinanza virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Estas recollerán esquematicamente os seguintes apartados: nome en español e en inglés do exercicio; cómo realizalo na súa forma estándar; consideracións específicas para realizalo en canto a material; principios de Pilates que se traballan fundamentalmente nel; obxectivos do exercicio; apoios táctiles, verbais e de imaxes que se poden empregar para facilitalo; variantes (tanto para indicar cómo facilitar a súa realización ou qué exercicios previos empregar, como para dificultar a súa realización ou qué exercicios serían unha evolución do mesmo); indicacións; precaucións e contraindicacións máis relevantes; e outras observacións. O conxunto de ditos fichas de prácticas pódelle axudar ao alumnado a superar a parte práctica da materia, pois conformarán os exercicios que comporán o exame práctico. As prácticas de laboratorio faranse por grupo no laboratorio pertinente da Escola de Fisioterapia de Pontevedra.
Traballos tutelados	Os traballos implicarán un papel completamente activo por parte do alumnado e serán elaborados en grupo (de non máis de 4 persoas). Os traballos terán unha triple posibilidade: - Ben unha entrega cada semana dunha ampliación dos apuntamentos da semana anterior, xunto cunhas preguntas tipo test en relación a ditos apuntamentos. - Ben facer un traballo sobre o uso do método Pilates nunha patoloxía prevalente na nosa sociedade (por exemplo, en persoas con osteoporose; en caso de lumbalxias;...). - Ou ben facer un traballo sobre o uso do método Pilates nunha poboación cunhas condicións físicas determinadas (por exemplo, en bailaríns; en deportistas de Alto Nivel; en persoas maiores;...). A finais do mes de marzo, os grupos estarán conformados e cada grupo saberá o tema do seu traballo. Aqueles que fagan un traballo sobre o emprego do método Pilates nunha patoloxía ou nun grupo poboacional determinado, a mediados do mes de marzo lle será indicado o día da súa exposición, pois será obrigatorio presentalo publicamente dentro do grupo de laboratorio ao que pertencen os compoñentes do grupo de traballo. O traballo nestes dous casos constará, basicamente, de dous apartados: por unha parte, un desenvolvemento teórico das características do grupo de persoas ou a patoloxía sobre as que se vai a actuar e, por outra, unha sesión tipo para este grupo diana xustificando o porqué dos exercicios que a compoñen. O profesor exercerá un papel de orientador e apoio no proceso de elaboración do traballo en cada grupo.
Presentacións/exposicións	A presentación fai referencia ao traballo feito sobre unha patoloxía ou un grupo poboacional determinado. Previamente ao día da presentación, que se fará no grupo de laboratorio que lle corresponda, entregarase ao profesor da materia o traballo en soporte informático (incluírá tanto o traballo, como o resume, os vídeos feitos,...). Ademais, o día da presentación entregarase tamén un esquema-resumo (de non máis de dúas follas) das principais ideas do traballo e dos exercicios propostos ao resto dos compañeiros. A presentación dos traballos constará de dúas partes diferenciadas. A primeira, exposición do mesmo a cargo dos seus autores. Para isto, disporán dun máximo de 20 minutos. A segunda, contestar a todas aquelas preguntas que os compañeiros e/ou profesor lles fagan aos autores. Á hora de realizar a presentación, o alumnado poderá consultar na plataforma de ensinanza virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/) ou na páxina web do profesor (http://webs.uvigo.es/gfuentes) unha serie de consellos para facela, así como unhas normas para a súa elaboración.
Sesión maxistral	Nas clases teóricas combinarase a lección maxistral con clases teórico-participativas onde se fomente e se motive a participación activa do alumnado, xunto co estudo de casos (con documentación escrita e/ou audiovisual que o alumnado deberá ler previamente). Emprego de forma xenérica de medios audiovisuais, fundamentalmente ordenador persoal e proxector de vídeo, así como doutros medios materiais dispoñibles habitualmente para desenvolver a materia nas aulas, como a pizarra e os xices. Entregaráselle ao alumnado, a través da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/) ou da páxina web do profesor (http://webs.uvigo.es/gfuentes) as presentacións en powerpoint que se empregará nas clases, así como outro tipo de documentación, ben de cara a preparar as clases, ben para ampliar información. A teoría impartirase na aula correspondente ao 3º curso da Escola de Fisioterapia de Pontevedra.

Atención personalizada

Descrición

Sesión maxistral	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario a preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), daráselle un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento farase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (g Fuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de dúbidas e opinións xerais que haberá na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúbidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar ao alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o necesita o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Actividades introdutorias	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario a preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), daráselle un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento farase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (g Fuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de dúbidas e opinións xerais que haberá na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúbidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar ao alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o necesita o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Prácticas de laboratorio	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario a preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), daráselle un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento farase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (g Fuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de dúbidas e opinións xerais que haberá na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúbidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar ao alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o necesita o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Traballos tutelados	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario a preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), daráselle un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento farase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (g Fuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de dúbidas e opinións xerais que haberá na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúbidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar ao alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o necesita o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.
Presentacións/exposicións	A parte das titorías xenéricas, que terán un desenvolvemento planificado (6 horas á semana en horario a preestablecer e que se pode consultar na páxina web do profesor - http://webs.uvigo.es/gfuentes - ou na plataforma de ensino virtual faiTIC - http://faiTIC.uvigo.es/ -), daráselle un apoio personalizado ao alumnado vía electrónica ao longo do semestre. Este seguimento farase ben a través de mensaxes ao correo electrónico do profesor (g Fuentes@uvigo.es), ben a través do apartado de dúbidas e opinións xerais que haberá na sección de "foros" da materia dentro da plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/). Dedicarase esta atención personalizada, fundamentalmente, a resolver as dúbidas que o desenvolvemento da materia lle xere ao alumnado (na teoría, nas prácticas e/ou na realización dos traballos), así como a orientar ao alumnado no traballo a desenvolver para a materia, nas cuestións relativas á avaliación, ou calquera outra cuestión que estea vinculada á materia, así como, se o necesita o alumnado, orientación académica, profesional e/ou persoal.

Avaliación

Descrición	Cualificación
------------	---------------

Probas de tipo test	Exame tipo test dun máximo de 50 preguntas de resposta única (máximo, 1 hora de duración). Tódalas preguntas terán o mesmo valor. Para superalo, o alumno terá que acadar, polo menos, 1,75 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame práctico e co traballo, non se poderá acadar menos de 1,4 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos). Por outra parte, sinalar que as deixadas en branco non descontarán, pero si o farán as contestacións erradas seguindo a seguinte formulación: cualificación= acertos - (erros/nº opcións-1) / nº preguntas ·10	O valor deste exame: 35 da cualificación final da materia (máxima cualificación: 3,5 puntos, que representaría un 10 nunha escala de 0 a 10 puntos).
Traballos e proxectos	O traballo terá que serlle entregado en soporte informático ao profesor. Tamén se pode empregar a plataforma de ensino virtual faiTIC (http://faiTIC.uvigo.es/), subindo o conxunto do traballo ao espazo que o grupo terá nesta dentro da materia. A metade da puntuación do traballo corresponderá á presentación realizada, distribuíndose esta do seguinte modo: 0,25 puntos ao resumo entregado, 1 punto á exposición feita aos compañeiros -dinamismo, claridade, non se exceder de tempo,...-, 0,25 puntos á actuación persoal de cada membro do grupo e 0,25 puntos á valoración do resto dos alumnos. A outra metade da valoración deste apartado, dependerá do traballo presentado ao profesor. A distribución desta puntuación será a seguinte: 1,25 puntos ao contido do traballo (contido, imaxes, vídeos...), 0,25 puntos á estrutura deste e 0,25 puntos pola bibliografía empregada e a súa boa referencia no traballo (normativa de Vancouver). O traballo considerárase superado se se obteñen, polo menos, 1,5 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a facer media cos exames teórico e práctico, o alumno debe obter cando menos 1,2 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos).	El valor corresponderá al 30% de la calificación final de la materia (máximo de 3 puntos en una escala de 0 a 10).
Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas.	Exame onde o alumno fará 2 exercicios dun xeito práctico (8 minutos como fisioterapeuta e outros tantos como paciente para o compañeiro). Os exercicios serán elixidos ao azar polo alumno dentro do conxunto de exercicios que se fixeron ao longo do curso. Neste exame práctico cada erro (colocación do paciente, non dar as indicacións precisas,...) descontaralle ao alumno 1 punto nunha escala de 0 a 10. Tamén descontará 1 punto nunha escala de 0 a 10 cada franxa de 2 minutos que se exceda do tempo de exame. Por outra parte, descontará 2 puntos cometer un erro grave (por exemplo, non ter en conta algunha compensación biomecánica). Finalmente, deixar un dos exercicios sen contestar ou errar na realización do exercicio facendo outro distinto ao que tocou, descontará 5 puntos nunha escala de 0 a 10. Para poder presentarse ao exame práctico, hai que presentarse primeiro ao teórico e ter feito e exposto o traballo. Sacarase listado, tras o exame teórico, co horario de exame para cada parella de alumnos. Farase un sorteo público para determinar a partir de qué alumno da comezo o exame práctico. Para superar o exame, o alumno terá que acadar, polo menos, 1,75 puntos (corresponde a un 5 nunha escala de 0 a 10 puntos). En todo caso, e de cara a unha posible media co exame teórico e co traballo, non se pode acadar menos de 1,4 puntos (corresponde a un 4 nunha escala de 0 a 10 puntos).	O valor deste exame: 35 da cualificación final da materia (máxima cualificación: 3,5 puntos, que representaría un 10 nunha escala de 0 a 10 puntos).
Outros		(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Neste apartado da web do profesor coordinador da materia tedes a guía docente completa, observándose mellor a ecuación de cualificación do exame tipo test: <http://webs.uvigo.es/gfuentes/pilates.htm>

Bibliografía. Fontes de información

Básica:

* Isacowitz R. Pilates. Manual completo del método Pilates. Badalona: Paidotribo; 2009.

* Massey P. Anatomía & Pilates. Badalona: Paidotribo; 2010.

* Pilates JH. Volver a la vida con la Contrología de Pilates. (Originalmente publicado en 1945 con el título *Return to life through Contrology*). Incline Village, NV: Presentation Dynamics; 1998.

* Stott Pilates. Ejercicios completos de matwork. Toronto: Merrithew Corporation; 2006.

Complementaria:

- * Adamany K. Pilates para el postparto. Barcelona: Paidotribo; 2007.
- * Adamany K, Loigerot D. Pilates: una guía para la mejora del rendimiento. Barcelona: Paidotribo; 2006.
- * Aronovitch J, Taylor M, Craig C. Súbete en el Bosu® Balance Trainer. Ejercicios para desarrollar la fuerza del segmento central (core) y conseguir un cuerpo tonificado. Madrid: Tutor; 2009.
- * Baessler K, Schüssler B, Burgio KL, Moore KH, Norton PA, Stanton SL (Editors). Pelvic floor re-education. Principles and practice. 2ª ed. London: Springer-Verlag; 2008.
- * Betz SR. Prenatal Pilates [dvd]. California: TheraPilates; 2002.
- * Betz SR. The Osteoporosis Exercise Book: Building Better Bones. California: Osteo Physical Therapy; 1999.
- * Bosco Calvo J, Cabral L. Fundamentos del método Pilates. Guía para una prescripción de ejercicios basada en Pilates. Madrid: Corpora Pilates; 2008.
- * Bosco Calvo J, Cabral L. Los fundamentos del método Pilates [vídeo-dvd]: bases para la prescripción de ejercicio con el método Pilates. Madrid: Corpora Pilates; 2008.
- * Calais-Germain B. Anatomía para el movimiento. Tomo I. Introducción al análisis de las técnicas corporales. Barcelona: La Liebre de Marzo; 1994.
- * Calais-Germain B, Lamotte A. Anatomía para el movimiento. Tomo II. Bases de ejercicios. Barcelona: La Liebre de Marzo; 1991.
- * Calais-Germain B. Anatomía para el movimiento. Tomo III. El periné femenino y el parto. Elementos de anatomía y bases de ejercicios. Barcelona: Los Libros de la Liebre de Marzo; 1998.
- * Calais-Germain B. Anatomía para el movimiento. Tomo IV. El gesto respiratorio. Barcelona: La Liebre de Marzo; 2006.
- * Casas Caro F, Reyes Sierra Y. El método Pilates en el entrenamiento personal. En Hernando Castañeda G. Nuevas tendencias en entrenamiento personal. Badalona: Paidotribo; 2009. p. 259-272.
- * Casimiro Andújar AJ, Muyor Rodríguez JM (Coord). Columna vertebral, ejercicio físico y salud. Barcelona: INDE; 2010.
- * Clyde M. Pilates para golfistas. Ejercicios paso a paso para afianzar su juego. Madrid: Tutor; 2008.
- * Esnault M. Columna vertebral y stretching. Badalona: Paidotribo; 2009.
- * Fernández R, Moral González S, Paredes P. Manual de Pilates suelo con implementos. Badalona: Paidotribo; 2008.
- * Flett M. Fit-ball. La técnica más divertida para ponerse en forma. Barcelona: RBA Libros; 2005.
- * Girbau F. Pilates matwork 1-2-3 [dvd]. Paycom; 2000.
- * Girbau F. Pilates plus [dvd]. Paycom; 1998.
- * Girbau F. Pure Pilates [dvd]. Paycom; 1998.
- * Glenn C, Dunphy C. Peak Pilates System I Peak [dvd]. Pilates; 2005.
- * Gray K (director). Pilates con bandas elásticas [dvd]. Valladolid: IMC Vision; 2003.
- * Gray K (director). Pilates gymball [dvd]. Valladolid: IMC Vision; 2003.
- * Herman E. Pilates con accesorios. Barcelona: Paidotribo; 2007.
- * Hernando Castañeda G. Nuevas tendencias en entrenamiento personal. Badalona: Paidotribo; 2009.
- * Hessel J. Cadillac Techniques. Learn the in's and out's of this essential piece of advanced Pilates equipment [dvd]. Beverly Hills: The Well-Tempered Workout; 1997.
- * Hessel J. Cadillac Techniques with Jillian Hessel: Handbook. Beverly Hills: The Well-Tempered Workout; 1998.
- * Höfler H. Gimnasia para la zona pélvica. Barcelona: Hispano Europea; 2001.
- * King M, Green Y. El método Pilates para el embarazo. Barcelona: Oniro; 2004.
- * Lyon D. Pilates completo para hombres. Badalona: Paidotribo; 2008.

- * Martin S. The Scoliosis Series: Part 1. Management & Improvement featuring wall springs [dvd]. Alameda: Pilates Therapeutics; 2006.
- * Martin S. The Scoliosis Series: Part 2. Breathing exercises as part of Scoliosis management [dvd]. Alameda: Pilates Therapeutics; 2006.
- * Martin S. The Upper Core: Living a pain-free life [dvd]. Alameda: Pilates Therapeutics; 2006.
- * Marras WS. The working back. A Systems view. New Jersey: John Wiley & Sons; 2008.
- * Matty D, Burdell K. Programa paso a paso de Pilates con círculo mágico [libro+dvd]. Madrid: Tutor; 2008.
- * McAtee RE, Charland J. Estiramientos facilitados. Estiramientos y fortalecimiento con facilitación neuromuscular propioceptiva [libro+dvd]. 3ª ed. Madrid: Médica Panamericana; 2010.
- * Menezes A. Guía completa de las técnicas de Joseph H. Pilates. Con especial atención al dolor de espalda y el entrenamiento deportivo. Madrid: Tutor; 2009.
- * Morgan D (director). Iniciación al método Pilates [dvd]. Valladolid: IMC; 2001.
- * Morgan D (director). La fuerza del Pilates [dvd]. Valladolid: IMC; 2001.
- * Murakami C. Sesiones matinales de Pilates. Barcelona: De Vecchi; 2008.
- * Norris CM. La estabilidad de la espalda. Un enfoque diferente para prevenir y tratar el dolor de espalda. Barcelona: Hispano Europea; 2007.
- * Nyman B, Paarup L. Pilates. Todos los ejercicios de suelo para practicar en casa. Barcelona: Scyla Editores; 2006.
- * Otero Gargamala MD, Rodríguez Fuentes G. Pilates initial exercises protocol for a better control of the method principles in new patients. En: Vleeming A, Mooney V, Cusi M, editors. Actas del 6th Interdisciplinary World Congress on Low Back & Pelvis Pain. Diagnosis and Treatment; the Balance between Research and Clinic. Barcelona (España), 7-10 de noviembre, 2007. pp. 501-4.
- * Paredes Ortiz P. Manual de Pilates. Suelo básico [libro+dvd]. Badalona: Paidotribo; 2008.
- * Paterson J. Teaching Pilates for postural faults, illness & injury. A practical guide. Edinburgh: Elsevier; 2009.
- * Pilates JH. Tu salud: un sistema de ejercicios que ha revolucionado el mundo de la educación física. (Originalmente publicado en 1934). Incline Village, NV: Presentation Dynamics; 1998.
- * Pilates Physicalmind Institute. Osteoporosis exercise protocols. Awareness & Prevention of Osteoporosis using the Method Pilates. New York: Physicalmind Institute; 2005.
- * Pohlman J. Programa paso a paso de Pilates [libro+dvd]. Madrid: Tutor; 2006.
- * Pohlman J. Programa paso a paso de Pilates con balón [libro+dvd]. Madrid: Tutor; 2008.
- * Pohlman J. Segundo programa paso a paso de Pilates [dvd]. Madrid: Tutor; 2006.
- * Pohlman J. Programa paso a paso de Pilates con banda elástica [libro+dvd]. Madrid: Tutor; 2006.
- * Primal Pictures and Pilates World University. Anatomy for Pilates [dvd]. London: Primal Pictures; 2008.
- * Quick J. Swimalates. Pilates for swimmers [dvd]. Ames: Championship Productions; 2003.
- * Reyneke D. Pilates Moderno. A perfecta forma física ao seu alcance. Barueri: Manole; 2009.
- * Richardson C, Hodges P, Hides J. Therapeutic exercise for lumbopelvic stabilization. **A motor control approach for the treatment and prevention of low back pain** (2ª ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone; 2004
- * Richardson C, Jull G, Hodges P, Hides J. Therapeutic exercise for spinal segmental stabilization in low back pain (1ª ed.). London: Churchill Livingstone; 1999.
- * Rodríguez Fuentes G, Otero Gargamala MD. Autopercepción de la mejoría experimentada en su dolor de espalda por parte de pacientes que practican el método Pilates (comunicación). EGREPA XIth International Conference "Physical Activity, Health Promotion and Aging". Pontevedra (España), 18-20 de octubre, 2007.
- * Rodríguez Fuentes G, Otero Gargamala MD. Pilates method as treatment and prevention of lower back pain and health promotion. En: Vleeming A, Mooney V, Cusi M, editors. Actas del 6th Interdisciplinary World Congress on Low Back & Pelvis

Pain. Diagnosis and Treatment; the Balance between Research and Clinic. Barcelona (España), 7-10 de noviembre, 2007. pp. 505-8.

* Romani-Ruby C, Clark M. Pre/Post Natal Personal Training Video. The fitness approach to Pilates Exercise [VHS]. Pennsylvania: PowerHouse Pilates; 2002.

* Royo-Villanova C. Pilates en casa. Madrid: Temas de Hoy; 2007.

* Savall P. Pilates Reformer, manual de ejercicios. Barcelona: Tecno Sport Condition; 2007.

* Sichel H (dir.). Power Pilates Post-Pregnancy Workout 3 [dvd]. New York: Power Pilates; 2004.

* Stott Pilates. Essential Reformer. Toronto: Merrithew Corporation; 2003.

* Thek Lineback K. Osteopilates para aumentar la densidad ósea, reducir los riesgos de fracturas, mejorar la apariencia física y sentirse maravillosamente! Buenos Aires: Kier; 2006.

* Ungaro A. La promesa de Pilates. Madrid: Blume; 2004.

* Vleeming A, Mooney V, Stoeckart R (Dir.). Movimiento, estabilidad y dolor lumbopélvico. Integración de la investigación con el tratamiento. Barcelona: Elsevier España; 2008.

* Westlake L. Entrenamiento con balón de ejercicios. Badalona: Paidotribo; 2008.

Ademais da bibliografía sinalada, na páxina web do profesor (<http://webs.uvigo.es/gfuentes>), no seu apartado de “enlaces” ou ligazóns, facilítaselle ao alumnado páxinas web que poden ser do seu interese, tanto persoal como para levar adiante os traballos, sobre temática relacionada coa materia e coa saúde en xeral.

Además de la bibliografía señalada, en la página web del profesor (<http://webs.uvigo.es/gfuentes>), en su apartado de “enlaces” , se le facilitan al alumnado páginas web que pueden ser de su interés, tanto personal como para llevar adelante los trabajos, sobre temática relacionada con la materia y con la salud en general.

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Estancias Clínicas/P05G170V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Fisioterapia en Especialidades Clínicas I/P05G170V01906

Fisioterapia en Especialidades Clínicas II/P05G170V01907

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Valoración en Fisioterapia/P05G170V01204

Anatomía Humana/P05G170V01101

Afeccións Medicocirúrxicas/P05G170V01201

Fisioloxía: Movemento funcional en fisioterapia/P05G170V01202

Afeccións Cirúrxicas/P05G170V01301

Cinesiterapia/P05G170V01303

Afeccións Médicas/P05G170V01302

Outros comentarios

Sería conveniente:

- Darse de alta en FaiTIC (se é a primeira vez que se fai, o nome de usuario e o contrasinal é o DNI).
- Ter unha dirección de enderezo-e, pois cada vez que se dea un aviso, se suba documentación, etc., comunicarse por esta vía a tódolos usuarios da materia (alumnado e profesor).
- Nos datos persoais, ademais do enderezo-e, sería conveniente indicar un teléfono de contacto (onde se vos poida localizar rapidamente en caso de urxencia, normalmente o móbil) e subir unha fotografía (para facilitar ao profesor, sobre todo nas primeiras semanas, a identificación do alumnado).

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Traballo Fin de Grao				
Materia	Traballo Fin de Grao			
Código	P05G170V01991			
Titulación	Grao en Fisioterapia			
Descritores	Creditos ECTS	Carácter	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	4º	2C
Idioma				
Departamento				
Coordinador/a	Gutiérrez Nieto, Manuel			
Profesorado				
Correo-e				
Web				
Descrición xeral				

Competencias de titulación	
Código	
A4	Adquirir a experiencia clínica axeitada que proporcione habilidades intelectuais e destrezas técnicas e manuais; que facilite a incorporación de valores éticos e profesionais; e que desenvolva a capacidade de integración dos coñecementos adquiridos.
A5	Valorar o estado funcional do paciente, considerando os aspectos físicos, psicolóxicos e sociais.
A6	Valoración diagnóstica de coidados de fisioterapia segundo as normas e cos instrumentos de validación recoñecidos internacionalmente.
A7	Diseñar o plan de intervención de fisioterapia atendendo a criterios de adecuación, validez e eficiencia.
A9	Avaliar a evolución dos resultados obtidos co tratamento en relación cos obxectivos marcados.
A15	Participar na elaboración de protocolos asistenciais de fisioterapia baseada na evidencia científica.
A17	Comprender a importancia de actualizar os coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes que integran as competencias profesionais do fisioterapeuta.
A19	Comunicarse de modo efectivo e claro, tanto de forma oral coma escrita, cos usuarios do sistema sanitario así como con outros profesionais.
B1	Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.
B2	Capacidade de análise e síntese.
B3	Capacidade de organización e planificación.
B4	Capacidade de xestión da información
B5	Resolución de problemas
B6	Toma de decisións
B7	Coñecementos de informática relativos ao ámbito de estudo
B9	Compromiso ético
B12	Razoamento crítico
B15	Aprendizaxe autónoma
B16	Motivación por a calidade.
B17	Adaptación a novas situacións
B18	Creatividade
B19	Iniciativa e espírito emprendedor
B23	Traballar con responsabilidade
B24	Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora

Competencias de materia		
Competencias de materia	tipoloxía	Competencias
20D Adquisición de vocabulario propio no campo da Fisioterapia.	saber	A19
21D Adquirir formación científica básica en investigación.	saber	A15

22D Coñecer e comprender as teorías que sustentan a capacidade de resolución de problemas e o razoamento clínico.	saber	A5 A6 A7 A9
12P Incorporar a investigación científica e a práctica baseada na evidencia como cultura profesional.	saber facer	A4 A15
1A Traballar con responsabilidade.	Saber estar / ser	A17 B23
2A Manter unha actitude de aprendizaxe e mellora.	Saber estar / ser	A17 B24
1TI Comunicación oral e escrita nas linguas cooficiais da Comunidade Autónoma.	saber facer	B1
2TI Capacidade de análise e síntese.	saber facer	B2
3TI Capacidade de organización e planificación.	saber facer	B3
4TI Capacidade de xestión da información.	saber facer	B4
5TI Resolución de problemas.	saber facer	B5
6TI Toma de decisións.	saber facer	B6
7TI Coñecementos de informática relativa ao ámbito de estudo.	saber	B7
1TP Compromiso ético.	Saber estar / ser	B9
4TP Razoamento crítico.	saber facer	B12
1TS Aprendizaxe autónoma.	saber facer	B15
2TS Motivación por a calidade.	Saber estar / ser	B16
3TS Adaptación a novas situacións.	saber facer	B17
4TS Creatividade.	saber facer	B18
5TS Iniciativa e espírito emprendedor.	Saber estar / ser	B19

Contidos

Tema

Realización dun traballo. Ámbito das Ciencias da saúde.

Planificación docente

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentacións/exposicións	1	15	16
Traballos tutelados	8	192	200
Traballos e proxectos	0	8	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentacións/exposicións	O alumno deberá expor en 7/10 minutos o traballo realizado utilizando medios audiovisuais e proceder á súa defensa ante as preguntas do tribunal.
Traballos tutelados	Para a confección do traballo seguirase a normativa aprobada na Xunta de Centro, a cal lle será entregada polo titor aos alumnos.

Atención personalizada

	Descrición
Traballos tutelados	Ao alumno asignaráselle un titor para a realización e exposición do traballo.
Presentacións/exposicións	Ao alumno asignaráselle un titor para a realización e exposición do traballo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	O traballo valorarase tendo en conta por unha parte a relevancia do traballo, e por outra que este se adapte ás normas.	Tiene un valor del 50%

Presentacións/exposicións Valorarase tendo en conta:

Tiene un valor del 50%

- A presentación con medios audiovisuais
- A claridade na exposición por parte dos alumno, cinguíndose ao tempo marcado de entre 7-10 minutos.
- A defensa ante as preguntas do tribunal.

Outros

(*)

Outros comentarios e segunda convocatoria

Bibliografía. Fontes de información

Renart Pita M A., Escribir en Ciencias Biomédicas, Madrid: Aran Ediciones;2004,

Day RA., Como escribir y publicar trabajos científicos, Washington DC: DPS. Publicacion Cientifica 526,1990,

Martin Vivaldi G. , Curso de redacción. Del pensamiento a la palabra. Teoría y Práctica de la composición y del estilo, 19ª ed. Madrid: Paraninfo;1982,

Vallejo Nájera J.A., Aprender a hablar en público hoy, Barcelona: Planeta;1990,

Recomendacións

Outros comentarios

Só se poderá expor o Traballo de fin de grao unha vez que se superen o resto das materias para obter o título de Grao, aínda que non estean xeradas as actas.
